

The background of the page is filled with various musical notations, including notes, rests, and dynamic markings like 'p' and 'f', all in a light green color. The notations are scattered across the page, creating a musical atmosphere.

Péceli Alapfokú Művészeti Iskola

Helyi Tanterve

2013.

8. A Tanszakok helyi tantervei

Fafúvós tanszak tantárgyai

Furulya	3.oldal
Fuvola	8.oldal
Klarinét	21.oldal

Rézfúvós tanszak tantárgyai

Trombita	26.oldal
Tenorkürt-baritonkürt	47.oldal
Tuba	68.oldal

Akkordikus tanszak tantárgyai

Gitár	84.oldal
-------	----------

Billentyűs tanszak tantárgyai

Zongora	102.oldal
Orgona	124.oldal

Vonós tanszak tantárgyai

Hegedű	140.oldal
Gordonka	144.oldal

Vokális tanszak tantárgya

Magánének	171.oldal
-----------	-----------

Zeneismeret tanszak tantárgyai

Szolfézs	186.oldal
Szolfézs „B”	206.oldal

Zeneismeret tárgyak közül Kötelezően választható tárgyak

Szolfézs (5. évfolyamtól)	224.oldal
zenetörténet-zeneirodalom (5. évfolyamtól)	233.oldal
zeneelmélet (5. évfolyamtól)	238.oldal

Kötelezően választható tantárgyak 5. évfolyamtól

zenekar	239.oldal
kamarazene	241.oldal
kórus	248.oldal
Szöveges értékelő lapok	250.; 253.oldal

FURULYA

A tanszak helyi tantervét készítette: KovácsErnőné szaktanár

Iskolánk jellegzetessége, hogy blockflöte tanárunk nincs, azonban- ahogy a zeneoktatás rendszerében jól bevált módszerként már 40 éve használjuk - a furulyát, mint „alapozó hangszert”, így teljesen elfogadjuk a német rendszerűt is, sőt a fuvola előtanulmányához kifejezetten kérjük is, mivel e rendszerű hangszer fogása nagyon hasonlít a fuvoláéhoz.

Iskolánkban ezért a furulyatanítás során feladatnak tekintjük:

- a furulyacsalád egyéb tagjai és a rokon hangszerek megismertetését.
- a kottaolvasás kompetenciájának megalapozását és stabilizálását
- Gyermekdalok segítségével korai zenei élmények kialakítását a növendékben
- Fúvós légzés alapjainak lefektetését
- Fúvós hangszerek megszólaltatásának megalapozását (tenuto, legato, staccato)
- Alap és összetettebb ritmusok megértését, érzetének kialakítását, biztonságos játékának megalapozását
- Mérő érzet kialakítását, mérő „ütés” használati készségének kialakítását

E néhány év alatt figyelmet fordítunk:

- a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra

2. a képzés ideje:

- 2 előképző évfolyam –
- 3 évfolyam alapképzésben

3. Kompetenciák

Bemeneti kompetencia: - az előképző évfolyamok elvégzése furulya tárgyból nem kötelező. Elsősorban általános iskola 3. évfolyamától érdemes elkezdni a furulya tanulását. Nagyon ritka kivétellel lehet az általános iskola 1-2 évfolyamán is elkezdni a hangszer oktatását, akkor azonban érdemes mérlegelni, hogy az előképző osztályok hány évfolyamát alkalmazzuk

3.a -Személyi követelmény:

Nagyon gyakran mozgás koordinációs és egyéb nehézségekkel is könnyen megbirkóznak a növendékek e hangszer alapozó időszakának nehézségeivel, így bemeneti kompetenciát nem igazán kell megnevezni. Azonban érdemes arra figyelni, hogy a „főhangszer”-hez szükséges kompetenciák kialakíthatóak- e a furulya tanításának éveit alatt.

3.b.-Hangszerhez kapcsolódó kompetenciák

Az osztályok elvégzése után váljon alkalmassá a főhangszer feladataival való megbirkózásra, ismerje a ritmusokat, jól használja azokat. A „mérőzés” stabil érzet és szükséglet legyen. A kottaolvasás ne okozzon nehézséget. Képes legyen kotta nélkül játszani (kisebb-nagyobb egységeket) , ne zavarodjon meg játék közben. A feladatokra egyre hosszabb ideig tudjon figyelni.

4. hátrányos helyzet kezelése

Ahogy már jeleztük, nagyon gyakran a hátrányos helyzete felzárkóztatására is teljesen megfelelő hangszer. Előfordulhat, hogy megkezdett „főhangszert” érdemes „visszaváltani” furulyára, hogy a megfelelő kompetenciák kialakulhassanak.

5. számonkérés formái

Ahogy a többi hangszernél, a furulyánál is félévi koncert, és év végi zártkörű beszámoló van. A gyermek haladásáról havi osztályzatokkal tájékoztatjuk a szülőket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

Hek	
1 osztály	Négy gyermekdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelemben kotta nélkül.
2 osztály	– Négy gyermek- vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.
Alapfok	
1 osztály	– Két-három népdal, kotta nélkül. – Egy-két könnyű táncjáték kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.
2 osztály	– Egy népdal, kotta nélkül. – Egy etűd. – Két különböző karakterű táncjáték, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.
3. osztály	– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül. – Egy etűd. – Két különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

Tananyag

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

A zeneiskola 1. évfolyamának tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült. Az ennél fiatalabb tanulókkal szemben nem támaszthatók ugyanazok a követelmények.

Fejlesztési feladatok

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előkészítő célja a tanuló hangszeres készségének, zenei érzékének felmérése.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer részei, összeállítása.
- Egyszerű ritmusértékek és üteműsúlyok
- Különböző játékmód és hangindítások
- A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

Tankönyv: Béres: Furulyiskola I. (EMB 5406)

Ajánlott tananyag

Lőrincz-Paragi: Furulya ABC (EMB 14090) Sipos Antal: Süss fel nap (RÉT 043)
Gyermekdalok, népdalok

Követelmények

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás,
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése, aktivitásának, kreativitásának kibontakoztatása, az életkornak megfelelően játékos formában ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével.

Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1. évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.

Hangszeres és zenei ismeretek az előző év folytatásaként:

- Különböző játékmód és hangindítások.
- A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

Tankönyv: Béres: *Furulyiskola I.* (EMB 5406)

Lőrincz–Paragi: *Furulya ABC* (EMB 14090)

Ajánlott tananyag

Gyermekdalok, népdalok
Sipos Antal: *Süss fel nap* (RÉT 043)

Követelmények

A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Különböző ritmusértékek, pontozások, ütem súlyok, felütés.
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai, különböző hangindítások
- A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A társas muzsikálás kezdetei, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

Tankönyv: Lőrincz–Paragi: *Furulya ABC* (EMB 14090)

Béres: *Furulyaiskola I.* (EMB 5406)

Ajánlott tananyag

Gyermekdalok, népdalok
Sipos Antal: *Süss fel nap*
Bántai- Sipos: *Fuvola ABC* (vagy egyéb fúvós kották)

Követelmények

A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása, valamint a hangkészlet fogásainak ismerete.

Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása (kotta nélkül is).

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Az eddig tanult hangkészlet bővítése,
- Tizenhatodok, nyolcad szünet, nyújtott ritmus, nyolcad felütés.
- Régi és új stílusú magyar népdalok.
- A játszott anyag formai elemzése az életkornak megfelelő szinten: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangindítás és hangisméltés gyorsítása a nyelv lazaságának megőrzésével.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók.

Tankönyv: Béres J.: Furulyaiskola I., II. (EMB 5406, 7062)
Lőrincz–Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)

Ajánlott tananyag

Bali J.: Furulyaiskola I.
Anonymus: Allemande (EMB 4303)
Anonymus: Angol tánc (EMB 7888)
Anonymus: Hajdútánc (EMB 7888)
Anonymus: Rondo (EMB 7888)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/118)
Purcell, H.: A pásztor (EMB 8959)

Követelmények

Jól értelmezhető beintés a kamarapartner felé.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Rövidebb lélegzetű etűdök.
Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása kotta nélkül is.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
- A játszott anyagban előforduló új ritmusértékek, ütemfajták, tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr és moll skálák c^1-c^3 hangterjedelemben.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel játszása, szopránfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Tananyag Béres : Furulyaiskola II-III. kötet

Ajánlott tananyag

Anonymus: Lassú tánc (EMB 7888)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/142)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 2750)
Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
Pepusch, J. Chr.: C–dúr szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)

Purcell, H.: Bourrée (EMB 6106)

Követelmények

A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.

Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű táncjátékok értelmesen tagolt megszólaltatása,

hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb etűdök (kotta nélkül is).

Fuvola

A tanszak helyi tantervét készítette: Munkácsy Ádám szaktanár

A fuvola tanszak oktató és nevelőmunkájánál az elsődleges cél egy olyan haladási ütemterv felállítása, amelynél a gyermek rendszeres, igényes munkavégzés mellett, nem érzi terhelőnek a vele szemben támasztott követelményeket és így a kötelezendően teljesítendő feladat egyben a zenetanulás pozitív élményét sem veszi el. Erre a differenciált tervezésre a minisztériumi kerettanterv is lehetőséget ad, hiszen az optimális mellett, minden évfolyamban feltünteti a minimálisan elvárható szintet is. A tananyag évfolyamonkénti lebontásánál az állami ajánlás teret nyújt a tanári alkotómunka kreatív és széles skálájú kibontakoztatására, igen gazdag irodalom felsorolásával. A helyi tanterv kialakításánál ebből válogatunk, figyelembe véve a rendelkezésre álló helyi kottatárat, valamint helyenként saját ötletekkel is bővítjük a skálát.

Általános pedagógiai célunk, hogy fuvolát tanuló növendékeink a művészeti alapvizsga sikeres teljesítése után, hangszerüknek amatőr, de igényes művelői legyenek, hogy egy zenekarban, együttesben vagy kamaracsoportban kamatoztathassák tudásukat, valamint aktív muzikusok maradjanak zeneiskolai tanulmányaik befejezése után is. Elsősorban arra törekszünk, hogy az egyéni foglalkozások keretein belül, felkeltsük ezt az igényt, és felkészítsük növendékeinket a társas zenélésre.

A fuvola főtárgy képzés ideje, évfolyamai

Hosszú tanszak képzési ideje: (2)+4+6 év

A tanítási órák időtartama: „A” tagozaton 2x30 perc

„B” tagozaton 2x45 perc

Óraterv:

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
korrepetíció	5'		10'			15'						
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Művészeti alapvizsgára felkészítő szolfézs óra							0,5					
Választható tantárgy					0-2	0-2	0-1,5	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4)	(4)	4	4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Korrepetíció (zongorakíséret): A korrepetíció tanszakunkon tömbösítve, a koncertekhez és a vizsgához igazodik. Ilyenkor a növendék szükséglete az elsődleges szempont, ezért nincs meghatározva előírt időtartam.

Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.

Bemeneti kompetenciák a fuvolatanulás megkezdése előtt

A fuvolatanuláshoz elengedhetetlen szükség az egészséges testalkat, kézalkat, tüdőkapacitás, hallás, valamint a fogak rendezett pozíciója. A fuvola megszólaltatása miatt különösen problematikus az átlagosnál jóval előretolódott alsó vagy felső fogsor helyzete, így a meghallgatás során figyelembe vesszük, hogy ebből a szempontból is alkalmas-e a gyermek választott hangszeréhez, nem fog-e hangszer tanulása akadályba ütközni.

A fuvola tanulás megkezdése előtt ajánlott 1-2 év furulyázás, életkortól függően (általános iskola 2-3 év). A hangszeres előképző első évfolyamát (HEK1) indokolt esetben, a pedagógusok közös egyetértésével, a gyermek már általános iskola 2. évfolyamán is megkezdheti, de ebben az életkorban még határozottan ajánlunk 1, esetleg 2 év furulya hangszeres „alapozást”. A hangszeres előképző teljesítése nem kötelező abban az esetben, ha zenei előismeretei, fizikai és életkori adottságai megvannak(pl.: általános iskola 5. osztályos tanuló, szolfézs előképzettséggel).

Hangszerhez kötődő kompetenciák:

- jó hallás, ritmusérzék
- testtartás: egyenes váll, laza kar
- motoros készségek : fejlett idegrendszer, biztos mozgáskoordináció
- fogak rendezettsége, ajkak alkalmassága

Tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

Az órák során figyelemmel követve a gyermek egyéni adottságai szerinti haladási ritmusát, fejlődőképességét, nagyon fontos biztosítani a megfelelő visszajelzést. A tanári ellenőrzés magában foglalja a tanuló kompetenciáinak (előző órai ismeretek megértése, helyes alkalmazása) „visszakérdezését”, valamint az építő reflektálást. A „visszakérdezésnél” megfigyelhető, hogy a gyermek otthoni „tanulási stratégiája” hatékony-e, egyáltalán ki alakul-e ilyen sajátosság (egy feladott etűd vagy előadási darab eljátszatása során). A zenetanulás folyamán tehát fontos tudatosítani a gyakorlás módját, hogy mi vezet eredményhez, illetve kialakítani egy kezdetleges önkontrollt, hiszen a fejlődéshez vezető úton elengedhetetlen szükség az önállóság. Az ellenőrzés során így a kognitív tudást figyelhetjük meg, és e szerint értékelhetünk a későbbiek során is.

Az értékelés szempontjai:

- fúvos légzés, helyes rekeszmunka
- hangminőség (későbbiek folyamán intonáció is)
- értelmes zenei tagolás (levegővétel jó helyen)
- technikai tudás (motorikus és szellemi kapacitás egyaránt)
- biztonságos kottaolvasás
- muzikalitás (mivel nem tanulható, hanem vele született adottság, ezért hiánya miatt nem értékeljük negatívan a gyermeket, de meglete kérdéses elbírálások esetén pozitív irányba, befolyásoló tényező lehet)

5 –ös (jeles) érdemjegyet kaphat az a növendék aki a felsorolt szempontokból a többségének birtokában van. A kiemelték mind megfelelnek az optimálisnak, vagy ha mégsem, akkor más előnyös dolog hangsúlyosan jelen van. A légzés a fuvolázás

alapja. Mivel a helyes zenei légzés bárki számára elérhető, megtanulható, ezért csak az kaphat ötöst, aki rekeszlégzést alkalmaz. Ennek hiánya oly mértékben csökkenti a fuvolás minőségét, hogy amúgy sem lehetne ötöst adni annak a diáknak, aki nem alkalmazza.

4 –es (jó) érdemjegynél a felsorolt szempontokból a többség megfigyelhető a növendéknél, de a fele mindenképp.

3 –as (közepes) érdemjegynél a kiemelt szempontok nagy része hiányzik, és a kevésbé hangsúlyosakkal sem kompenzálja hiányukat.

2 –es (elégséges) érdemjegyet kap az a növendék aki nem fejlődik hosszú időn keresztül, és az alapfunkciók sem működnek, nem tud gyakorlatilag semmit.

Dicséretes 5 –ös az a tanuló, aki az ötösök közül is kimagaslik szakmai tudása, hangja, vagy valami más miatt, esetleg osztályon felüli anyagot végez.

Szorgalom:

5 (példás) – A növendék rendszeresen felkészül az órára úgy, ahogyan a tanárral megbeszélték, tehát nem elég sokat gyakorolni, hanem „azt” és „úgy”, ahogy és ami szükségeltetik a növendék fejlődése érdekében.

4 (jó) – A felkészülés nem rendszeres, hullámzik, tehát a gyermek hol tudja az anyagot hol nem. Bizonyos kéréseknek hosszabb időn keresztül nem tesz eleget. (pl.: hangszertartás, testtartás, légzés, szájtartás stb.) Rendszeresen nem memorizálja a feladott anyagot. többször otthon felejt a felszerelését (hangszer, kotta, ellenőrző) valamint 1 igazolatlan órája van.

3 (változó) – Rendszeresen otthon hagyja a felszerelését, a négyes tanulónál felsoroltak halmozott előfordulása, valamint 2 igazolatlan óra.

2 (elégséges) – Munkája, felkészülése és hozzáállása értékelhetetlen.

A számonkérés formái osztályonként:

Hangszeres előképző, HEK1 – HEK2	2 gyermek vagy magyar népdal , illetve más népek dalai. 2 gyakorlat a hangterjedelem minél jobb kihasználásával kotta nélkül
1. osztály	1 hangsor (csak alapskála :staccato, legato) 2 különböző karakterű gyakorlat (Jeney I.: 61es nehézségű etűdök szintjén)
2. osztály	1 skála 1#, 1b (alap+hármashangzat) 2 különböző karakterű gyakorlat (Jeney I.: 102es nehézségű etűdök) 1 előadási darab kotta nélkül
3. osztály	1 skála 2#, 2b (alap+hangzat+felbontás+tercmenet) 2 különböző karakterű gyakorlat (Jeney II.: 22es nehézségű etűdök) 1 előadási darab kotta nélkül
4. osztály	1 skála 3#, 3b (alap+hangzat+felbontás+tercmenet+duplanyelv) 2 különböző karakterű gyakorlat (Jeney II.: 70es nehézségű etűdök) 1 előadási darab kotta nélkül
5. osztály	1 skála+ variációi 4#, 4b 2 különböző karakterű gyakorlat (JeneyII.: 87es)

	nehézségű etűdök) 1 előadási darab kotta nélkül
6. osztály	1 skála+variációi 5#, 5b 1 etűd (op.33 Köhler 1, 2, 3 nehézségű etűd) 1 tételpár vagy kamaramű
7. osztály	1 skála 1 etűd (romantikus Köhler I., Platonov 30 etűd) 1 tételpár vagy kamaramű
8. osztály	1 skála 1 etűd (op.33 Köhler II., Bántai : Válogatott etűdök III) 1 tételpár vagy kamaramű
9. osztály	1 skála 1 etűd (op.33 Köhler III., Bántai : Fuvolaetűdök középfokra) 1 tételpár vagy kamaramű
10. osztály	1 skála 1 etűd (Andersen: 24 etűd, Jean Jean: Modern etűdök) 1 tételpár vagy kamaramű

A tananyag évfolyamonkénti lebontása:

Hangszeres előképző 1.- 2.évfolyam	Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406) Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005) Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457) Lőrincz – Paragi: Furulya ABC (EMB 14090) Sipos Antal: Süss fel nap (RÉT 043)
1. évfolyam	Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. folytatása mellett Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
2. évfolyam	Az előző évben használt kották folytatása mellett Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
3. évfolyam	Az előző évben használt kották folytatása mellett Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458) Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
4. évfolyam	Az előző évben használt kották folytatása mellett Gariboldi: 30 Etűd (EMB 8007)
5. évfolyam	Az előző évben használt kották befejezése.
6. évfolyam	B.- K.: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593) Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 I. (EMB 8513)
7. évfolyam	Az előző évben használt kották folytatása

	mellett Jeney : Fuvolaetűdök középfokra (EMB 12062) Köhler: 25 Romantikus etűd fuvolára op. 66 (ZM 12240)
8. évfolyam	Az előző évben használt kották folytatása mellett Andersen: 24 etűd fuvolára (EMB 8520) Köhler: Etűdök fuvolára II. op. 33 (EMB 8514)
9. évfolyam	Az előző évben használt kották folytatása mellett Fürstenau: 24 Etűd fuvolára (Hofmeister 7293)
10. évfolyam	Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III.(EMB 8515) Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)

Az ajánlott tananyagnál, beleértve az előadási darabokat is, a 2011-es kerettanterv szerint felsorolt és javasolt kottákból válogatunk, ami megtalálható az mzmsz.hu weboldalán, a 2011-es tantervek/fuvola osztályonkénti lebontásánál.

Az „A” és „B” tagozat

„B” tagozatos lehet az, aki zenei pályára készül, vagy aki valamilyen ok miatt – érdeklődés, zeneszeretet, nagyon jó szellemi kapacitás stb. – eleget tud tenni a magasabb követelményszintnek minőségi és mennyiségi értelemben egyaránt. Nem minden „B” tagozatos növendék megy zenei pályára. Itt inkább arról van szó, hogy a tehetséges növendékek megkaphassák a lehetőséget arra, hogy képességeiket kibontakoztathassák. Ezért egyéni elbírálás alá esnek. Egy „A” tagozatos növendékhez képest több etűdöt és előadási darabot kell elvégezniük, illetve több lehetőséget kaphatnak szereplésre és kamarazenélésre. Azoknak pedig, akik zenei pályára készülnek, óráról órára tudatosan felépített, rendszeres gyakorlási módszert kell követniük.

Követelmények a továbbképzésre jelentkező növendék felé és az alapvizsga anyaga

A növendék a hatodik osztály elvégzése után csak akkor folytathatja tanulmányait, ha erre az elmúlt évek során szerzett tudása és szorgalma feljogosítja. Ebben az esetben alapvizsgát kell tennie. Alapvizsgát az tehet aki a hatodik osztályban az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

Követelmény szint a hatodik osztály végén, az alapvizsga előtt:

- Stabil légzés, levegőkezelés, rekeszmunka és támasz
- A hangszer adottságaiból eredő intonációs problémák gyakorlott kezelése
- A zenei gondolatok érthető, kifejező megformálása
- Laza kéztechnika
- A rekesz, nyelv és kéz összehangolt mozgása
- Széles dinamikai skála

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll. A vizsga időtartama:

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56–85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1–3. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonátatétel; Marcello: d–moll szonáta, Telemann: F–dúr szonáta valamelyik tétéle nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén. Az etűd kivételével a vizsganyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Platonov: 30 etűd 1–10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1–5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1–4. nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta tételpár; Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén.
- Egy karakterdarab vagy kamaramű; Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén. A kamaramű kivételével a vizsganyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek
- **technikai felkészültség:** helyes légzés, testtartás, hangszertartás, hangképzés, intonáció.
- **biztonságos hangszerkezelés:** artikulációk és díszítések alkalmazása, helyes ritmus és tempó
- **előadasmód:** a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória, alkalmazkodóképesség állóképesség

Tanmenet

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Rövid ismertetés a fafúvós hangszerekről. A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- A törzshangok olvasása. A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, egész értékek és ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- A 2/4 –, 4/4 –es ütemek. Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
- A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétel jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.
- Különböző légzésgyakorlatok A test– és kéztartás ismertetése és lépésről–lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvél kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato).
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai, a hallás útján történő önkontroll fejlesztésén keresztül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előző évben tanultak felfrissítése, állandó ismétlése.
- nyújtott és éles ritmus
  - A 3/4 –es ütemek ütemsúlya.

Alapfok évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Amennyiben volt a gyermek előkészítő, ha az 1. évfolyamban indul a fuvolázás, akkor értelemszerűen a fentebb felsoroltak megtanulásával kezdjük.

További ismeretek:

- módosított hangok olvasása és fogása. A módosítójelek ismerete.
- A tanult hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok segítségével.

Követelmény: A növendék el tudja játszani egész, fél (pontozott fél), negyed, nyolcad értékeket tartalmazó rövid gyakorlatokat, népdalokat két oktáv hangterjedelemben és legalább 8 ütemes előadási darabokat kotta nélkül, kísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A hangterjedelem kibővítése.
- Az enharmónia fogalma.
- Újabb ütemfajták és tempójelzések.
- A ritmikai ismeretek bővítése.
- Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
- A hármashangzat és felbontásának fogalma.
- Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma.
- A tanult művek formai elemzése (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
- A játékmód, artikuláció további differenciálása. (non legato, portato, marcato).
- Dinamikai árnyalás: f, mf, p.

Követelmény: A növendék el tudja játszani egy adott technikai feladatot tartalmazó 16 (de minimum 8) ütemes gyakorlatot és előadási darabot kotta nélkül, kísérettel.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Az előző tanévre épülő feladatokkal bővüljön a hangterjedelem, ritmus, tempó, dinamika valamint zenei szerkezetek ismerete.
- Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig.
- Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása.
- Egységes hangszín kialakítása az alsó és felső regiszterben egyaránt.
- Hármashangzat felbontások, terclépés valamint a felhangok (átfúvások) ismerete.
- Az előadási darabokban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességei a játékmódban megvalósuljanak.

Követelmény: A növendék tudja a hangok nevét, fogását c1–g3 hangterjedelemben, biztonságosan el tudja játszani különböző karakterű és tempójú etűdöket 2#, 2b előjegyzésig, valamint egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darabot kotta nélkül, zongora vagy egyéb hangszerkísérettel.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Az előző tanévre épülő feladatokkal bővüljön a hangterjedelem, ritmus, tempó, dinamika valamint zenei szerkezetek ismerete.
- Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig.
- A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánc típusok)
- A kettős nyelvűtés használata (duplanyelv).
- Az önálló hangolásra való törekvés.

Követelmény: A növendék el tudja játszani egy közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdöt (Jeney: Fuvolaiskola II. 64., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. kötetből 28–32. szintjén), valamint egy barokk táncjátékot és egyszerűbb előadási darabot.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Dúr és moll hangnemek ismerete 5#, 5b előjegyzésig.
- Tudnivalók a vibratőről a zenei kifejezés érdekében.

- A zenei anyagban előforduló díszítések, bonyolultabb ékesítések (trilla utókéval vagy anélkül) pontos megszólaltatása.
- A különböző népek zenéje ritmikai és hangzásvilágának megismerése.
- A dupla staccato sebességének mérsékelt fokozása.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.

Követelmény: A növendék tudja a hangok fogását és nevét c1–h3 hangterjedelemben, biztonságosan el tudjon játszani különböző karakterű etűdöket jellegüknek megfelelő tempóban (Jeney: Fuvolaiskola II. 68–78., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 21. szintjén), valamint egy barokk táncot vagy könnyebb szonáta tételpárt stílusos, intonált előadásban, kísérettel.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig.
- A kromatikus hangsor.
- A tanuló tudja hangszerének intonációs hibáit és korigálja azokat.
- Tájékozódjon a különböző korok stílusainak jellemző jegyeiről, ismerje a különböző korok zenéjének díszítésrendszerét.
- A befúvás szélsőséges helyzetei (ki- és befördítés)
- A vibrato fokozatos fejlesztése (sebesség, amplitúdó).

Követelmény: A növendék el tudjon játszani nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdöt (Jeney: Fuvolaiskola II. 84–85., vagy E. Köhler: Etűdök op. 33 I./1-2-3. szintjén), valamint egy előadási darabot tisztán intonálva, kotta nélkül.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan c1–a3–ig.
- Az enharmónia fogalma.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
- A hármashangzat–felbontások és terclépések fogalma.
- A ritmikai ismeretek bővítése (tizenhatodok és azok szünetjelei).
- Újabb tempójelzések (stringendo, allargando, sostenuto stb.).
- Szerkezet, tagolás: a tempo, dal segno, Vi–de, Coda.
- A játszott anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete (felütés, ütemsúlyok stb.).
- A tanult művek formai elemzése az (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
- Hangindítás súlytalan helyen, átkötések. A repetíció gyorsítása, hangsorok gyakorlása különböző kötésekkel és variációkkal.
- A kéz– (csukló–) tartás lazításával az ujjak határozott, ugyanakkor laza billentése.
- Társas zenélés.
- Lapról játszás az első év nehézségi fokán.

Követelmény: A növendék el tudjon játszani egy minimum 16 ütemes gyakorlatot, valamint előadási darabot tisztán intonált, árnyaltabb dinamikai kifejezéssel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Az előző tanévre épülő feladatokkal bővüljön a hangterjedelem, ritmus, tempó, dinamika valamint zenei szerkezetek ismerete.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig.

- Egységes hangszín kialakítása, alsó és felső regiszterben egyaránt. Tartott hangok különböző dinamikával, az intonáció és a hangminőség változtatása nélkül.
- Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása. A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.

– A kettős nyelvütés használata (duplanyelv) lassított tempóban..

Követelmény: A növendék el tudja játszani különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő etűdöket, műzenei példákat, valamint egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darabot kotta nélkül, zongora vagy egyéb hangszerkísérettel.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Hangterjedelem: c1–h3–ig.
- Aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
- Tizenhatod–triola, kettős nyújtópont. A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
- Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig.
- A moduláció fogalma.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánc típusok).
- A belső hallás fejlesztése (tempó, karakter és intonáció elképzelése a játék megkezdése előtt).
- A felhangok szerepének tudatosítása a támasz és a helyes szájartás kialakításában.
- Önálló hangolásra nevelés.

Követelmény: A növendék el tudja játszani egy nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdöt, valamint egy nagyobb terjedelmű előadási darabot, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, hangszerkísérettel.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Dúr és moll hangnemek 5#, 5b előjegyzésig.
- A formai és szerkezeti ismeretek bővítése (rondóforma, variációs forma).
- Biztonságos hangindítás minden regiszterben.
- Szélsőséges dinamikák (ff, pp) megvalósítása, fokozott figyelemmel a szép hang és a tiszta intonáció megtartására.
- A befúvás szélsőséges helyzetei (ki- és befördítés).
- A trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
- A tanuló önállóságának fejlesztése.
- A vibrato szerepe a zenei megvalósításban. A tanuló uralja a vibrato sebességét és amplitúdóját.

Követelmény: A növendék el tudja játszani egy nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdöt, műzenei példát jellegüknek megfelelő tempóban, valamint egy barokk táncot vagy könnyebb szonáta tételpárt stílusos, intonált előadásban, kísérettel.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig, hármashangzat- és dominánsseptim-felbontásokkal és tercmenetekkel együtt.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése (stílusismeret).
- Kromatikus skála.
- A tanuló ismerje az előadási darabok szerzőit, zenei korszakokba helyezve.

- A hangindítás és hangbefejezés differenciálása, repetíció gyakoroltatása, tempójának fokozása (szimpla és dupla staccatóval is).
- Trilla–skála.
- A hallás és ritmusérzék továbbfejlesztése, a dinamikai, hangszínbeli és intonációs igényességre való törekedés.
- A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer fejlesztése.
- A tanuló ismerje hangszerének intonációs hibáit és tudatosan korigálja azokat.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a fuvola és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- az egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
- a vibrato szerepét a zenei megvalósításban,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb fuvolás előadóművészeket.

Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahú játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes:

- dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és szimpla– és duplanyelvvel is, a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33–as és op. 66–os etűdsorozata),
- egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
- Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
- A játszott művek formai, szerkezeti elemzése.
- Skálák különböző kötésvariációkkal.
- A hallás és ritmusérzék fejlesztése, a dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.

– Az önállóság fejlesztése a gyakorlás módszerességében, az etűdökben és előadási darabokban felmerülő problémák gyorsabb megoldása érdekében.

– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.

Követelmény: A növendék el tudja játszani különböző karakterű etűdöket (Köhler: Etűdök op. 33 I. 5., 7., 9., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 12–14. szintjén), a jellegüknek megfelelő tempóban, valamint egy előadási darabot (vagy kamaraművet) értelmes, tagolt, árnyalt játékmódban.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A játszott művekben előforduló tempójelzések, karakterjelzések, dinamikai és előadási jelek, zenei műszavak.

– Differenciáltabb hangnemi kitérések (pl. tercrokonság) felismertetése a tanár segítségével.

– Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák – futamok, hármashangzatok – rögtönzése).

– Ismerkedés a kortárs zenei irányzatokkal.

– Kromatikus és egészhangú skálák mérsékelt tempóban.

– Hármashangzatok – rögtönzése).

– A trillázás fejlesztése.

– Fokozott figyelem a hang szépségére, a hangminőség és vibrato összefüggésére.

– A nehezebb átfújások gyakorlása.

– A halk és gyors belélegzés továbbfejlesztése.

– Kortárs zenei irányzatok, technikai megoldások.

Követelmény: A növendék el tudja játszani egy etűdöt (E. Köhler: Etűdök op. 66 kötetből, vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 46., vagy III. 9–10. szintjén) és egy kamaraművet igényes előadásban.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A művek lassú tételjeinek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.

– Romantikus zenei előadásmód.

– A zenei stílusérzék és a zenei fantázia.

– Nagyobb, nehezebb hangközök kötésének gyakorlása.

– A mély regiszter intenzitásának továbbfejlesztése.

Követelmények: A növendék el tudja játszani különböző karakterű etűdöket jellegüknek megfelelő tempóban, valamint egy lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpárt vagy hasonló terjedelmű más előadási darabot ízléses, igényes előadásban, hangszerkísérettel. Rendszeresen vegyen részt társas zenélésben más hangszerekkel (lehetőség szerint zenekari játék)

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Modern zenei effektusok.

– Pergőnyelv.

– Bevezetés és ismertetés az újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) fogalmáról, használatáról.

– A fuvola társhangszereinek és transzponálási módjainak ismerete (piccolo, altfuvola, basszusfuvola).

– Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.

– Alakuljon ki a tanulóban egy olyan értelmi és érzelmi kapcsolat a zenével, hogy a mindennapi zenélés életszükségletévé váljék.

– Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömeinek fokozására.

– A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el nem túl nehéz műveket.

– Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.

– Legyen alkalmas arra, hogy különböző együttesekben mindenki számára örömet szerző játékot produkáljon.

Követelmény: A növendék a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg (Jean-Jean: Modern etűdök, vagy Fuvolaetűdök középfokra, vagy Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.), továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darab vagy kamaramű szintjén).

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
- Kromatikus skála.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
- Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
- Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
- Trillaskálák a tanult hangnemekben.
- A vibrato, mint a zenei kifejezés egyik eszköze.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.

Követelmény: A növendék képes legyen a tanult daraboknak megfelelő tempók alkalmazására, valamint egy nagyobb terjedelmű mű stílusos, biztonságos előadásra.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismerje a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
- A klasszikus zeneirodalom stílusainak jellemzői.
- A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése.
- Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák rögtönzése).
- Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
- Egészhangú skálák és kombinációi.
- Szűkített és bővített hármashangzatok.
- Nehezebb hangnemi kitérések önálló felismerése.
- A hangképzés eddig tanult elemeinek ismétlése, bővítése dinamikai követelményekkel.
- A halk és gyors belégzés továbbfejlesztése.
- Hármashangzatok.
- Trillák egyenletes és gyors tempóban.

Követelmény: A növendék rendelkezzen olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők, és legyen képes a művek stílushű, igényes előadására.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusérzék és a zenei fantázia.
- Romantikus művek (hangszeres dalok, karakterdarabok stb.) zenei előadásmódja.
- Társzművészetek.
- Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
- Pergőnyelv.
- A mély regiszter intenzitásának fokozása.
- Hangindítás, hangbefejezés és a nyelv szerepének kapcsolata.
- Nehezebb, nagyobb hangközök kötése.

Követelmény: A növendék rendszeresen vegyen részt a társas ben más hangszerekkel (lehetőség szerint zenekari játék), és legyen képes a művek stílushű, igényes előadására.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A modern zenei effektusok.
- Glissando, üveghangok, a fuvola felhangrendszerére épülő segédfogások.
- Ismerkedés újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) alapjaival.
- Korunk zenéjének intonációs és ritmikai sajátosságai.
- A bartóki zene hangrendszerei.
- Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
- Biztos hangindítás és hangbefejezés minden regiszterben, többféle dinamikával.
- Üveghangok, él- és réshangok, frulláto-módok bővítése.
- Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.

Követelmény: A növendék legyen képes a technikai készségek virtuózabb fejlesztésére. A zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg. Ismerje a kortárs zene notációjának és alapvető technikai megoldásait (üveghangok, él- és réshangok, frulláto-módok).

Klarinét

A tanszak helyi tantervét készítette: Molnár Ildikó szaktanár

A klarinét szak tantervében, illetve az oktató, nevelő munkában a Művelődési Minisztérium által 1998-ban kiadott és 2011-ben módosított „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” (Klarinét követelményei és tantervi programja) az irányadó.

Az iskolában rendelkezésre álló hangszerpark illetve kottatár figyelembevételével készítettük el a helyi tantervet. A tanulóknak a hangszer az iskola biztosítja, de saját hangszer beszerzésénél mindenképpen kérjük ki a szaktanár véleményét.

Arra törekszünk, hogy az előírt követelmények mellett egy olyan egyenletes haladást illetve ütemtervet alakítsunk ki növendékeink számára, amely minden gyermek egyéni képességeihez alkalmazkodik, de ezzel párhuzamosan az előírt követelményeknek is megfelel. Figyelembe kell venni a tanuló egyéni sajátosságait, szorgalmát, tehetségét és, hogy örömet leljen az adott darab és etűd gyakorlásában. Igyekszünk minden növendékünket a rendszeres gyakorlásra ösztönözni, és a megtanulandó tananyagot úgy összeválogatni, hogy számukra ne legyen túl megterhelő, de az elvárt követelményeknek is megfeleljen. Nagyon fontos, hogy a tanulók örömet leljenek a zenetanulásban, szeressenek a zeneiskolába járni.

A hangszeritanítás általános feladata, hogy az iskolánkban működő fúvószenekar számára, utánpótlást biztosítson. Ezt figyelembe véve a cél, hogy minél korábban megismerkedjenek a gyerekek az együttzenélés örömeivel, duók, triók és kisebb kamaracsoportok formájában.

Szakirányú feladatok: a legfontosabbnak tartjuk a zenei alapfunkciók pontos elsajátítását, már a zenetanulás kezdetétől, melyet ezt követően folyamatosan kontrollálni kell. Nagyon fontos a helyes légzés kialakítása, tudatos használatának megtanítása. A helyes szájartás tudatosítása, egészséges, szép, intonált hang kialakítása és a növendék hangigényének fejlesztése. Pontos kottaolvasás megtanítása. A helyes kéz-, test-, fejtartás kialakítása. E funkciók megtanulása teszi lehetővé a megfelelő hangszerjáték elsajátítását.

A klarinét tanszak felépítése:

A klarinét tanszak 2011-ig rövid tanszakként működött: 2+4+4
(2 év előképző, 4 év alapfok és 4 év továbbképző).

2011-ben módosították „Az Alapfokú Művészetoktatás Tantervi programját”, így a klarinét szak képzési ideje megváltozott, rövid tanszokról hosszú tanszakra, mely 2+6+4 évre bontható. 2 év előképző mely nem kötelező, 6 év alapfok és 4 év továbbképző.

A NEFMI rendelet hatálybalépését megelőzően folytatott képzések felmenő rendszerben folytathatók, oly módon, hogy a tanulmányaikat már megkezdett tanulók azt legkésőbb a 2026/2027. tanévig be tudják fejezni. E rendeletnek – a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelettel beiktatott – 2. mellékletét első alkalommal a 2011/2012. tanévben megkezdett képzésekre felmenő rendszerben kell alkalmazni.

Azok a növendékek, akik 2011. előtt kezdték meg tanulmányaikat, 4. év után tesznek klarinétból művészeti alapvizsgát, viszont akik a 2011/12-es tanévben kezdték meg tanulmányaikat az új rendelet szerint a 6. évben alapvizsgáznak.

Kötelezően választható tárgyak:

Amennyiben a növendék elvégezte a 4. évfolyamot a kötelező tárgyból és sikeres művészeti alapvizsgát tett, kötelezően választható tárgyak közül kell választani, így bővíthetik tovább tudásukat. Kötelezően választható tárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom, kamarazene, fúvószenekar.

A **korrepetíciós órákra** a félévi hangversenyhez, illetve az év végi vizsgákhoz alkalmazkodva, tömbösítve kerül sor, meghatározott időtartam nélkül.

Bemeneti kompetencia:

A klarinéton való tanulás megkezdését a fizikai adottságokat figyelembe véve, az általános iskola 3-4 osztálytól javasoljuk.

A tanítványok kiválasztásánál figyelembe kell venni, milyen zenei képességgel rendelkezik, melyben a szolfézs tanár nyújthat segítséget. Nagyon fontos, hogy egészséges legyen a növendék. Fontos szempont **az ajkak vastagsága**, ne térjen el a normálistól, a **fogazat legyen egészséges és szabályos**. Figyeljük meg a kéz állását, ha nem találunk rendellenességet, mely akadályozhatná a billentés, illetve a megfelelő technika elsajátítását, akkor a jelentkezőt felvehetjük. Az alkalmasság kiválasztásánál nagyon fontos a körültekintés.

Az alapfok elvégzése után:

A tanuló ismerje

- a klarinét és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a klarinét intonációs hibáit (és tudatosan korigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb klarinétos előadóművészeket.

Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására

B-tagozatra azok a növendékek kerülnek, kerülhetnek, akik az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottsággal rendelkeznek, vagy művészeti szakközépiskolában szeretnének továbbtanulni. Szorgalmas, ezáltal képes lehet a magasabb követelmények teljesítésére, mely mennyiségben is több mint az alapfok elvárt követelménye. Több etüdt, skálát és darabot kell elvégeznie. A darabokat magasabb szintű technikai tudással és zenei kifejező érzékkel kell előadni, ez különbözteti meg az A-tagozatos növendéket, a B-tagozatos növendéktől. Hangminőségben a tiszta, intonált, zörejektől mentes hang az elvárt. Aki a zeneművészeti pályát választja, sokkal többet kell gyakorolnia, napi szinten, tudatosan, megtervezetten. Nem minden B-tagozatos növendék készül zenei pályára, de így lehetőséget kap a képességei magasabb szintű kibontakoztatására.

A művészeti alapvizsga követelményei:

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A tantárgya és időtartama

Klarinét főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

A-tagozat

– Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdök 60–tól (EMB14300), Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 13., 28. (EMB13291) nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is; Dancla: Románc (Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 39 EMB14406.), Weber: Sonatina Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 44 (EMB14406), Haydn: Szent Antal korál (200 év klarinétmuzsikája – Barokk– EMB 13971) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

B-tagozat

– Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdök 86–tól, (EMB 14300) Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75. (EMB 13291); Jean–Jean I: 2. nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is; Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina (EMB 8291), Mendelssohn: Dal szöveg nélkül (Berkes: Előadási darabok klarinétre és zongorára II. kötetből a 9–es, EMB 13972), Donizetti: Concertino II. tétel (Peters 8206), Kocsár Miklós: Ungaresca (EMB 5991) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

Számonkérés formái, a tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése:

A tanulóknak félévkor hangverseny keretében kell megmutatni tudásukat, évvégén pedig vizsgát tesznek.

A vizsgaanyagban szereplő skálát és annak variációit kotta nélkül kell előadni, az előadási darabokat is lehetőleg kotta nélkül kell játszani, az etűdöket pedig kottából.

A tanulók munkáját havonta érdemjeggyel értékeljük, mely a hónapban teljesített munka alapján születik meg. A növendék számára fontos a visszajelzés, mert így tudja, hogy eredményes-e a munkája. A zenetanulás folyamán tudatosítani kell a növendékben a gyakorlás módját, hogyan lehet az otthoni munka egyedül eredményes. Ezen az úton haladva kell a növendékben az önállóságot fejleszteni.

Vizsganyag évenkénti lebontása:

Előképző 1-2.	Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem illetve a tanultak minél teljesebb igénybevételével.
A 2. évfolyam	Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (Alapskála, hármashangzat-felbontás) Két gyakorlat a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
A 3. évfolyam	Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat-felbontások és tercmenetek) Két különböző karakterű etűd, Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
A 4. évfolyam	Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat-felbontások és tercmenetek) Két különböző karakterű és tempójú etűd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
A 5. évfolyam	Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.) Két különböző karakterű és tempójú etűd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
A 6. évfolyam	Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.) Két különböző karakterű és tempójú etűd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
Továbbképző 7-10. évfolyam	Egy szabadon választott skála, alapskála, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.) Egy etűd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
B- tagozat 2. évfolyam	Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat felbontás). Két különböző karakterű és tempójú etűd, Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
B- tagozat 3. évfolyam	Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat felbontás, tercmenetekkel.) Két különböző karakterű és tempójú etűd, Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

	mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
B- tagozat 4-6.évfolyam	Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.) Két különböző karakterű és tempójú etűd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
B- tagozat, továbbképző 7-10. évfolyam	Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.) Két különböző karakterű és tempójú etűd, Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Értékelés szempontjai:

- Helyes légzés, szájtartás
- Hangképzés, intonáció
- Értelmes zenei tagolás
- Megfelelő technikai tudás
- Muzikalitás
- Biztonságos kottaolvasás

A mindenkori érdemjegyek az egyéni kompetenciák és szorgalom együttes figyelembevételével alakulnak. Az osztályzatok célja egyrészt a teljesítmény objektív értékelése, másrészt pedig az ösztönzés eszközei is egyben.

Szorgalom:

5 (példás): A növendék rendszeresen készül az órára, tudatosan gyakorol, úgy ahogy azt az órán a tanárral megbeszélte. Lelkiismeretes, szorgalmas.

4 (jó): A felkészülés nem rendszeres, de általában elfogadható szinten tud teljesíteni.

3 (változó): Rendszeresen otthon hagyja a felszerelését, nem lehet egyről a kettőre haladni. Hiányzik az óráról.

2 (elégséges): Hozzáállása nem megfelelő. Nem készül az órára egyáltalán, a tananyaggal nem lehet haladni. Hiányzik az óráról igazolatlanul. Érdektelenséget mutat.

Az eredeti tanterv megtekinthető a www.mzmsz.hu weboldalon.

Trombita

A tanszak helyi tantervét készítette: Balázs András szaktanár

A helyi tanterv a hatályos kerettanterv alapján készült. A rendelkezésre álló kottatár illetve hangszerpark sajátosságait, és a hivatalos tananyag elfogadása óta a növendékekre rakódott többletterhelések:

Pl. a 6 és 8 osztályos gimnáziumok megjelenése, (melyek a mi tanszakunkon, 8 osztályos gimnázium esetén általában az előkészítő, vagy első osztályos, tehát hangszeres tanulmányaik elején álló, önálló, hatékony gyakorlásra még képtelen tanulókat érinti), az iskolatípusnak megfelelően emelt szintű tananyag, különböző korrepetíciós órák, külön foglalkozások, felvételi vizsgák, kompetenciamérések stb.

olyan sok időt vonnak el a hangszer tanulástól, hogy az évfolyamonkénti minimum-teljesítményt kellett meghatározzuk, ami a megfelelő fejlődést biztosítja, ugyanakkor nem befolyásolja tanulóink iskolai teljesítményét sem.

Zeneiskolánkban működik - fejlődik egy igen jó fúvószenekar, ezért tanszakunk kiemelt feladata a zenekar utánpótlás- nevelése, ennek érdekében igyekszünk az együttműzsidálásra szoktatni a növendékeket, amilyen hamar csak lehetséges. A zenekari munkát előkészítő kamarazenei foglalkozások tananyaga a Varasdy- Nagyiván- Sztán- féle Trombitaiskolán alapszik, ezért ezeket külön nem tüntettük fel a tantervben.

Továbbképző években teljesen új tananyag már nincs, a már elsajátított technikákat tökéletesítik a növendékek, ezért ott minimális követelményt nem állapítottunk meg. Igyekszünk tanszakunk kottatárát bővíteni, így színesebbé tenni a tananyagot.

A zeneiskola hangszert biztosít a növendékeknek, /a készlet erejéig/. A szülőket bátorítjuk arra, hogy ha tehetik, vásároljanak saját hangszert a gyermeküknek, mivel a zenetanulás „egy életre szól”, a zeneiskolai évek után így használhatják a már megszerzett tudást./például a Fúvószenekarban./

A tantárgy feladat és célja:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerekkel kihasználni az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségeket
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

a tantárgyhoz kapcsolódó általános ismeretek

- a trombita története
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepe,
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusok ismerete,
- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságának megismertetése.

a tantárgy szakterületének tudatosítási feladatai

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzése
- a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltétele

- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségessége,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakítása

fejlesztési területek

- hallás, belső hallás, „intonációs” képesség,
- hangszeres adottságok,
- hangszertechnikai tudás,
- megformáló- és előadói képesség.

Képességfejlesztési feladatok:

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra szoktatás,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítása,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzése,
- a tiszta intonáció
- folyamatos hangszerjáték,
- pontos kottaolvasás, ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódja, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítása.

Óraterv:

A zeneiskolai főtárgy órák 2x 30 percesek, a kötelező tárgy 2x 45 perc.

Kiemelkedően teljesítő növendékeinket a szaktanárok és az Iskolavezetés a szülőkkal történő egyeztetés után B- tagozatra irányíthatja, melynek követelményei magasabbak, illetve óraszámban is több elfoglaltságot jelent. (2x45 perc főtárgy)

Korrepetíció

A korrepetíció tanszakunkon tömbösítve, a koncertekhez és a vizsgákhoz igazodik, meghatározott időtartam nélkül (mintegy a heti 5 percek feladat függő koncentrációjaként)

A képzés személyi követelményei:

Rendelkezzen a növendék megfelelő fizikummal, ép, nagyjából szabályos fogsorral, / kezdő növendéket állandó fogszabályozóval nem tudunk felvenni, a már megkezdett tanulás során szükségessé váló fogszabályozó kezelés esetén különleges, egyéni tantervet kell kialakítani, esetleg más, rokon hangszerre irányítjuk a tanulót./

Hallása legyen jó.

A képzés eredményességének szempontjából a legjobb, ha a tanuló 8-10 éves korban kezdi meg a hangszeres tanulmányait, de ha a fizikuma, fogazata megengedi, nem kizárt, ár 7 évesen sem az előképző megkezdése sem.

A képzés ideje:

12 év, (2+6+4 évfolyam) melyből 2 év hangszeres előkészítő,
6 év alapfokú, és 4 továbbképző év.

„B” tagozatra a kiemelkedően teljesítő, minimum az első „A” osztályt elvégző növendéket irányítjuk. (Szaktanári javaslat és az év végi vizsgaeredménye alapján)

Az előképző osztályok elvégzése nem kötelező:

más tanszokról érkező növendékek,

az általános iskola minimum 6. osztályos növendékei számára,

amennyiben zenei előképzettségük már megfelel az 1. évfolyamban követeltekének.

A képzés ideje alatt, ha a főtárgytanár a növendékekkel és annak szüleivel egyetért, egy alkalommal javaslatot tehet az osztály folytatására, ami például az alapvizsga előtti évben segítheti a biztos felkészülést, vagy például hosszabb betegség / pl. csonttörés/ miatt, ha a megfelelő mennyiségű tananyagot a tanuló önhibáján kívül nem tudta elvégezni.

Az osztályfolytatás nem hátrányt jelent a tanulók számára, hanem a növendék biztosabb, megalapozottabb tudását szolgálja. A főtárgytanár megfelelő időben tájékoztatja a szülőket erről a lehetőségről, ha szerinte az osztályfolytatás szükségeszerű.

Az alapfokú évfolyamok elvégzése után művészeti alapvizsgát tesznek a tanulók, míg a továbbképző évek után művészeti záróvizsgát tehetnek. Ezek anyaga, és értékelése a tantervben olvasható.

A tanszak kötelező tárgyai:

„A” tagozaton minimum a 4. osztályig kötelező tárgy a szolfézs, azután a kötelezően választható tárgyak közül: a zenekar, kamarazene, a szolfézs-zeneelmélet tárgyak közül szabadon választhat a növendék, hogy az előírt kötelező óraszámot (2x 45 perc) teljesítse.

„B” tagozaton a szolfézs a 10. évfolyamig kötelező tárgy, emellett heti 30 percben kötelező zongora tantárgyat is tanul a tanuló.

A főtárgyi órákhoz szorosan kötődik a korrepetíció, azaz a zongorakiséretes próba is, melynek időtartama előkészítő és 1. osztályban 5, 2-3. osztályban 10, felette 15 perc. Ezen időtartamokat összevonva, (általában fellépések előtt sűrítve) külön időpontban megtartott, ún. zongorakiséretes órákat kap a növendék, melyeken a szereplésekre, vizsgákra gyakorolt előadási darabokat tanulják.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes test- és hangszertartást,
- a helyes légzéstechnikát,
- a hangszere irodalmát a tanult anyag alapján
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
- az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével: fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel, csak fúvókával, hangszerrel,
- az előírt hangterjedelmen belül g^2 -ig kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
- folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
- skálázni egy oktávon keresztül 4# 4 b -ig.

„B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Ismerje a tanuló

- a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig.

Legyen képes A

- az előírt hangterjedelemben belül (b^2 -ig)-kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére,
- árnyaltabb zenei megformálásokra.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát,

- a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.
- Legyen képes a tanuló
- az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
  - a-játszott művek hangterjedelmén belül kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
  - a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
  - a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
  - önálló hangolásra,
  - a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
  - skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
  - az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló rendelkezék megfelelő állóképességgel.

Ismerje a hangképzés folyamatát.

Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.

Ismerje a tanuló

- az ajak-, a nyelv- és a manuális technika alapjait,
- az összes dúr és moll skálát a két oktávos rendszerben, 6 képletben.

Az értékelés módja:

A tanuló teljesítményének mérhetőségi formái: évközi munka, tanszaki meghallgatás, beszámoltatás, vizsga.

„A” tagozaton minimum egy, „B” tagozaton két hangversenyen, és egy évközi meghallgatáson kell fellépni, az év végén pedig zártkörű vizsgán kell megfelelni.

A növendék előmenetelének értékelésére- a havi érdemjegyeken túl- évi két alkalommal kerül sor. Az osztályzatokat a hangszeres tanár javaslatára, az éves munka figyelembe vételével a vizsgabizottság állapítja meg. A szorgalom értékelése a szaktanár feladata. Felsőbb évfolyamba bocsátható az a tanuló, aki megfelel évfolyamának minimális követelményeinek, valamint főtárgyból eredményes vizsgát tett. Ha a tanuló a vizsgán igazoltan nem jelenik meg, munkáját évi teljesítménye alapján a hangszeres tanár állapítja meg.

Az év végi vizsgák anyja

	A tagozat	B tagozat
HEK/1	– Egy gyakorlat; – Egy népdal vagy gyermekdal	
HEK/2	– Egy gyakorlat, – Egy előadási darab.	
1. osztály	– Egy gyakorlat, – Egy előadási darab.	
2. osztály	– Egy skála első képlete, – Egy gyakorlat, – Egy előadási darab.	– Egy skála első három képlete – Egy gyakorlat, – Két különböző karakterű előadási darab.
3. osztály	– Egy skála első képlete, – Egy gyakorlat, – Egy előadási darab.	– Egy skála első képlete, – Egy gyakorlat, – Két előadási darab.
4. osztály	– Egy skála első képlete, – Egy gyakorlat, – Egy előadási darab.	– Egy skála első három képlete, – Egy gyakorlat, – Két előadási darab.
5. osztály	– Egy skála első képlete, – Egy gyakorlat, – Egy előadási darab.	– Egy skála négy képlete, – Egy gyakorlat, – Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele, – Egy más stílusú előadási darab.

6. osztály	művészeti alapvizsga	
7. osztály	<ul style="list-style-type: none"> – Egy skála három képletben – Egy gyakorlat – Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével. 	<ul style="list-style-type: none"> – Egy skála öt képlettel – Egy etűd – Egy barokk szonáta vagy versenymű két tétele – Egy más stílusú előadási darab
8. osztály	<ul style="list-style-type: none"> – Egy skála 3 képletben – Egy etűd – Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével 	<ul style="list-style-type: none"> – Egy skála öt képlettel – Egy etűd – Egy barokk szonáta vagy koncert két tétele – Egy más stílusú előadási darab
9. osztály	<ul style="list-style-type: none"> – Egy skála öt képlettel – Egy etűd – Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló közreműködésével 	<ul style="list-style-type: none"> – Egy skála öt képlettel – Egy etűd – Egy barokk vagy klasszikus szonáta vagy versenymű két tétele; – Egy más stílusú előadási darab
10. osztály	<ul style="list-style-type: none"> – Egy skála öt képlettel – Egy etűd – Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével 	<ul style="list-style-type: none"> – Egy skála öt képlettel – Egy etűd – Egy barokk vagy klasszikus szonáta, vagy versenymű két tétele – Egy más stílusú előadási darab

Tananyag:

Előkészítő évfolyamok

1.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek :

- A hangszer felépítése, részeinek megismerése.
- A kottaolvasás alapelemeinek megismerése.
- A helyes be- és kilégzés alapjainak elsajátítása.
- A helyes testtartás kialakítása. A helyes szájtartás gyakorlása. Fúvókázás, ajakrezgés.
- Hangterjedelem az egyvonalas C–től az egyvonalas G ig.

Kötelező tankönyv:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet

Kötelező tananyag:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet 42. gyakorlatig

Ajánlott tananyag

Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Gyermekdalok, népdalok

Követelmény

A helyes be- és kilégzés ismerete. Hangterjedelem az C' – G'–ig.
Hangjegyek, ritmusértékek szünetjelek ismerete a tananyag által megkívánt szinten.
Egyszerű népdalok és gyermekdalok eljátszása.

Minimális követelmény:

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket / negyed-nyolcadértékek/ pontosan, felismerhetően és magabiztosan eljátszani.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek :

- A helyes testtartás rögzítése.
- A helyes légzés további tudatosítása.

– Fúvókával végzett gyakorlatok a trombitaiskola alapján.

Kötelező tankönyv:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet

Kötelező tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola I. 63. gyakorlatig

Ajánlott tananyag

Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Gyermekdalok, népdalok
Brodszky: Májusköszöntő
Régi francia dal

Követelmények

Az egészséges, szép trombitahang kialakítása.
Hangterjedelem a kis h-tól az egyvonalas a-ig.

Minimális követelmény:

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket / negyed- nyolcad értékek/ pontosan, felismerhetően és magabiztosan eljátszani, a szekund kötéseket „simán” tudja végrehajtani, állóképessége legyen megfelelő a vizsga anyagához.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer felépítése, részei.
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a fél érték mellett.
- Módosítójelek.
- A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem.
- Az előforduló hangok fogásai.
- Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok és az előadási darabok megtanulása kotta nélkül.
- Motívumok, dallamok azonosságának, különbségének felismerése.
- A helyes testtartás, hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játékmód alapjainak elsajátítása, szekundkötések (ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel).

Kötelező tankönyv:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet

Kötelező tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. 81. gyakorlatig

Ajánlott tananyag

Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Susato: Rondo (Trombitamuzsika)
Gyermekdalok, népdalok

Követelmény

Legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat egészséges, szép hangon való eljátszására.
Hangterjedelem a kis a–tól a kétvonalas c–ig.

Minimális követelmény:

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket / negyed-nyolcadértékek, továbbá a nyújtópontos ritmusképletek / pontosan, felismerhetően és magabiztosan eljátszani, a szekund- és terc kötések „simán” tudja végrehajtani, állóképessége legyen megfelelő a vizsga anyagához.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
- A tanult művek formai elemzése.
- A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
- A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
- A testtartásban és hangszer tartásban előforduló hibák korigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatodjáték).
- A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (*f–p*).

Kötelező tankönyv: Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet

Kötelező tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.

Ajánlott tananyag

Colin: Skálatanulmányok

Krumpfer: Trombitaiskola I.

Fischer: Induló

Követelmény

A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötések tartalmazó gyakorlat eljátszására.

Hangterjedelem a kis g–tól a kétvonalas d–ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2b előjegyzésig).

Minimális követelmény:

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket / negyed-nyolcad- ill. tizenhatodértékek, továbbá a nyújtópontos ritmusképletek / pontosan, felismerhetően és magabiztosan eljátszani, a kvart és kvint kötések „simán” tudja végrehajtani, állóképessége legyen megfelelő a vizsga anyagához

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.

- A tanult művek formai elemzése.
- A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
- A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
- A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatod játék).
- A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (*f–p*).

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.

Colin: Skálatanulmányok

Krumpfer: Trombitaiskola I.

Fischer: Induló

Cole: Granit

Barnes: A kis géniusz

Barnes: A kis művész

Követelmény

A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.

Hangterjedelem a kis *g*–től a kétvonalas *e*–ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2b előjegyzésig).

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8–os, a 6/8–os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (*crescendo*, *diminuendo*).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint– és kvartkötésekkel.

Kötelező tankönyv:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.- kötet

Kötelező tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. – II.

Ajánlott tananyag

Krumpfer: Trombitaiskola I.

Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach–témára

Hammerschmied: Csókdal

Susato: Rondo és saltarello

Bogár: Régi magyar táncok

Követelmény

A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására. Hangterjedelem a kis *g*-től a kétvonalas *e*-ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 3#, 3b előjegyzésig.

Minimális követelmény:

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket / negyed-nyolcad- ill. tizenhatodértékek, továbbá a nyújtópontos ritmusképletek, triola / pontosan, felismerhetően és magabiztosan eljátszani, a kvart és kvint kötések „simán” tudja végrehajtani, állóképessége és hangterjedelme legyen megfelelő a vizsga anyagához

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II.
Davidson: Befűjési gyakorlatok
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach-témára
Hammerschmied: Csókdal
Susato: Rondo és saltarello
Bogár: Régi magyar táncok
Barnes: A kis virtuóz
Barnes: kis mester
Charpentier: Prelúd
Kamprath: Három epizód
Scselokov: Mese
Scselokov: Tréfa
Scselokov: Ifjú gavallér

Követelmény

A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására. Hangterjedelem a kis *g*-től a kétvonalas *f*-ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Kvint- és kvartkötések, valamint összekapcsolásuk, illetve nagy terc-kötések.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.

- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (*p-mf-f*).

Kötelező tankönyv:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. kötet

Kötelező tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.

Ajánlott tananyag

Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok

Bach: Ária

Fitzgerald: Angol szvit

Telemann: Szvit (1. és 2.)

Albinoni: F-dúr concerto (FAM)

Tornyos: Scherzo

Tornyos: Változatok

Követelmény

A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.

A hangterjedelem kibővítése a kis *fisz*-tól a kétvonalas *f*-ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Minimális követelmény:

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, lehetőleg fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket / negyed-nyolcad- ill. tizenhatodértékek, továbbá a nyújtó pontos ritmusképletek, triola / pontosan, felismerhetően és magabiztosan eljátszani, a kvart és kvint kötéseket „simán” tudja végrehajtani, állóképessége és hangterjedelme, dinamikai skálája legyen megfelelő a vizsga anyagához

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (*p-mf-f*).

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.

Davidson: Befújási gyakorlatok
Arban: Díszítés– és trillaelőkészítő gyakorlatok
Bach: Ária
Fitzgerald: Angol szvit
Telemann: Szvit (1. és 2.)
Albinoni: F–dúr concerto (FAM)
Tornyos: Scherzo
Tornyos: Változatok
Scselekov: Ballada
Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény

Melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszása.
Újjgyakorlatok, a díszítés és a trilla megalapozása.
A természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötések.
A hangterjedelem kibővítése a kis *fisz*–től a kétvonalas *g*–ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Egyoktávós skála, tercskála, a hangnem fő hármashangzatai (I, IV, V), a dominánsszeptim–akkord ismerete.
- Az 5/8, 7/8, 9/8–os ütemfajták és különböző ritmusképletek ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamarazenélés előtérbe helyezése.
- A légzéstechnikában előforduló hibák korrigálása, a játék biztonságának fejlesztése.
- Az ujj– és nyelvtechnika tökéletesítése, különös tekintettel a művek zenei megoldására.
- Az ajaktechnika fejlesztése az eddig tanult természetes kötések gyakorlásával, a kvint–, kvart– és nagy terc–kötések összekapcsolásával.
- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (*pp–ff*) különös figyelemmel a szép hangra.

Kötelező tankönyv:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.-III. kötet

Kötelező tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.-III.

Ajánlott tananyag

Colin: 100 Warm Ups
Clodomir: Petits exercises
Clodomir: Etűdök I.
Baldassari: Szonáta
Händel: B–dúr szonáta
Diabelli: Szonatina
Botti: Románc
Rangers: Velencei karnevál
Tornyos: Szonatina
Tornyos: 3 sárpilisi népdal

Követelmény

A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb, differenciáltabb technikát kívánó

gyakorlat eljátszására.

A hangterjedelem kialakítása a kis *fisz*-től a kétvonalas *g*-ig.

Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat-felbontások (I, IV, V) hangköztanulmányok.

Minimális követelmény:

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, lehetőleg fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket pontosan, felismerhetően és magabiztosan eljátszani, a kvart és kvint kötések „simán” tudja végrehajtani, állóképessége és hangterjedelme, dinamikai skálája, zenei kifejezéstára legyen megfelelő a vizsga anyagához

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
  - A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
  - A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
  - A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
  - A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
  - A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
  - A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (*p–mf–f*).

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.

Davidson: Befújási gyakorlatok

Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok

Bach: Ária

Fitzgerald: Angol szvit

Telemann: Szvit (1. és 2.)

Albinoni: F-dúr concerto (FAM)

Tornyos: Scherzo

Tornyos: Változatok

Scselekov: Ballada

Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény

A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.

A hangterjedelem kibővítése a kis *fisz*-től a kétvonalas *f*-ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

A tanuló legyen képes egy barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors) és két különböző karakterű előadási darab stílusos eljátszására.

Egyszerű díszítések és trillák.

Kvint-, kvart- és terckötések összekapcsolása, oktávkötések.

A hangterjedelem kialakítása a kis *fisz*-től a kétvonalas *a*-ig.

Ismerkedés a pedálhangokkal.

Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.

Terclépések, hármashangzat-felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Egy oktávós skála, tercskála, a főhármások és a dominánsseptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.

A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.

A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.

A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.

Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.

A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Kötelező tankönyv:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.-IV. kötet

Kötelező tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.- IV.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm Ups+Studies

Collin: Warm Ups, Lip flexibilités

Clodomir: Petits exercices Etűdök I.

Krumpfer: Trombitaiskola (ritmustanulmányok, trillák, díszítések)

Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel

Albinoni: F–dúr concerto I. tétel

Händel: c–moll concerto I. tétel

Händel: B–dúr szonáta

Händel: Asz–dúr szonáta

Telemann: F–dúr szonáta

Telemann: d–moll szonáta

Balay: Adante et allegro

Scselokov: Koncert no. 3

Hanus: Impromptus

Thome: Fantázia

Bogár: Concertino I.

Bogár: Concertino II.

Desportes: Introductions

Hidas: Concerto no. 2, I. tétel

Cimarosa: F–dúr concerto (FAM)

Követelmény

A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.

Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.

A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas *a*–ig.

Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Egy oktávós skála, tercskála, a főhármások és a dominánsseptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.

– A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.

- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
- Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
Peters: Gyakorlatok)
Stamp: Warm Ups+Studies
Collin: Warm Ups, Lip flexibilités
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel
Albinoni: F–dúr concerto I. tétel
Händel: c–moll concerto I. tétel
Händel: B–dúr szonáta
Händel: Asz–dúr szonáta
Telemann: F–dúr szonáta
Telemann: d–moll szonáta
Balay: Adante et allegro
Scselokov: Koncert no. 3
Hanus: Impromptus
Thome: Fantázia
Bogár: Concertino I.
Bogár: Concertino II.
Desportes: Introductions
Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
Cimarosa: F–dúr concerto (FAM)

Követelmény

A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.

Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.

A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas *a*–ig.

Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a pedálhangoktól a természetes kis terc–kötésekig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.

A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas *b*–ig.

Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.

A másfél oktávós, ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei:

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:

„A” tagozat: minimum 8 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
  - Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1–21. (Leduc), nehézségi szintjén.
  - Egy előadási darab; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./66–74. (EMB13492), Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
  - Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65., IV./1–53. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1–29. (Leduc), nehézségi szintjén.
  - Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel, Albinoni: F–dúr concerto I. tétel, Händel: B–dúr szonáta, Telemann: F–dúr szonáta nehézségi szintjén.
  - Egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab; Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem további bővítése fokozott figyelemmel a szép hangra, és a tiszta intonációra.
- A játszott művek alaposabb ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek, ütemfajták átfogó, ismerete.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm–ups+studies

Colin: Lip Flexibilities

Clarke: Technical Studies

Maggio: Mindennapi Gyakorlatok

Fekvéstágító skálák

Arban: Trombitaiskola

Előkészítő gyakorlatok a trillához
Tripla nyelv előtanulmányok.
Kromatikus skálák
Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
Keller: Szonáta
Albinoni: F–dúr Concerto
Esz–dúr Concerto
Barat: Fantázia
Haendel: c–moll Concerto
Vivaldi: d–moll Concerto I.–II. tétel
Richter: Concerto I. tétel
Cimarosa: Concerto

Követelmény

A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb darabok eljátszására.
Dúr és összhangzatos moll skálák tercmenetben és hármashangzat felbontással.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra. Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül. Skálák öt képlettel másfél oktávos rendszerben. Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok. A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése. A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete. A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm Ups
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Technical Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Skálagyakorlatok
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
Keller: Szonáta
Albinoni: F–dúr Concerto
Esz–dúr Concerto
Barat: Fantázia
Haendel: c–moll Concerto
Vivaldi: d–moll Concerto I.–II. tétel
Richter: Concerto I. tétel
Cimarosa: Concerto

Követelmények

A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszására.
A kromatikus skála biztos ismerete.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A hangterjedelem bővítése a – lehetőségek szerint, figyelemmel a szép hangra és a tiszta

intonációra.

- A játszott darabok alapos ismerete.
- A tanuló önállóságának fejlesztése a gyakorlás során felmerülő nehézségek megoldására.
- A könnyed játékmód megőrzése, fejlesztése.
- Nagyobb terjedelmű etűdök tanulása – állóképesség javítás

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm-ups + studies
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Technical Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Davidson: Napi Gyakorlatok Fekvéstágító skálák
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
Purcell: B–dúr szonáta
Neruda: Esz–dúr trombitaverseny I.
Albinoni: g–moll trombitaverseny
Sahov: Scherzo
Bach: Passacaglia
Tartini: Largo és Allegro
Veracini: Concerto

Követelmény

Skálák három képletben, kromatikus skála biztos játéka, nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.

Koncert, vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel.

Kamaramű szólamának előadása.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem további bővítése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány tágítása.
- Skálák öt képletben, másfél oktávós rendszerben.
- Díszítés tanulmányok, tripla és dupla nyelv tanulmányok.
- A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek ütemfajta átfogó ismerete.
- A kamarazene, és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm Ups
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Skálagyakorlatok
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
Purcell: B–dúr szonáta
Neruda: Esz–dúr trombitaverseny I.
Albinoni: g–moll trombitaverseny
Sahov: Scherzo
Bach: Passacaglia
Tartini: Largo és Allegro

Veracini: Concerto

Követelmények

A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.

Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.

Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.

A trillák, díszítések biztos és helyes alkalmazására.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

hangszeres és zenei ismeretek átadása

– a hangterjedelem bővítése a lehetőségek szerint, az ajánlott napi gyakorlatok közül válogatva.

– a technikai készség megőrzése, továbbfejlesztése (előke és duplanyelv)

– a zenei kifejezőkészség fejlesztése.

– skálák öt képletben.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm-ups + studies

Clarke: Technical Studies

Colin: Lip Flexibilities

Maggio: Mindennapi Gyakorlatok

Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode

Davidson: Napi gyakorlatok

Arban: Trombitaiskola

Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.

Corelli: e-moll Szonáta

Albinoni: C-dúr Concerto

Hidas: Concerto no.2

Bozza: Capriccio

Gedike: Koncertetűd

Manfredini: B-dúr Concerto két trombitára

Követelmények

Skálák öt képlettel.

Tripla és dupla nyelv ismerete, és egyszerűbb esetekben használata.

Szonáta, vagy koncert gyors és lassú tételének izléses és karakteres eljátszása kísérettel, kamaramű szólamának előadása.

A játszott művek zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.

9. évfolyam „B” Tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A hangterjedelem növelése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány szélesítése.

– Az állóképesség fejlesztése a mindennapi gyakorlatok segítségével.

– Skálák öt képletben, a másfél oktávos rendszer szerint.

– Az eddig tanult technikai elemek biztos alkalmazása.

– A zenei formálás tudatos alakítása.

– A dupla nyelv technika elsajátítása alapszinten.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm-Ups
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Advanced Daily Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Hármashangzat és négyeshangzat tanulmányok
Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
Corelli: e-moll Szonáta
Albinoni: C-dúr Concerto
Hidas: Concerto no.2
Bozza: Capriccio
Gedike: Koncertetűd
Manfredini: B-dúr Concerto két trombitára
Charlier: Solo de Concours
Haydn: Trombitaverseny I.–II.–III.
Hummel: Trombitaverseny I.–II.
Telemann: Asz-dúr Concerto

Követelmények

A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényes darabok ízléses előadására.
Skálák öt képletben.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
A tripla és a dupla nyelv alkalmazása.
A játszott előadási darabok alapos ismerete.
Az előadási darabok által megkívánt állóképesség elérése.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A megszerzett hangterjedelem és állóképesség megőrzése, a megtanult technikai elemek összefüggő alkalmazása.
- A zenei kifejezés fejlesztése.
- A tanult darabok zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.
- Az önállóan ismerje fel a hangszer problémáit és tudja ezeket kezelni.
- A tripla és a dupla nyelv ismerete, a díszítések, trillák ízléses használata.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm-ups + Studies
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Davidson: Napi gyakorlatok
Skálák a Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV. kötete alapján.
Arban: Trombitaiskola
Hummel: Trombitaverseny I. tétel
Haydn: Trombitaverseny II.–III. tétel
Arutjunjan: Trombitaverseny
Hindemith: Szonáta I.
Valentino: Szonáta
Vivaldi: B-dúr Concerto két trombitára
Händel: Szonáta két trombitára

Követelmények

A tanuló legyen képes egy versenymű vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses előadására, a tanult technikai és zenei elemek önálló alkalmazására.

Egy kamaramű szólamának eljátszására.

Legyen képes önállóan megtanulni és eljátszani egy előadási darabot.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
- Az összes dúr és moll skála öt képlettel, az előző években megszokott módon.
- Az önállóság fejlesztése a hangszeres játék minden területén: funkcionális, technikai és zenei szempontok szerint.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe kerülése.
- A trombita szóló, kamara és zenekari irodalmának megismertetése.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm Ups

Clarke: Technical Studies

Colin: Lip Flexibilities

Maggio: Mindennapi Gyakorlatok

Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode

Arban: Etüdök

Tartini: B–dúr Concerto

Enescu: Legenda

Torelli: D–dúr Concerto

Purcell. D–dúr szonáta

Hummel: Trombitaverseny I. tétel

Haydn: Trombitaverseny II.–III. tétel

Arutjunjan: Trombitaverseny

Hindemith: Szonáta I.

Valentino: Szonáta

Vivaldi: B–dúr Concerto két trombitára

Händel: Szonáta két trombitára

Követelmények

A tanuló legyen képes önállóan megtanulni és előadni a szintjén lévő előadási darabokat.

Ismerje a hangszerkezelés problémáit, és megoldási módjait.

Szép hangon és zeneileg megoldottan adjon elő etüdöket, szóló és kamarazene darabokat.

Biztosan tudja a skálákat, a kromatikus skálát, alapszinten tudja a tripla és a dupla nyelv technikát.

Rendelkezzen a szintjének megfelelő állóképességgel.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a hangszeres múltját, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát,
- a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.

Legyen képes a tanuló

- az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- a-játszott művek hangterjedelmén belül kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
- a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,

- önálló hangolásra,
- a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
- az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló rendelkezzen megfelelő állóképességgel.

Ismerje a hangképzés folyamatát.

Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.

Ismerje a tanuló

- az ajak-, a nyelv- és a manuális technika alapjait,
- az összes dúr és moll skálát a kétoktávus rendszerben, 6 képletben.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű, trombiták, tartozékokkal (tok, fúvóka).

Jól felhangolt zongora (pianínó) esetleg elektromos zongora.

Legalább 2 db, állítható magasságú kottaállvány

Metronóm

Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör.

TENOR- BARITONKÜRT

**A tanszak helyi tantervét készítette: Szilágyi Levente
szaktanár**

A helyi tanterv a hatályos kerettanterv alapján készült. A rendelkezésre álló kottatár, illetve hangszerpark sajátosságainak figyelembe vételével készítettük el. Többek között figyelembe kellett vennünk a hivatalos tananyag elfogadása óta a növendékeket tanulmányaikban érintő többletterheléseket. Ilyenek pl. a 6 és 8 osztályos gimnáziumok megjelenése, a növendék által választott iskolatípus szerinti emelt szintű tananyag, különböző korrepetíciós különórák, egyéb szakkörök, fejlesztő foglalkozások, felvételi vizsgák, kompetencia mérések, és ezekhez hasonlók, melyek szükségszerűen jelentős időt vonnak el a hangszer tanulástól. Mindezek figyelembe vételével az évfolyamonkénti „minimum” teljesítményt kellett meghatározni, mely a megfelelő fejlődést ugyan biztosítja, ugyanakkor nem befolyásolja negatívan tanulóink iskolai teljesítményét.

A zeneiskolai főtárgy órák 2x30 percesek, a kötelező tárgy 2x45 perc. Kiemelkedően teljesítő növendékeinket a szaktanárok és az iskolavezetés a szülőikkel történő egyeztetést követően „B” tagozatra irányíthatja, melynek követelményei magasabbak és óraszámában is több elfoglaltságot jelent (2x45 perc főtárgy).

Mivel a kezdetektől zeneiskolánk ad otthont a város egyetlen fúvószenekarának, ezért tanszakunk kiemelt feladatának tartja a zenekar utánpótlás-nevelését. Ennek érdekében igyekszünk az együttműködésre szoktatni növendékeinket, amilyen hamar csak lehetséges. A zenekari munkát előkészítő kamarazenei foglalkozások tananyaga jórészt a Varasdy-Nagyiván-Sztán-féle Trombitaiskolára épül, ezért ezeket külön nem tüntettük fel a tantervben.

A továbbképző évfolyamokban teljesen új tananyag már nincs, a már elsajátított technikákat tökéletesítik a tanulók, ezért erre az időszakra ún. „minimum” követelményt nem állapítottunk meg.

A tanszak kottatárát folyamatosan bővítjük. Az intézmény korlátozott példányszámú hangszerparkját lehetőségeinkhez mérten igyekszünk bővíteni, fejleszteni, karban tartani.

A képzés ideje:

10 év (2+4+4 évfolyam) melyből 2 év hangszeres előkészítő, 4 év alapfokú, és 4 továbbképző év.

„B” tagozatra a kiemelkedően teljesítő, minimum az első „A” osztályt elvégző növendéket irányítjuk (szaktanári javaslat és az év végi vizsgaeredménye alapján).

Az előkészítő évfolyamok elvégzése nem kötelező:

- más tanszokról érkező növendékek
- az általános iskola minimum 6. osztályos tanulói számára, amennyiben zenei előképzettségük megfelel az 1. évfolyamban követeltekének.

A képzés ideje alatt, amennyiben a főtárgytanár a növendékekkel és szüleivel egyetért, egy alkalommal javaslatot tehet az osztály folytatására, ami különösen az alapvizsga előtti évben segítheti a kiegyensúlyozott felkészülést, vagy esetleg hosszabb betegség esetén, ha a tanuló a szükséges tananyagot önhibáján kívül nem képes elvégezni. Az osztályfolytatás

semmiképp sem hátrányt jelent a növendék számára, hanem megalapozottabb tudás elsajátítására ad lehetőséget.

Az alapfok elvégzését követően **művészeti alapvizsgát** tesznek a tanulók, míg a továbbképző évek után **művészeti záróvizsgát** tehetnek. Ezek anyaga és értékelése a tantervben olvasható.

A tanszak kötelező tárgyai:

„A” tagozaton minimum 4. évfolyamig kötelező tárgy a szolfézs, azután a kötelezően választható tárgyak közül (zenekar, kamarazene, szolfézs-zeneelmélet, zeneirodalom, kórus) választhat a növendék, hogy az előírt kötelező óraszámot teljesítse (2x45 perc).

„B” tagozaton a szolfézs a 10. évfolyamig kötelező tárgy, emellett 30 percben „kötelező zongora” tárgyat is tanul a növendék.

A főtárgyi órákhoz szorosan kötődik a korrepetíció /zongorakíséretes próba/ is, melynek időtartama előkészítő és 1. osztályban 5, 2-3. osztályban 10, afelett 15 perc. Ezen időpontokat összevonva, (általában fellépések előtt sűrítve) külön időpontban megtartott, ún. zongorakíséretes órákat kap a növendék, melyeken a szereplésekre, vizsgákra gyakorolt előadási darabokat tanulják.

A tenorkürt tanítás szakirányú feladatai

A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a növendék 9-10 éves korában kezd el ismerkedni a tenorkürt tanulás rejtelmeivel. Amennyiben a növendék korábban trombitán tanult, de tanulmányai a magas rézfúvókra jellemző sajátos, nagyobb terhelésnek kitett szájtartás kialakításának nehézségei miatt félbeszakadtak, vagy megszakadni látszanának, úgy célszerű átirányítani tenorkürt szakra. A hangszer, s egyben tónusváltás rövid időn belül szinte minden esetben megnyugtató eredményhez vezet a korábban nehézségekkel küszködő, frusztrált növendék esetében.

Arra törekszünk, hogy megismertessük a tanulóval (életkoruknak megfelelő szinten) az általa tanult hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét, akusztikai sajátosságait, legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Célunk, hogy az évek során a növendék egyre könnyedebb és magabiztosabb hangszerkezelést sajátítson el. Ehhez a legfontosabb feltételek, melyekre óráról-órára nagy hangsúlyt fektetünk:

- megfelelő légzéstechnika, helyes befúvásmód, kontrollált test-, száj-, hangszertartás
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező zenei hang létrehozása
- differenciált hangindítás és hanglezárás kialakítása
- megfelelő tempójú repetíciós nyelvindítás kifejlesztése
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek fejlesztése
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása
- az egyéni hangszeres órákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása

Igyekszünk tudatosítani a növendékekben:

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát
- a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét
- a könnyed, felszabadult játékmód kialakításának fontosságát

Fejlesztjük a tanulót:

- hallását, belső hallását, intonációs képességét

- hangszeres adottságait
- hangszertechnikai tudását
- megformáló, és előadó képességét

Motiváljuk a növendéket:

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére
- a tiszta intonációra
- folyamatos hangszerjátékra
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, ill. a ténylegesen vonatkozó utasítások megvalósítására.

Az év végi vizsgák anyja

	A tagozat	B tagozat
HEK/1	- egy gyakorlat - egy népdal, vagy gyermekdal	
HEK/2	- egy gyakorlat - egy előadási darab	
1. osztály	- egy gyakorlat - egy előadási darab	
2. osztály	- egy skála első képlete - egy gyakorlat - egy előadási darab	- egy skála első három képlete - egy gyakorlat - két különböző karakterű előadási darab kottát nélkülözve
3. osztály	- egy skála első képlete - egy gyakorlat - egy előadási darab	- egy skála első három képlete - egy gyakorlat - két különböző karakterű előadási darab kotta nélkül
4. osztály	- Egy skála, - Két gyakorlat, - Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	- Egy skála, - Egy gyakorlat, - Két előadási darab kotta nélkül.
5. osztály	- Egy skála, - Két gyakorlat, - Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	- Egy skála, - Egy gyakorlat, - Két előadási darab kotta nélkül.
6. osztály	művészeti alapvizsga	
7. osztály	- Egy skála, - Egy gyakorlat, - Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül. -	- Egy skála, - Egy gyakorlat, - Egy barokk szonáta lassú és gyors tétel kotta nélkül, - Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.
8. osztály	- Egy skála, - Egy gyakorlat, - Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	- Egy skála - Egy gyakorlat, - Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül, - Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.
9. osztály	- Egy skála, - Egy gyakorlat, - Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	- Egy skála, - Egy gyakorlat, - Két előadási darab kotta nélkül.
10. osztály	- Egy skála - Egy gyakorlat, - Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	- Egy skála - Egy gyakorlat, - Két előadási darab kotta nélkül. -

Tananyag

Előkészítő évfolyamok

Előkészítő 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- a hangszer felépítése, részei
- a kottaolvasás alapfogalmai
- az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és szünetjelek
- a 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütemek
- az előforduló hangok fogásai
- a helyes test- és hangszertartás kialakítása
- a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása
- a helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével
- a hangindítás megalapozása

Ajánlott tananyag:

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I.

Steiner: Bariton ABC

Colin: Trombitaiskola kezdőknek

Ujfalussy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra

Sztán: Repertoire-Trombita

gyermekdalok, népdalok

Követelmény

Az egészséges, szép hang kialakítása.

Hangterjedelem: B-g-ig(hangzó)

Minimális követelmény

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket felismerhetően, lehetőség szerint pontosan eljátszani.

Előkészítő 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- a hangszer felépítése, részei
- a kottaolvasás alapfogalmai
- az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és szünetjelek
- a 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütemek
- az előforduló hangok fogásai
- a helyes test- és hangszertartás kialakítása
- a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása
- a helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével
- a hangindítás megalapozása
- A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel

Ajánlott tananyag:

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I.

Steiner: Bariton ABC

Colin: Trombitaiskola kezdőknek

Ujfalussy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra

Sztán: Repertoire-Trombita
Trombitamuzsika: Bogár I.: Juhászdal
gyermekdalok, népdalok

Követelmény

Az egészséges, szép hang kialakítása.
Hangterjedelem: G-g-ig(hangzó)

Minimális követelmény

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket felismerhetően, lehetőség szerint pontosan eljátszani, a szekund-kötéseket akadálytalanul tudja megoldani, állóképessége legyen stabil, az adott darabokhoz megfelelő.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- a hangszer felépítése, részei
- a kottaolvasás alapfogalmai
- az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és szünetjelek
- a 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütemek
- az előforduló hangok fogásai
- a helyes test- és hangszertartás kialakítása
- a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása
- a helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével
- memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok, előadási darabok kotta nélkül
- motívumok, dallamok azonosságának, különbözőségének felismerése
- a hangindítás megalapozása
- A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel

Ajánlott tananyag:

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I.
Steiner: Bariton ABC
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra
Sztán: Repertoire-Trombita
Trombitamuzsika: Bogár I.: Juhászdal
gyermekdalok, népdalok

Követelmény

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat előadására egészséges, szép hangon.
Hangterjedelem: G-b-ig (hangzó).

Minimális követelmény

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket felismerhetően, lehetőség szerint pontosan eljátszani, a szekund- és terc-kötéseket akadálytalanul tudja megoldani, állóképessége legyen stabil, az adott darabokhoz megfelelő.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, továbbá a tizenhatod érték és szünetjele.
- a 3/8-os, 6/8-os ütem és alla breve
- ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző variációi
- a játékmód további differenciálása (pl. staccato nyolcad mozgásban)
- dinamika: a pianótól a fortéig
- memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok kotta nélkül
- hangterjedelem növelés: G-d'-ig
- hangképzés: tiszta, szép intonáció kialakítása fúvóka és hangképző gyakorlatokon keresztül
- a légvezetés és a nyelvtechnika továbbfejlesztése
- hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességének függvényében

Ajánlott tananyag:

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I-II.

Steiner: Bariton ABC

Colin: Kötésgyakorlatok

Ujfalussy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra

Sztán: Repertoire-Trombita

Borst-Bogár: Trombitamuzsika: Bogár I.: Juhászdal

Bogár I.: Két régi magyar tánc

Charpentier: Te Deum

Követelmény

A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat tartalmazó darabok eljátszására. Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül. Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok. Évfolyamának megfelelő előadási darab eljátszása kotta nélkül.

Minimális követelmény

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket felismerhetően, lehetőség szerint pontosan eljátszani, a kvárt és kvint-kötéseket akadálytalanul tudja megoldani, állóképessége legyen stabil, az adott darabokhoz megfelelő.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- a dúr és moll hangsor szerkezete
- a 9/8-os, 12/8-os ütem
- ritmusképletek: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi
- az előadási darabokban fellelhető zenei anyag stílusjegyeinek ismerete
- a társas zenélés alapjai, két-, háromszólamú gyakorlatok eljátszása
- a funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül
- hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása
- a manuális készség továbbfejlesztése
- a legato-játék kvárt- és kvintkötések lefelé és felfelé

Ajánlott tananyag

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II-III.

Steiner: Bariton ABC

Colin: Kötésgyakorlatok

Ujfalussy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra

Sztán: Repertoire-Trombita
Clodomir: Petits Exercices
Perényi Péter: 347 etűd
Arban: Gyakorlatok válogatva a hangterjedelemnek megfelelően

Követelmény

A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlatok eljátszására. Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok. Barokk, vagy klasszikus szonátatétel előadása.
Hangterjedelem: F-f'-ig

Minimális követelmény

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket felismerhetően, lehetőség szerint pontosan eljátszani, a kvárt és kvintkötéseket akadálytalanul tudja megoldani, állóképessége és hangterjedelme, dinamikai skálája legyen tudatosan felépített, stabil, az adott darabokhoz megfelelő.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- ütemfajták: váltakozó ütemek
- ritmusképletek: különböző kevert ritmusok
- kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni, vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat
- hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása
- a nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével

Ajánlott tananyag

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II-III.
Steiner: Bariton ABC
Colin: Kötésgyakorlatok
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra
Sztán: Repertoire-Trombita
Clodomir: Petits Exercices
Perényi Péter: 347 etűd
Arban: Gyakorlatok válogatva a hangterjedelemnek megfelelően
Diabelli: Szonatina I.tétel
Kamprath: Három kis epizód
Telemann: F-dúr szonáta II. tétel

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes, összetett ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű, nagyobb íveket átfogó etűd eljátszása.
Barokk, vagy klasszikus előadási darab megszólaltatása.

Minimális követelmény

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket felismerhetően, lehetőség szerint pontosan eljátszani, a kvárt és kvintkötéseket akadálytalanul tudja megoldani, állóképessége és hangterjedelme, dinamikai skálája legyen tudatosan felépített, stabil, az adott darabokhoz megfelelő.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Az előzőek mélyítése mellett:

- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Lubik: Kantiléna

Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)

Arban: Skálagyakorlatok

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (52–116)

Clodomir: Petits Exercices.

Robert Müller: Technische studien I.

Arban: gyakorlatok válogatva

Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,

Sztán: Repertoire Trombita

Előadási darabok gordonkára I

Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1–2.

Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II

Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II

Steiner: Repertoire Rézfúvók

Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára

Sugár: Dal és tánc

Hasse: Két tánc

Purcell: Szvit

Diabelli: Sonatina

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.

Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.

Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése Az előzőek mélyítése mellett:

- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- oktáv kötések le és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Steiner: Harsona ABC

Arban: Vollständige Schule für Trompete – válogatott gyakorlatok

Lubik: Kantiléna

Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet

Borst: Skálagyakorlatok trombitára

Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I–II
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Makovecz: Válogatott etűdök I.
Arban: gyakorlatok válogatva
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita–
Előadási darabok gordonkára I,
Manfred Schmitz Trompeten spiele 1–2.
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Diabelli: Szonatina
Händel: B–dúr sonata
Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
Purcell: Szvit
Telemann: F–dúr sonata
Fitzgerald: Angol szvit
Marcello: Hat szonáta csellóra

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, továbbá a tizenhatod érték és szünetjele.
- a 3/8-os, 6/8-os ütem és alla breve
- ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző variációi
- a játékmód további differenciálása (pl. staccato nyolcad mozgásban)
- dinamika: a pianótól a fortéig
- memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok kotta nélkül
- hangterjedelem növelés: G-d'-ig
- hangképzés: tiszta, szép intonáció kialakítása fúvóka és hangképző gyakorlatokon keresztül
- a légvezetés és a nyelvtechnika továbbfejlesztése
- hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességének függvényében

Ajánlott tananyag:

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I-II.
Steiner: Bariton ABC
Colin: Kötésgyakorlatok

Ujfalussy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra
Sztán: Repertoire-Trombita
Borst-Bogár: Trombitamuzsika: Bogár I.: Juhászdal
Bogár I.: Két régi magyar tánc
Charpentier: Te Deum
Susato: Rondo e Saltarello
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Fischer: Induló
Barnes: A kis géniusz

Követelmény

A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat tartalmazó darabok eljátszására. Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül. Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok. Évfolyamának megfelelő előadási darab eljátszása kotta nélkül. Hangsorok hármashangzat-felbontással a megadott hangterjedelmen belül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- a dúr és moll hangsor szerkezete
- a 9/8-os, 12/8-os ütem
- ritmusképletek: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi
- az előadási darabokban fellelhető zenei anyag stílusjegyeinek ismerete
- a társas zenélés alapjai, két-, háromszólamú gyakorlatok eljátszása
- a funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül
- hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása
- a manuális készség továbbfejlesztése
- a legato-játék kvárt- és kvintkötések lefelé és felfelé

Ajánlott tananyag

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II-III.
Steiner: Bariton ABC
Colin: Kötésgyakorlatok
Ujfalussy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra
Krumpfer: Trombitaiskola II.
Sztán: Repertoire-Trombita
Clodomir: Petits Exercices
Perényi Péter: 347 etüd
Arban: Díszítés-, és trillaelőkészítő gyakorlatok
Bach: Ária
Fitzgerald: Angol szvit
Tornyos: Scherzo
Kamprath: Három kis epizód
Scselokov: Mese
Scselokov: Tréfa
Barnes: A kis virtuóz

Követelmény

A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlatok eljátszására. Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok. Barokk, vagy klasszikus szonátatétel előadása. Kvárt-, és kvintkötések, és összekapcsolásuk nagy és kis terckötésekkel. Hangterjedelem: F-f'-ig

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- ütemfajták: váltakozó ütemek
- ritmusképletek: különböző kevert ritmusok
- kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni, vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat
- hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása
- a nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével
- technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása
- kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvárt- le és felfelé

Ajánlott tananyag

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II-III.

Steiner: Bariton ABC

Colin: Kötésgyakorlatok

Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra

Sztán: Repertoire-Trombita

Clodomir: Petits Exercices

Perényi Péter: 347 etűd

Arban: Gyakorlatok válogatva a hangterjedelemnek megfelelően

Diabelli: Szonatina I-II.tétel

Kamprath: Három kis epizód

Haendel: Hallenser szonáta

Haendel: B-dúr szonáta

Telemann: F-dúr szonáta I-II. tétel

Albinoni: F-dúr szonáta

Követelmény

Ujjgyakorlatok, valamint a díszítések megalapozása.

Felhang-kötések: kvint, kvárt, tercek.

Hangsorok, hármashangzatok ismerete és megszólaltatása másfél oktávon.

Nagyobb terjedelmű, igényes, összetett ritmikájú etűd eljátszása.

Kantiléna jellegű, nagyobb íveket átfogó etűd eljátszása.

Barokk, vagy klasszikus előadási darab megszólaltatása.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvárt- le és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Arban: Skálagyakorlatok
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I.
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Arban: gyakorlatok válogatva
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Előadási darabok gordonkára I
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1–2.
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Purcell: Szvit
Diabelli: Sonatina

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
A természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– oktáv kötések le és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Borst: Skálagyakorlatok trombitára
Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I–II
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Makovecz: Válogatott etűdök I.

Arban: gyakorlatok válogatva
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita–
Előadási darabok gordonkára I,
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Diabelli: Szonatina
Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
Telemann: F–dúr sonata
Marcello: Hat szonáta csellóra

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
A természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelően kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrációképeséssel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kifejező, s egyben kultúrált hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjen játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat jelentésükkel együtt,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás, stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek neveit, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a használt hangszer nevét, rokon hangszerait,
- ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- egy szabadon választott skála és hármashangzat-felbontás két oktávon keresztül,
  - két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat,

- egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum: Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).

Továbbá legyen képes

- a használt hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére
- árnyaltabb zenei megformálásra.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tenorkürt-baritonkürt főtárgy

„A” tagozat: minimum 8 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

Tenorkürt

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd: Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB 12657) nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab: Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB 13114) Pl. Schubert: Bölcsődal /20/, L. Mozart: Trombitaszó /22/, Anonymus: Hornpipe /24/, Purcell: Induló /26/, Corelli: Gavotta /28/, Rimsky-Korszakov: Mazurka /35/, vagy ezekhez hasonló.

Az etűd kivételével a beszámoló anyagát lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.
- Egy etűd: Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB 12657) nehézségi szintjén, valamint P. Clodomir: Etűdök I-II. nehézségi szintjén.

Egy előadási darab: Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB 13114) Pl. J.S.Bach: Menüett /27/, Nagy Olivér: Chorea Hungarica /31/, G. Giordani: Arietta /33/, Pergolesi: Aria /34/, Bogár I.: 4 bagatell /36/, Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kottát mellőzve kell játszani.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkürt használata megismerése, elsajátítása és gyakorlása.

– Díszítések és trillák.

– Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.

– Gyors tánc tételek karakterisztikus megoldása.

– Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játssza.

– Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés- és intervallumgyakorlatokkal.

– A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.

– Az előforduló tempójelzések ismerete.

– A kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése.

– Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp–ff–ig), különös figyelemmel a szép

hangra.

Ajánlott tananyag

Az előző évek anyagán túl

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.

P. Clodomir: Etűdők I-II.

Arban: Technikai gyakorlatok

Telemann: d-moll szonáta

Bernstein: West-side story-részletek

Fauré: Pie Jesu

Barat: Orientale

Marcello: Szonáták

A. Street: Rondino

Követelmény

A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatban és előadási darabokban.

Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal.

Intervallumgyakorlatok másfél oktávon.

Barokk, klasszikus, vagy romantikus darab előadása stílusosan, megfelelő díszítésekkel.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- díszítések és trillák
- az előadandó művek levegővel történő önálló tagolása
- gyors táncrészletek karakteres megoldása
- közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása
- a főhármasok, ill. a dominánsszeptim hangjainak ismerete
- az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése különböző legato- és intervallumgyakorlatokkal
- a művekben szereplő zenei anyag formai elemzése, hangnemi kitérések felfedezése
- az előforduló tempójelzések ismerete
- az ütemfajták, hangjegyjértékek, és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete
- a kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése
- törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (ppp-fff-ig), különös tekintettel a szép tónus megtartására.

Ajánlott tananyag

Az előző évek anyagán túl

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.

Davidson: Napi gyakorlatok, fekvéstágító skálák

P. Clodomir: Etűdők I-II.

Arban: Technikai gyakorlatok

Arban: Etűdök

Bach: Passacaglia

Telemann: d-moll szonáta

Bernstein: West-side story-részletek

Fauré: Pie Jesu

Barat: Orientale

Marcello: Szonáták

Diabelli: Szonatina I-II-III.

Telemann: F-dúr szonáta: I-II-III.

Követelmény

A növendék legyen képes egy hosszabb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.

Tudja megvalósítani a az előírt dinamikát (pp-ff) a teljes hangterjedelemben.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.

A légzés és levegővezetés terén az eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.

A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Az előző évek anyagán túl

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.

Davidson: Napi gyakorlatok, fekvéstágító skálák

Stamp: Warm ups

Maggio: Befúvási gyakorlatok

P. Clodomir: Etűdök I-II.

Arban: Technikai gyakorlatok

Arban: Etűdök

Hummel: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel

Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel

Albinoni: g-moll trombitaverseny

Tartini: Largo és Allegro

Vivaldi: Szonáták

Mozart: Alleluja

Cimarosa: Szonáta

Követelmény

A növendék legyen képes egy hosszabb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.

Tudja megvalósítani a az előírt dinamikát (pp-ff) a teljes hangterjedelemben.

Tripla-duplanyelv előkészítés

Rövid előke, dupla előke

Trilla előkével, utókéval.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.

A légzés és levegővezetés terén az eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.

A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

Ajánlott tananyag

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.

Davidson: Napi gyakorlatok, fekvéstágító skálák

Stamp: Warm ups

Maggio: Befúvási gyakorlatok

P. Clodomir: Etűdök III-IV-V.

Arban: Technikai gyakorlatok

Arban: Etűdök
Hummel: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel
Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel
Albinoni: g-moll trombitaverseny
Tartini: Largo és Allegro
Vivaldi: Szonáták
Mozart: Alleluja
Cimarosa: Szonáta
Haydn: Esz-dúr trombitaverseny
Gedike: Koncert etűd
Tartini: B-dúr versenymű
Arban: Velencei karnevál

Követelmény

A növendék legyen képes egy hosszabb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.

Tudja megvalósítani a az előírt dinamikát (pp-ff) a teljes hangterjedelemben.

Tripla-duplanyelv előkészítés

Rövid előke, dupla előke

Trilla előkével, utókéval

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.

A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.

A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Slokar: Hangképző gyakorlatok

Rolf Quinque: ASA method

Maggio: Befúvási gyakorlatok

Arban: Skálatanulmányok

Arban: Famous Method for Trombone

Colin: Modern Method for Trombone

Müller: Technikai etűdök III

Kopprasch: Technikai etűdök I–II

Bordogni: Vocalises

Vobaron: Etűdök I–II.

Clodomier: Etűdök II–III.

Makovecz: Válogatott etűdök I–II.

Corelli: Szonáták

Marcello: Szonáták

Vivaldi: Szonáták

Követelmény

Díszítések.

Tripla– és/vagy duplanyelv előkészítés.

Rövid előke, dupla előke.

Trilla előkével, utókéval.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.
- A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

Ajánlott tananyag

Maggio: Befúvási gyakorlatok
Colin: Skálatanulmányok
Arban: Skálatanulmányok
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I–II
Bordogni: Vocalises
Lafosse: Complete Method III
Couillaud: 20 etűd
Vobaron: Etűdök I–II.
Clodomier: Etűdök II–III.
Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény

Díszítések.
Ttripla és duplanyelv gyakorlatok.
Rövid előke, dupla előke.
Trilla előkével, utókéval.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- díszítések és trillák
- az előadandó művek levegővel történő önálló tagolása
- gyors tánctételek karakteres megoldása
- közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása
- az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése különböző legato- és intervallumgyakorlatokkal
- a művekben szereplő zenei anyag formai elemzése, hangnemi kitérések felfedezése
- az előforduló tempójelzések ismerete
- a kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése
- törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (ppp-fff-ig), különös tekintettel a szép tónus megtartására.

Ajánlott tananyag

Az előző évek anyagán túl
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.
P. Clodomir: Etűdök I-II.
Arban: Technikai gyakorlatok
Telemann: d-moll szonáta
Purcell: B-dúr szonáta
Bernstein: West-side story-részletek
Fauré: Pie Jesu

Barat: Orientale
Marcello: Szonáták
A. Street: Rondino
Rouger: Velencei karnevál

Követelmény

A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatban és előadási darabokban.
Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal.
Intervallumgyakorlatok másfél oktávon.
Barokk, klasszikus, vagy romantikus darab előadása stílusosan, megfelelő díszítésekkel.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- díszítések és trillák
- az előadandó művek levegővel történő önálló tagolása
- gyors táncételek karakteres megoldása
- közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása
- a főhármasok, ill. a dominánsseptim hangjainak ismerete
- az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése különböző legato- és intervallumgyakorlatokkal
- a művekben szereplő zenei anyag formai elemzése, hangnemi kitérések felfedezése
- az előforduló tempójelzések ismerete
- az ütemfajták, hangjegyértékek, és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete
- a kamara- és zenekari játék előterbe helyezése
- törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (ppp-fff-ig), különös tekintettel a szép tónus megtartására
- A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.

Ajánlott tananyag

Az előző évek anyagán túl
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.
Davidson: Napi gyakorlatok, fekvéstágító skálák
P. Clodomir: Etűdök II-III.
Arban: Technikai gyakorlatok
Arban: Etűdök
Bach: Passacaglia
Telemann: d-moll szonáta
Bernstein: West-side story-részletek
Fauré: Pie Jesu
Barat: Orientale
Marcello: Szonáták
Diabelli: Szonatina I-II-III.
Veraccini: Concerto
Telemann: F-dúr szonáta: I-II-III.

Követelmény

A növendék legyen képes egy hosszabb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Tudja megvalósítani a az előírt dinamikát (pp-ff) a teljes hangterjedelemben.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.

A légzés és levegővezetés terén az eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

Skálák két oktávos hangterjedelemben.

Tripla-dupla nyelv előtanulmányok.

A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.

A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Az előző évek anyagán túl

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.

Davidson: Napi gyakorlatok, fekvéstágító skálák

Stamp: Warm ups

Maggio: Befúvási gyakorlatok

P. Clodomir: Etűdök IV-V-VI.

Maxime-Alphonse: Etűdök

Arban: Technikai gyakorlatok

Arban: Etűdök

Hummel: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel

Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel

Albinoni: g-moll trombitaverseny

Tartini: Largo és Allegro

Vivaldi: Szonáták

Mozart: Alleluja

Cimarosa: Szonáta

Követelmény

A növendék legyen képes egy hosszabb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.

Tudja megvalósítani a az előírt dinamikát (pp-ff) a teljes hangterjedelemben.

Tripla-duplanyelv előkészítés

Rövid előke, dupla előke

Trilla előkével, utókéval.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.

A légzés és levegővezetés terén az eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

Technikai virtuozitás.

A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.

A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

Ajánlott tananyag

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.

Davidson: Napi gyakorlatok, fekvéstágító skálák

Stamp: Warm ups

Maggio: Befúvási gyakorlatok

P. Clodomir: Etűdök IV-V-VI.

Maxime-Alphonse: Etűdök

Arban: Technikai gyakorlatok

Arban: Etűdök
Hummel: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel
Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel
Albinoni: g-moll trombitaverseny
Tartini: Largo és Allegro
Vivaldi: Szonáták
Corelli: Szonáták
Mozart: Alleluja
Cimarosa: Szonáta
Haydn: Esz-dúr trombitaverseny
Gedike: Koncert etűd
Tartini: B-dur versenymű
Arban: Velencei karnevál

Követelmény

A növendék legyen képes egy hosszabb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.

Tudja megvalósítani a az előírt dinamikát (pp-ff) a teljes hangterjedelemben.

Tripla-duplanyelv előkészítés

Rövid előke, dupla előke

Trilla előkével, utókéval

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A légzés, levegővezetés erén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az esetleges hibák korrigálása.

A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.

A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.

A tanuló ismerjen különböző

- díszítéseket, trillákat,
- előkéket,
- tripla-duplanyelves megoldásokat.

A „B” tagozat végén /az”A” tagozat követelményein felül/

A tanuló ismerje

- hangszer múltját
- hangszer irodalmát
- a kiművelt hangszeres technika alapjait.

Továbbá legyen képes

- minden regiszterben kiművelt hang megszólaltatására
- biztonságos, pontos, makulátlan hangindításra
- jó legato-technikára
- dupla- és triplanyelv alkalmazására

- **Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.**

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.

Jó minőségű zongora vagy pianinó.

Lehetőleg teljes alakot visszaadó tükör.

Metronóm.

Legalább 2db állítható magasságú kottatartó.

Tuba

A helyi tanterv a hatályos kerettanterv alapján készült. A rendelkezésre álló kottatár illetve hangszerpark sajátosságait, valamint azt a tényt, hogy növendékeink / a hangszer igényelte/ fizikai erő miatt / általában felsőbb osztályos általános, de még gyakrabban középiskolás korúak, figyelembe véve évfolyamonkénti minimum- teljesítményt kellett meghatározunk, ami a megfelelő fejlődést biztosítja, ugyanakkor nem befolyásolja tanulóink iskolai teljesítményét sem.

A zeneiskolai főtárgy órák 2x 30 percesek, a kötelező tárgy 2x 45 perc.

Kiemelkedően teljesítő növendékeinket a szaktanárok és az Iskolavezetés a szülővel történő egyeztetés után B- tagozatra irányíthatja, amelynek követelményei magasabbak, illetve óraszámban is több elfoglaltságot jelent. (2x45 perc főtárgy)

Zeneiskolánkban működik - fejlődik egy igen jó fúvószenekar, ezért tanszakunk kiemelt feladata a zenekar utánpótlás- nevelése, ennek érdekében igyekszünk az együttműködésre szoktatni a növendékeket, amilyen hamar csak lehetséges.

Továbbképző években teljesen új tananyag már nincs, a már elsajátított technikákat tökéletesítik a növendékek, ezért ott minimális követelményt nem állapítottunk meg.

Igyekszünk tanszakunk kottatárát bővíteni, így színesebbé tenni a tananyagot.

A zeneiskola hangszeret biztosít a növendékeknek, a „készlet erejéig”.

Kompetenciák:

Bemeneti kompetenciák:

A zenei előképző osztályok elvégzése elengedhetetlen, az alapvető kottaolvasási képesség és a ritmusértékek felismerése feltétlenül szükséges a tanulmányok megkezdéséhez. A hangszer mérete, súlya miatt hasznos, ha már tanult más rézfúvós hangszeren.

A képzés személyi követelményei:

Rendelkezzen a növendék megfelelő fizikummal, ép, nagyjából szabályos fogsorral.

Hallása legyen jó.

A hangszerhez kötődő kompetenciák: Az előképző osztályok elvégzése után a növendék tudja összeállítani, karbantartani a hangszerét. Tudjon önállóan hangképezni (osztályának megfelelő gyakorlatokkal), az előírt gyakorlatokat önállóan feldolgozni.

A képzés ideje:

12 év, (2+6+4 évfolyam) melyből 2 év hangszeres előkészítő, 6 év alapfokú, és 4 továbbképző év.

„B” tagozatra a kiemelkedően teljesítő, minimum az első „A” osztályt elvégző növendéket irányítjuk. (Szaktanári javaslat és az év végi vizsgaeredménye alapján)

Az előképző osztályok elvégzése nem kötelező: más tanszokról érkező növendékek, az általános iskola minimum 6. osztályos növendékei számára, amennyiben zenei előképzettségük már megfelel az 1. évfolyamban követeltekének.

A képzés ideje alatt, ha a főtárgytanár a növendékekkel és annak szüleivel egyetért, egy alkalommal javaslatot tehet az osztály folytatására, ami például az alapvizsga előtti évben segítheti a biztos felkészülést, vagy például hosszabb betegség / pl. csonttörés/ miatt, ha amegfelelő mennyiségű tananyagot a tanuló önhibáján kívül nem tudta elvégezni. Az osztályfolytatás nem hátrányt jelent a tanulók számára, hanem a növendék biztosabb, megalapozottabb tudását szolgálja. A főtárgytanár megfelelő időben tájékoztatja a szülőket erről a lehetőségről, ha szerinte az osztályfolytatás szükségszerű.

Az alapfokú évfolyamok elvégzése után művészeti alapvizsgát tesznek a tanulók, míg a továbbképző évek után művészeti záróvizsgát tehetnek. Ezek anyaga, és értékelése a tantervben olvasható.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után:

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló– a helyes szájartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,– 10. felhangig), alkalmazási területeit,

- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló

- ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,
  - különböző artikulációs előírások (tenuto, staccato, legato, marcato) és játékmódok megvalósítására,
  - a zenei mondanivaló megformálására
  - az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására,
  - a helyes befúvás és légzéstechnika alkalmazására,
  - a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására,
  - az előadási darabok kotta nélküli játszására,
  - a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására,
  - a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására,
  - a hangszer önálló behangolására,
  - a hangszer szakszerű karbantartására.
- skálázni 4# – 4b előjegyzésig

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes

- az tanult anyagban előforduló hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére,
- árnyaltabb zenei megformálásokra.

A művészeti alapvizsga követelményei:

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tuba főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

„A” tagozat

- Egy skála legalább három variációval.
- Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet (Zimmermann), Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; F. Schubert: Bölcsődal (EMB13114) (169), H. Purcell: Rigaudon (166) nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála dúr és moll változata, legalább három variációval.
- Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Vivaldi: Tél, Händel: Bourrée, Corelli: Sarabande és Gavotte nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után:

Az „A” tagozat végén

Ismerje meg a tanuló

- a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait
- a tuba irodalmát,
- a zeneirodalom híres tubaszólóit.

Legyen képes a tanuló

- a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,
- a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7 #, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,
- az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,
- a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,
- tiszta intonációra, tiszta hangszeres játékra,
- az önálló munkára.

Tudja alkalmazni a tanuló

- a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait,
- a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- helyes test- és hangszertartásra,
- a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
- a tanár útmutatásai alapján a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.)
- játékában a hangindítás, hangelválasztás és hangbefejezés a stílus és a zenei karakter megkívánta különböző módjait,
- árnyaltabb artikulációra (portato, sfz, martellato),
- a tananyagban szereplő és előadott művekhez szükséges mértékű virtuozításra.

Tudjon kontra F és f¹ között

- kiegyenlítetten,
- különböző dinamikai árnyalatokkal,
- tiszta intonációval,
- megfelelő nyelvtechnikával játszani.
- ismerje az alapvető díszítéseket (trilla, mordent, előke),
- alapszinten a dupla- és tripla nyelv-technikát,
- ismerje fel alkalmazásának lehetőségét a zenekari, a kamarazenei és a szóló művekben.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek

A tanszak kötelező tárgyai:

„A” tagozaton minimum a 4. osztályig kötelező tárgy a szolfézs, azután a kötelezően választható tárgyak közül: a zenekar, kamarazene, a szolfézs-zeneelmélet tárgyak közül szabadon választhat a növendék, hogy az előírt kötelező óraszámot (2x 45 perc) teljesítse. „B” tagozaton a szolfézs a 10. évfolyamig kötelező tárgy, emellett heti 30 percben kötelező zongora tantárgyat is tanul a tanuló.

A főtárgyi órákhoz szorosan kötődik a korrepetíció, azaz a zongorakíséretes próba is, melynek időtartama előkészítő és 1. osztályban 5, 2-3. osztályban 10, afelett 15 perc. Ezen időtartamokat összevonva, (általában fellépések előtt sűrítve) külön időpontban megtartott, ún. zongorakíséretes órákat kap a növendék, melyeken a szereplésekre, vizsgákra gyakorolt előadási darabokat tanulják.

A jegyek tartalmi meghatározása:

Jeles: Aki rendszeres, kiegyensúlyozott munkával pótolni tudja az esetleges adottságbeli hiányait, munkája kiszámítható, lehetőségeihez képest pontosan képes az elvégzett anyagot feldolgozni.

Jó: aki az adottságait nem teljesen kihasználva, kicsit rendszertelenül, de még elfogadható módon teljesít az év során, illetve a számonkérések alkalmával.

Közepes: aki rendszertelen munkával, a minimális anyagmennyiséget is hibákkal, sok segítségre szorulóan adja elő mind az órákon, mind a beszámolókon.

Elégséges osztályzatot a tanszakon csak a legvégső esetben adunk, annak a növendéknek, aki a legkevesebb erőfeszítést sem teszi meg a hangszer tanulása érdekében, és ismétlődően elégséges teljesítményt nyújtó növendékünket a tanszokról eltanácsoljuk.

Az év végi vizsgák anyja

	A tagozat	B tagozat
HEK/1	– Egy gyakorlat, – Egy előadási darab.	
HEK/2	– Egy gyakorlat, – Egy előadási darab.	
1. osztály	– Egy skála, – Egy gyakorlat, – Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	
2. osztály	– Egy skála, – Egy gyakorlat, – Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	– Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal, – Két gyakorlat, – Két előadási darab kotta nélkül.
3. osztály	– Egy skála kotta nélkül, – Két különböző karakterű gyakorlat, – Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	– Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal, – Két gyakorlat, – Két előadási darab kotta nélkül.
4. osztály	– Egy skála legalább öt képlettel, – Két különböző karakterű gyakorlat, – Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	– Egy skála három képlettel, – Két különböző karakterű gyakorlat, – Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.
5. osztály	– Egy skála, – Két különböző karakterű gyakorlat, – Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	– Egy skála három képlettel, – Két különböző karakterű gyakorlat, – Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.
6. osztály	művészeti alapvizsga	
7. osztály	– Egy skála variációkkal, – Két gyakorlat, – Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	– Egy skála variációkkal, – Két gyakorlat, – Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül, – Egy előadási darab kotta nélkül.
8. osztály	– Egy skála variációkkal, – Két gyakorlat, – Egy előadási darab kotta nélkül. -	– Egy skála variációkkal, – Két gyakorlat, – Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül, – Egy előadási darab kotta nélkül.
9. osztály	– Egy skála variációkkal, – Két gyakorlat, – Egy előadási darab.	– Egy skála variációkkal, – Két gyakorlat, – Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül, – Egy előadási darab kotta nélkül.
10. osztály	– Egy skála variációkkal, – Két gyakorlat, – Egy előadási darab.	– Egy dúr vagy moll skála minimum 4 képlettel (kotta nélkül), – Két különböző karakterű etűd, – Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül, – Egy előadási darab kotta nélkül.

Tananyag

Előkészítő évfolyamok

A tuba oktatásának megkezdésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a tanulók fizikai, alkati fejlettségére, alkalmasságára. Általában 10-12 éves korban éri el testi fejlődésük a hangszeroktatás elkezdéséhez kívánatos szintet.

A hangszeres előkészítő évfolyamok az általános zenei érzék és a hangszeres készségek felmérését, a képességek kibontakoztatását szolgálják.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A törzshangok olvasása basszuskulcsban.
- Az egész, fél, negyed hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
- A helyes test- és hangszer tartás kialakítása.
- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ajánlott tananyag:

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Sára J.: Tubaiskola

Minimális követelmény:

Az ideális tubahang igényének kialakítása.

Hangterjedelem: E–f–ig a hangok fogásai.

A kottaolvasás basszuskulcsban.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A törzshangok olvasása violin- és basszuskulcsban.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
- A rézfúvós hangszerek – ezen belül a tuba – felépítésének, megszólaltatási módjának ismerete.
- A helyes test- és hangszer tartás kialakítása.
- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ajánlott tananyag:

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Sára J.: Tubaiskola

Minimális követelmény:

Az ideális tubahang igényének kialakítása.

Hangterjedelem: E–f–ig a hangok fogásai.

A biztos, folyamatos kottaolvasás basszuskulcsban.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A 4/4–es, 2/4–es és 3/4-es ütem
- Az előjegyzések ismerete.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad értékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
- A tananyagban előforduló tempójelek, zenei műszavak ismerete.
- Memóriafejlesztés: népdalok és előadási darabok kotta nélkül játszása.
- A hangszer felépítése, részei, a megszólaltatás módja.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A helyes légzés beállítása, a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a légvezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása, fúvóka-gyakorlatokkal.
- A hangindítás megalapozása.
- A nyelvtechnika megalapozása.
- A legato játékmód alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.
- A nyújtópont alkalmazásának ismerete.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ajánlott tananyag:

Sára József: Tubaiskola

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)

Brodzky: Régi zene gordonkára (előadási darabok) (EMB Z 2452)

Minimális követelmény:

A megadott hangterjedelmen belül tanult hangszeres gyakorlatok, előadási darabok egyenletes, folyamatos előadása, helyesen kialakított légzés és szájtartás mellett.

A tananyagban előforduló tempójelzések, zenei műszavak ismerete.

A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.

Hangterjedelem: D–a–ig.

Skála: 2#, 2b előjegyzésig, két variációval.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
- A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
- A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
- A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
- A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
- A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezgetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
- Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
- A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.
- A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ajánlott tananyag:

Sára József: Tubaiskola (10)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)

Brodzky: Régi zene gordonkára (előadási darabok) (EMB Z 2452)

Minimális követelmény:

Skálák 2#, 2b előjegyzésig dúrban és mollban, legalább 2 variációval.

Hangterjedelem C–b–ig.

A tanuló legyen képes a tanult etűdöket és előadási darabokat jó szájtartással, jó légzéstechnikával, egyenletes és folyamatos játékkal előadni, elvárható alapvető dinamikai

árnyalással.

A végzett tananyagban előforduló tempó,– dinamikai jelzések, zenei műszavak ismerete.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
- A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
- A 3/8, 6/8,–os ütemek.
- A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.
- A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
- Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
- A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
- A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
- A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
- A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
- A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
- A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
- A hangterjedelem bővítése: kontra B–b–ig.
- Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
- A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
- A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
- A manuális technika továbbfejlesztése.
- Az intonáció fejlesztése.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ajánlott tananyag

Sára J.:Tubaiskola

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)

Előadási darabok gordonkára .1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480)

Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Minimális követelmény:

Skálák 3#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.

Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.

Hangterjedelem: kontra B–b–ig.

Előadási darabok.

Különböző játékmódok megvalósítása.

A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- Újabb ütemfajták és tempójelzések
- A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
- A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
- A játékmód további differenciálása.
- A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
- A hangterjedelem bővítése: kontra B–b–ig.
- Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játzsása.
- A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
- A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
- A manuális technika továbbfejlesztése.
- Az intonáció fejlesztése.

Követelmény

Skálák 2#, 2b előjegyzéssel, 4 variációval.

Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.

Hangterjedelem: kontra B–b–ig.

Előadási darabok.

Különböző játékmódok megvalósítása.

A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.

Skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

4. évfolyam „A” tagozat

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
- A dúr és moll hangsorok 5variációval.
- Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
- Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4, 7/8, marcia, meno, mosso, largo, alla breve, stb.)
- Dinamikai differenciálás (pp–ff–ig).
- A zeneművek szerkezeti tagolása (Da capo, triós forma).
- A hangterjedelem bővítése kontra B–től 1vonalas d –ig.
- A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
- A társas zenélés megalapozása, két–háromszólamú gyakorlatok játzsása.
- Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játzsása.
- Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
- A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
- Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Ajánlott tananyag:

Sára J.: Tubaiskola

Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Minimális követelmény:

A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.

Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzéssel 5 variációval.

Előadási darabok kotta nélküli játéka.

A társas zenélés követelményeinek ismerete.

A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála legalább öt képlettel,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
- A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
- Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
- Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4, 7/8, marcia, meno, mosso, largo, alla breve, stb.)
- Dinamikai differenciálás (pp–ff–ig).

A hangterjedelem bővítése.

- A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
- A társas zenélés megalapozása, két–háromszólamú gyakorlatok játszása.
- Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
- Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
- A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
- Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

Követelmény

A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahú előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.

Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval,

Előadási darabok kotta nélküli játéka.

A társas zenélés követelményeinek ismerete.

A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.

A legato, staccato, játékmód telt, folyamatos, szép tónusú előadása, kottahú tolmácsolása, valamint tercmenetes variáció.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
- A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
- Az előadási darabok formai elemzése.
- A lapról olvasási készség fejlesztése.
- A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékaival).
- A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
- Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
- A hangterjedelem továbbfejlesztése.
- A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvótechnika birtoklása.
- A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.

- A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
- Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival.
- A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Ajánlott tananyag

D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Minimális követelmény:

A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.

Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig.

Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.

Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
- A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
- Az előadási darabok formai elemzése.
- A lapról olvasási készség fejlesztése.
- A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékaival).
- A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
- Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
- A hangterjedelem továbbfejlesztése.
- A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
- A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
- Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival.
- A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Követelmény

A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.

Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.

Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

A díszítés és a trilla megalapozása, a skálák tempójának fokozása.

A tanuló tudja korrigálni hangszerének intonációs hibáit, valamint hangszerét önállóan behangolni.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
- A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
- A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
- Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
- Hangterjedelem bővítése.
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
- A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola I.(Ed.Simonffy)

Ujfalusi–Pehl–Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Ajánlott tananyag:

D.Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)

Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Minimális követelmény:

Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.

Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban 4#, 4b-ig dúrban, mollban, hat variációval.

Magabiztos színpadi fellépés.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
- A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
- A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
- Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
- Hangterjedelem bővítése kontra.
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
- A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű

betartása.

Követelmény:

Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.

Magabiztos színpadi fellépés.

A díszítés és a trilla játékának ismerete.

Fokozott tempójú skálázás.

A tanuló ismerje saját hangszerének technikai és intonációs hiányosságait, és azt legyen képes korrigálni.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dinamikai szélsőségek (*pp–ff*), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
- A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
- A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
- Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
- A lapról olvasás fejlesztése.
- Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
- Csoportos együttműködés (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Ajánlott tananyag:

D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)

Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)

Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

Követelmény

A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.

Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.

Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dinamikai szélsőségek (*pp–ff*), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
- A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
- A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
- Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.

- A lapról olvasás fejlesztése.
- Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
- Csoportos együttműködés (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
- A hangterjedelem fokozása egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
- A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T–S–D, I–IV–V) beépítésével, alkalmazásával.
- Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
- A formáló– és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.
Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
- Az ismert hangterjedelem egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
- A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T–S–D, I–IV–V) beépítésével, alkalmazásával.
- Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
- A formáló– és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
- A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
- Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötés gyakorlatokkal.
- A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.

- A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
- A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
Gordon Jacob: Szvit tubára (Boosey & Hawke)
Marcello: Szonáták
Vivaldi: szonáták

Követelmény

Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
- A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
- Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
- A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
- A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
Gordon Jacob: Szvit tubára
Marcello: Szonáták
Vivaldi: szonáták

Követelmény

Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
A zenei díszítések eszköztárának bővítése;
A dupla- és triplanyelv megalapozása;
A nehezebb, bonyolultabb ritmusképletek ismerete, elsajátítása.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
  - A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
  - A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.
- Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás

során.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: Etüdök (Hofmeister)
J. Ringleben: „The Storm King” (Carl Fischer Music)
Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
Don Haddad: Szvit tubára (Shawnee Press Inc.)
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták
Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

Követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
- A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
- A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.
- Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.
- A zenei előadásmódok, tempójelzések, zenei műszavak bővebb ismerete;
- A zeneirodalom néhány híres tubaszólójának megismertetése

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etüd (Hofmeister)
J. Ringleben: „The Storm King” (Carl Fischer Music)
Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
Don Haddad: Szvit tubára Shawnee Press Inc.)
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták
Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

Követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.

Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.

A zenei díszítések eszköztárának bővítése.

A dupla- és triplanyelv használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy dúr vagy moll skála minimum 4 képlettel (kotta nélkül),

-
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
  - Egy előadási darab kotta nélkül.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A tanulók létszámának megfelelő, jó minőségű hangszer.

Jól hangolt zongora, vagy elektromos zongora

Egész alakot visszaadó tükör; Minimum 2 darab kottaállvány.; Metronóm

GITÁR

Ma az egyik legnépszerűbb hangszer, melynek tanítása során a „megrendelő” (növendék és szülő) kívánsága és a „szolgáltató” (iskola és szaktanár) által biztosított kínálat nem mindig találkozik.

A növendékek nagy része a divatos módokat szeretné gyorsan és „fájdalommentesen” megtanulni, kihagyva a klasszikus zene által megkívánt aprólékos, odaadó munkát, mely pedagógiai programunk alapértékei között található. Helyi tantervünk a pedagógiai program megvalósítását tartja szem előtt.

Az alapfokú művészetoktatás "klasszikus gitár" tantárgyának hangszere a hat húros, nylonhúrozású, hagyományos akusztikus gitár.

A tantárgy céljai, feladatai:

Mutassa és tanítsa meg:

- A gitár részeit, felépítését, akusztikai sajátosságait.
- A gitár különböző behangolási módjait.

Tanítsa meg:

- A gitárjáték alapvető technikai elemeit: apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok fekvésváltás, kötések, barré, valamint a tompítás különféle lehetőségei jobb- és balkézrel egyaránt.
- A gitáriradalomban előforduló egyéb effektusok: üveghang (flageolett), glissando, tompított pengetés (etouffe), rasgueado, ütés, dobolás (tamb.) kivitelezését.
- A hangszer karbantartási feladatok elvégzését.

Segítse elsajátítani:

- A legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását.
- A játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését.
- A gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait.
- A gitár, mint kísérőhangszer lehetőségeit: a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.

Ezek elérése érdekében igyekszünk kialakítani a növendékeknél :

- Helyes test-, hangszer- és kéztartást.
- Laza kar- és ujjtechnikát

Fontos

- A két kéz tudatos és pontosan összehangolt mozgása.
- Helyes fogástechnika, differenciált pengetés.
- Összességében könnyed hangszerkezelés.

A cél elérése érdekében:

- Az adott technikai elem tanításának megfelelő mechanikus ujjgyakorlatokat, mozdulatsorokat
- Az elméleti ismeretekkel összhangban hangsorokat, skálákat, különböző pengetési- és ritmusvariációkkal is.
- Arpeggio gyakorlatokat.
- A felmerülő technikai problémának megfelelő etűdöket.

egyénre szabva választunk. A feladatok érdekében egy azon problémára – a változatosság érdekében - többféle gyakorlatot adunk a növendéknek

Szeretnénk ösztönözni a gyerekeket

- Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására, ezen belül kiemelten a szép gitárhangszín kialakítására.
- Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.

– A rendszeres társas muzsikálásra.

Az órákon figyelünk

- A precíz hangszerhangolásra.
- A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
- A tudatos zenei memorizálásra.
- A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

2. a képzés ideje: 12 év, (2+6+4 évfolyam) melyből 2 év hangszeres előkészítő, 6 év alapfokú, és 4 továbbképző év.

„B” tagozatra a kiemelkedően teljesítő, minimum az első „A” osztályt elvégző növendéket irányítjuk. (Szaktanári javaslat és az év végi vizsgaeredménye alapján)

Az előkészítő osztályok elvégzése nem kötelező:

más tanszokról érkező növendékek,

az általános iskola minimum 6. osztályos növendékei számára,

amennyiben zenei előképzettségük már megfelel az 1. évfolyamban követeltekének.

A képzés ideje alatt, ha a főtárgytanár a növendékekkel és annak szüleivel egyetért, egy alkalommal javaslatot tehet az osztály folytatására, ami például az alapvizsga előtti évben segítheti a biztos felkészülést, vagy például hosszabb betegség / pl. csonttörés/ miatt, ha a megfelelő mennyiségű tananyagot a tanuló önhibáján kívül nem tudta elvégezni.

Az osztályfolytatás nem hátrányt jelent a tanulók számára, hanem a növendék biztosabb, megalapozottabb tudását szolgálja. A főtárgytanár megfelelő időben tájékoztatja a szülőket erről a lehetőségről, ha szerinte az osztályfolytatás szükségeszerű.

Az alapfokú évfolyamok elvégzése után művészeti alapvizsgát tesznek a tanulók, míg a továbbképző évek után művészeti záróvizsgát tehetnek.

A tanszak kötelező tárgyai:

„A” tagozaton minimum a 4. osztályig kötelező tárgy a szolfézs, azután a kötelezően választható tárgyak közül: a zenekar, kamarazene, a szolfézs-zeneelmélet tárgyak közül szabadon választhat a növendék, hogy az előírt kötelező óraszámot (2x 45 perc) teljesítse. „B” tagozaton a szolfézs a 10. évfolyamig kötelező tárgy, emellett heti 30 percben kötelező zongora tantárgyat is tanul a tanuló

Az értékelés módja:

A tanuló teljesítményének mérhetőségi formái: évközi munka, tanszaki meghallgatás, beszámoltatás, vizsga.

„A” tagozaton minimum egy, „B” tagozaton két hangversenyen, és egy évközi meghallgatáson kell teljesíteni, az év végén pedig zártkörű vizsgán kell megfelelni. A növendék előmenetelének értékelésére- a havi érdemjegyeken túl- évi két alkalommal kerül sor. Az osztályzatokat a hangszeres tanár javaslatára, az éves munka figyelembe vételével a vizsgabizottság állapítja meg. A szorgalom értékelése a szaktanár feladata. Felsőbb évfolyamba bocsátható az a tanuló, aki megfelel évfolyamának minimális követelményeinek, valamint főtárgyból eredményes vizsgát tett. Ha a tanuló a vizsgán igazoltan nem jelenik meg, munkáját évi teljesítménye alapján a hangszeres tanár állapítja meg.

Vizsgaanyag évenkénti lebontása:

	A tagozat	B tagozat
HEK/1	– Két népdal, illetve gyermekdal, – Egy könnyű etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.	
HEK/2	– Két népdal, illetve gyermekdal,	

	– Két etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.	
1. osztály	– Egy magyar népdal, – Egy etűd, melyben megtalálható az arpeggio valamilyen formája, – Két előadási darab, melyben megvalósul az együttpengetéses kétszólamúság.	
2. osztály	– Egy etűd, – Három különböző jellegű darab.	– Egy technikai gyakorlat vagy skála, – Egy etűd, – Három különböző jellegű darab.
3. osztály	– Egy etűd, – Három különböző jellegű előadási darab.	– Egy technikai gyakorlat vagy skála, – Egy etűd, – Három különböző jellegű darab
4. osztály	– Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab.	– Egy technikai gyakorlat vagy skála, – Egy etűd, – Három különböző jellegű darab.
5. osztály	– Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.	– Egy technikai gyakorlat vagy skála, – Egy etűd, – Három különböző jellegű darab.
6. osztály	– Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.	– Egy technikai gyakorlat vagy skála, – Egy etűd, – Három különböző jellegű darab.
7. osztály	– Egy etűd – Három különböző stílusú előadási darab.	– Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab.
8. osztály	– Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab.	– Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab.
9. osztály	– Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab.	– Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab.
10. osztály	– Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab.	– Egy etűd, – Három különböző stílusú előadási darab.

Tananyag:

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres ismeretek

- A tanuló– életkorának megfelelő szinten – megismeri a gitár részeit és felépítését.
- A húrok számozása, valamint a jobb és balkéz ujjzatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan történik

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
- A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
- Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
- Törzshangok megtanítása az első fekvésben.

Zenei ismeretek

- Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
- Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.

- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- A megtanult törzshangok ábécés nevei.

Ajánlott tananyag

Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.
Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal

Követelmények

Kétféle ritmusértéket (negyed, nyolcad) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord hangterjedelemben. Olyan könnyű gyakorlatok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten– a gitár részeivel és felépítésével.
- Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
- Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- Forte és piano.
- Az ütemhangsúly.
- A megtanult törzshangok ábécés nevei.
- A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjzatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
- A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
- Ostinato és dudabasszus kíséret
- Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
- Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
- Hangos–halk játék. Hangsúlyos hang játéka.
- A többszólamúság lehetőség szerinti megtanítása együttpengetés nélkül.

Ajánlott tananyag

Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.
Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal

Követelmények

Kétféle ritmusértéket (negyed, nyolcad) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord, hexachord hangterjedelemben. Népdalfeldolgozások ostinato, vagy dudabasszus kísérettel. Olyan könnyű darabok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok- *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*
Az előző évi ismeretek mélyítése mellett:

- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- Pontozott hangok, nyújtott és éles ritmus.
- Primo–secondo, Da Capo al Fine.
- A dinamika fogalma. Forte, mezzoforte és piano.
- A megtanult hangok ábécés nevei, előjegyzések, módosított hangok.
- Kis– és nagyszekund.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A többszólamúság megtanítása együttpengetés nélkül, majd együttpengetéssel.
- Együttpengetés két ujjal, különböző variációkban.
- Kétszólamú dallam–kiséret játék együttpengetéssel
- Előjegyzés nélküli modális hangsorok játéka az első fekvésben.
- Módosított hangok tanulása a zenei anyagnak megfelelően. C–dúr, G–dúr, F–dúr, a–moll, e–moll, d–moll hangsorok játéka az első fekvésben.
- Tanítsuk meg a zenei nyitás–zárás és a helyes hangsúlyok alkalmazását. Dinamikai váltás tanítása.

Ajánlott tananyag

Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I. II.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok I.
Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal
Fodor – Marnitz – Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények

Egyszólamú népdalok eljátszása p, illetve i–m–a ujjakkal, tirando, vagy apoyando, váltott pengetéssel.

Könnyű kétszólamú népdalfeldolgozások és előadási darabok együttpengetéssel.

A többszólamúság megjelenésével – az egész tanulási folyamatban – ügyeljünk a gondos szólamvezetésre a ritmusértékek szólamonkénti pontos betartásával.

Könnyű arpeggio pengetésű etűdök, előadási darabok sok üres húrral.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

*Hangszeres és zenei ismeretek átadása- **Az előző évi ismeretek mélyítése mellett:***

- Tanítsuk meg a darabokban előforduló új ütembeosztásokat (3/8, 6/8)
- A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
- Ismerje a tanuló a tizenhatod értékű hangot és szünetjelet, a pontozott nyolcadértéket, a triolát és a szinkópát.
- Fontos a tanult darabok szerkezeti (formai) elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Játsszon a tanuló kétoktávus F– és G–dúr skálát az első fekvésben.
- Gyakoroltassunk egy–egy húron kromatikus ujjgyakorlatokat.
- A második fekvés és az egyszerű fekvésváltás megismerése.
- A kettősfogások gyakorlása, fejlesztése.
- Az együttpengetés és az arpeggio továbbfejlesztése könnyű kétszólamú darabokban.
- Kezdjük el az artikuláció tanítását és alkalmazását a művekben.
- Tanítsuk meg és alkalmazzuk a hangszínváltást.
- Tanítsuk meg a természetes üveghangokat a XII. érintőnél.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola II., III.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II., III.

Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képekönyv

Követelmények

Könnyű kétszólamú darabok eljátszása.

Az arpeggio pengetés egyszerű darabokban (pl. Carulli, Carcassi, Sor). Lapról játék az előző év nehézségi szintjén.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása- Az előző évi ismeretek mélyítése mellett:

- Ismerje meg a tanuló a gitár rövid történetét.
- A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
- A darabokban előforduló összetettebb ritmusképletek ismerete.
- A dúr és moll hármashangzat felépítése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A scordatura használatának bevezetése; folytatása a további években.
- Tanítsuk meg az ötödik fekvés hangjait.
- Játsszassuk a kétoktávos G–dúr skálát második fekvésben és a C–dúr skálát ötödik fekvésben, harmadik húrról indítva.
- Tanítsuk meg és gyakoroltassuk a legegyszerűbb kötéseket bal kézzel (elpengetés, ráütés), és alkalmazni könnyű darabokban.
- Fontos a hármashangzások tanítása és gyakorlása.
- Tanítsuk meg a kisbarrét 2, majd 3 húron.
- Tanítsunk egyszerű mechanikus ujjgyakorlatokat ismétlődő mozgásokkal.
- Tanítsuk meg a természetes üveghangokat az V. és VII. érintőknél.
- Fontos a sul ponticello és sul tasto játék, továbbá a dinamikai árnyalás (crescendo, diminuendo) megvalósítása.
- Kezdjük el a nem kívánt hangösszezsengések tompítását, kezdetben a domináns–tonika zárlatokban. (Pld. üres húron E–A, A–D)
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok tanítása és játéka az ötödik fekvésig.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III., IV.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.–IV.
Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képekönyv
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)

Követelmények

Egy adott technikai problémát feldolgozó etűd megvalósítása (pl. kötés, kisbarré).

Az első fekvés összekapcsolása más fekvésekkel egy mérsékelt tempójú etűdben, vagy előadási darabban.

Könnyű tánctétel jellegzetességeinek megvalósítása.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A modális hangsorok ismerete. Egyszerű harmóniai elemzés a tanár irányításával.
- A dominánsseptim–akkord megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Kezdjük el a prim és oktávhangolás tanítását üveghangokkal.
- Tanítsuk meg az hetedik fekvés hangjait.

- Kötések továbbfejlesztése (elpengetés, ráütés), és alkalmazása a darabokban. Játszani kell könnyű ékesítéseket is (pl. előke).
- Négyesfogások bevezetése.
- A barré továbbfejlesztése. Akkord fogások kis/tört barréval.
- Vibrato megtanítása.
- Tanítsuk meg a kétoktávos fekvésváltásos C–dúr skálát. Transzponáltassuk a G–dúr skálát a hetedik fekvésig.
- Folytassuk a nem kívánt hangösszezsengések tompításának tanítását.
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a hetedik fekvésig.
- Tört–akkord játék megtanítása.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczy M.: Gitáriskola III.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.–VI.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök I–V.

Követelmények

Reneszánsz, barokk táncjátékok és klasszikus darabok stílusos megszólaltatása.
Terjedelmesebb etűd megtanulása.
Rövid, könnyű XX. századi vagy kortárs darabok megtanulása.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Hangszertörténeti ismeretek gyarapítása.
- Harmóniai elemzés az évfolyamnak megfelelő elméleti ismeretek alapján, a tanár irányításával.
- Beszélgetés a romantikus és a XX. századi zenéről a tanult darabok alapján.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tanítsuk meg a kilencedik fekvés hangjait.
- Kötéses díszítések továbbfejlesztése.
- Gyakoroltassuk a kromatikus skálákat és hétfokú hangsorokat egy húron, fekvésváltással.
- Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.
- Kezdjük el a 6 húros nagybarré tanítását.
- A tört–akkord játék továbbfejlesztése.
- Folytassuk a nem kívánt hangösszezsengések tompításának tanítását a balkéz bevonásával is.
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a kilencedik fekvésig.
- Lényeges az ujjrendezés alapelveinek rendszeres megbeszélése.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczy M.: Gitáriskola IV.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok V.–VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra

Aguado: Etűdök I.

Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.

Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak

Brouwer: Etűdök VI.–X.

Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb tételek.

A Musica per Chitarra sorozat kiadványaiból az évfolyam nehézségi szintjének megfelelően válogatva.

Követelmények

Mérsékelt tempójú etűd, amely magasabb fekvéseket is érint.

Klasszikus táncművek (pld. Sor Walzerek) előadása.

Romantikus, (pld. Marschner: Bagatell) és XX. századi, vagy kortárs darabok (Pld. Brouwer Etűd VI–X.) eljátszása.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.

– Ismerje fel a tanuló a főbb zenei korszakokat stílusjegyeik alapján.

– Legyen képes a zenei formák (szvit– és szonátatételek) szerkezetének felismerésére és a tempók megállapítására tanári segítséggel.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Tanítsuk meg a háromoktávos dúr– és moll skálákat (E–dúr, e–moll).

– Stabilizáljuk, erősítsük meg a nagybarrét.

– Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.

– Törekedjünk a a nem kívánt hangösszecsengések tompításának még differenciáltabb kivitelezésére.

– Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése.

– Az önálló az ujjrendezés alapelveinek kialakítása.

Ajánlott tananyag

Aguado: Etűdök

Carcassi Etűdök op. 60

Giuliani: Etűdök

Nagy E. – Mosóczi M.: Gitáriskola V.

Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok VII–VIII.

Repertoire gitarra (Ed. Mus. Z.14445)

Régi spanyol muzsika

Bach – Szendrey: 20 könnyű darab

Bartók – Szendrey: Gyermekeknek

Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.

F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31

Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus

Brouwer: Etűdök VI.–X.

Faragó: Musica Ficta

Pavlovits Dávid gitárdarabjai.

Követelmények

Tudni kell a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét helyes tempóarányokkal játszani.

Tanuljon meg a tanuló egy terjedelmesebb, vagy élénkebb tempójú etűdöt is.

Játsszon a romantikus, XX. századi, és kortárs zeneszerzők műveiből.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ismerje a tanuló a 2/2, 3/8, 6/8-os ütembeosztást.
- Tanítsuk meg 3#, 2b előjegyzésig a dúr és moll hangnemeket.
- Ismerje a tanuló a dinamikai árnyalást (crescendo, diminuendo).
- Ismerje a prím, szekund, terc, kvart, kvint, oktáv hangközöket.
- Tanítsuk meg a tizenhatodértéket és –szünetet; a triolát és a szinkópát, valamint a pontozott nyolcadot.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tanítsuk meg a kis barré-t. Rendszeresen gyakoroltassuk a kromatikus skálát az I. fekvésben.
- Tanítsuk meg a kétoktávos G–dúr skálát (üres húrok használata nélkül), különböző ritmusképletekkel is.
- Ismerni kell az I. fekvés teljes hangkészlete mellett az V. fekvés törzshangjait is.
- Játsszassunk kettős- és hármassfogásokat is.
- Kapcsoljuk össze az első fekvést más fekvésekkel is.
- Tovább kell fejleszteni az arpeggio-játékot.
- A sul ponticello és sul tasto játék megvalósítása fontos.
- Gyakoroltassuk a staccato portato és tenuto játékot is.
- Tanítsuk a hangolást, prím és oktáv hangközökkel.
- Ismertessük meg a tanulót a természetes üveghangokkal.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczy M.: Gitáriskola II.–IV.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.–IV.
Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények

Az arpeggio pengetés megvalósítása egyszerű etűdben (Carcassi, Carulli, Sor).

A dinamikai árnyalás gyakorlati megvalósítása.

Az első fekvés más fekvéssel való összekapcsolása egyszerű etűdben vagy előadási darabban.

A reneszánsz táncok jellegzetességeinek megfigyelése.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Tanítsuk meg a modális hangsorokat, hogy a darabokban megjelenő modális fordulatokat megmutathassuk.
- Ismerni kell a dúr és moll hangsorokat 4#, 4b előjegyzésig.
- Ismertessük meg a tanulókkal a szext és szeptim hangközöket.
- Elméleti szinten foglalkozzunk a dúr és moll hármashangzat és dominánsseptim–akkord felépítésével.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Fontos a fekvésváltás továbbfejlesztése; a kromatikus és diatonikus skála fekvésváltással.
- Tanítsuk meg a kétoktávos C–dúr skálát, játszassuk a G–dúr skálát különböző fekvésekben.
- Gyakoroltassuk a kötést bal kézzel (ráütés, elpengetés), különféle kombinációkkal.
- Ismertessük meg a tanulóval az előkét és az utókét.
- Tanítsuk meg a kis, tört, és nagy barré-t.
- Kezdjük el gyakoroltatni a tremolo pengetést és az arpeggio-játék különféle változatait.
- Gyakoroltassuk a IX. fekvés hangjait.
- Alkalmazzuk a vibratót. Fejlesszük a dinamikai árnyalás minőségét.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.–VI.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök I–V.

Követelmények

Barokk és klasszikus táncjátékok díszítése.
Nehézségi szint: Brescianello, G. Sanz és könnyebb Weiss darabok, Sor: Etűdök op. 31, op. 35 sorozat és Walzerek.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Tudatosítsuk az ujjrendezés alapelveit.
- Végeztessünk a tanulókkal harmóniai elemzést egyszerű darabokban, tanári segítséggel.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Fontos a kromatikus skálák és a kézügyesítő (ujjfüggetlenítő), gyorsító gyakorlatok különböző fajtáinak gyakoroltatása.
- Tanítsuk meg a háromoktávos E–dúr skálát.
- Fejlesszük tovább a díszítési technikát.
- Mutassuk meg az üveghangképzés további lehetőségeit.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola IV.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok V.–VIII.
Repertoire gitárra (EMB Z.14445)
F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Aguado: Etűdök I.
Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök VI.–X.
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb tétel.

Követelmények

Különböző fekvések használata etűdökben.

Klasszikus táncjáték, romantikus vagy impresszionista darabot, illetve rövid XX. századi műveket stílushű előadása.

Nehézségi szint: Aguado: Etűdök, Carcassi: Etűdök op. 60, Ponce: Prelűdök stb.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismeretek felhasználásával önállóan végezzen a tanuló formai, és harmóniai elemzést.
- Tanulja meg a tanuló elméleti szinten a hármas- és négyeshangzatok megfordításait.
- Tanítsuk a zenei formákat (pl. szvit, szonáta) és azok szerkezetét és a tempójellegzetességeket.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tanítsuk meg a háromoktávos e–moll skálát, továbbá a modális hangsorokat egy húron, egy oktáv hangterjedelemben, valamint az egészhangú skálára épített különféle hangközmeneteket, változatos pengetési módokkal, kézügyesítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal.
- A tanulóknak törekedni kell az önálló, tudatos ujjrendezés kialakítására és a gyakorlás módszerességére.

Ajánlott tananyag

Aguado: Etűdök

Carcassi: Etűdök op. 60

Giuliani: Etűdök

Nagy E. – Mosóczi M.: Gitáriskola V.

Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok VII–VIII.

Repertoire gitarra (Ed. Mus. Z.14445)

Régi spanyol muzsika

Bach – Szendrey: 20 könnyű darab

Bartók – Szendrey: Gyermekeknek

Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.

F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31

Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus

Bartók–Szendrey: Gyermekeknek

Brouwer: Etűdök VI.–X.

Faragó: Musica Ficta

Követelmények

Játsszon a tanuló reneszánsz műveket.

Tudja előadni helyes tempóaránytal a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét.

Tanuljon meg a tanuló legalább egy terjedelmes etűdöt is.

Szólaltasson meg legalább egy mérsékelt tempójú romantikus művet.

Nehézségi szint: L. Milan pavane–jai, de Visée táncjátékei, könnyű Tarrega–, Marschner–darabok, Carcassi: Etűdök op. 60.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszeres továbbfejlődés mellett fontos a zenei tájékozottság elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.
- Szükséges a darabok szerkezeti, formai elemzése (barokk szvit, fuga, klasszikus szonáta)

stb.). Lényeges a darabok önálló kiválasztása és megtanulása a tanár felügyelete mellett.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Fontos a technikafejlesztés kézerősítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal. Lényeges a hangminőség állandó javítása.
- Játszassunk kromatikus skálát; dúr, moll és modális skálákat többféle hangnemben.
- Tanítsunk tercskálákat.
- Az egészhangú skálára épített valamennyi hangköz gyakorlása változatos pengetési módokkal. Cél: a játékbiztonság és állóképesség növelése.
- A tanuló ismerje meg a gitárjáték különleges effektusait: rasgueado, étouffé, kopogás.

Ajánlott tananyag

Carcassi: Etűdök op. 60, Capricciók

Giuliani: Etűdök

Legnani: Capricciók

Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)

Dowland: Tánccok és Fantáziák

Bach: Sonate e Partite könnyebb tételei

Bach: Lantművek (Sárközy) könnyebb tételei

Giuliani: Szonáta op. 15.

Napoleon Coste: Etűdök, előadási darabok

Tarrega: Mazurkák, Tango

A Musica per Chitarra Mertz kötetei

Könnyű koncertdarabok gitárra (Mosóczi–Nagy)

Bartók–Szendrey: Gyermekeknek

Villa–Lobos: e–moll Prelúd

Brouwer: Etűdök XI–XV.

XX. századi magyar szerzők darabjai (pld. Farkas Ferenc)

Kortárs szerzők (pld. Pavlovits Dávid gitárdarabjai.)

Követelmények

Különböző karakterű, nehezebb barokk táncművek előadása.

Technikafejlesztés gyors előadási darabokkal, illetve etűdökkel.

Nehézségi szint: Bach–szvitek/partiták könnyebb táncművelei, Legnani, Sor darabjai,

Carcassi: Etűdök op. 60, Brouwer–etűdök, Villa–Lobos–prelűdök.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló rendelkezzen a gitárjátékhoz szükséges koncentrációképeséggel.

Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különböző stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.

Ismerje

– a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,

– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:

– a fekvésjátékot, fekvésváltást,

– a kis és nagy barré–t,

– a kötéseket (ráütés, elpengetés),

- a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
- az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,
- a törtakkord megszólaltatását,
- a nem kívánt hangösszezsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).

Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:

- dallam akkordkísérettel (pl. Neusiedler–darabok),
- harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
- egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).

Rendelkezzék az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.

Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:

- G–dúr, C–dúr skála 2 oktávon, háromoktávós E–dúr skála, transzponálva, repetíciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio–gyakorlatok,
- 2 etűd (pl. Carcassi: Etűdök op. 60),
- 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mű,
- XX. századi művek (pl. Bartók – Szendrey).

A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Gitár főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– 3 oktávós dúr, vagy moll skála fekvésváltással, váltott pengetéssel, közepes tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással.

– Egy klasszikus etűd; Sor: Op. 31., Op. 35., Carcassi: Op. 60./2., 3., 6., 7. etűdök nehézségi szintjén.

– Három különböző stílusú előadási darab a következő nehézségi szinteken:

Reneszánsz zene: pld. Reneszánsz magyar táncok gitárra (Edition Simonffy 151)

Barokk zene: pld. Brescianello, Weiss táncjátéka, Bach: Notenbüchlein für A. M. Bach átíratái (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V., Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet.)

Klasszikus zene: pld. Carulli: Larghetto alla siciliana (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./78.) Carcassi: Capriccio (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./50.) Sor: Allegretto (Szendrey: Gitárgyakorlatok VI./1.)

Romantikus zene: pld. Marschner: Bagatelle (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./79.)

XX. századi / Kortárs zene: Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb darabok: 1–5., 10. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kovács: Rövid darabok gitártanulóknak I./5., 8. (EMB Z. 8883) (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV./48.) Brouwer: Estudios sencillos I–X. nehézségi szintjén.

„B” tagozat

– 3 oktávós dúr, vagy moll skála fekvésváltással, ritmusvariációval, gyorsabb tempóban,

vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással, gyorsabb tempóban.

- Egy klasszikus etűd; Carcassi: Op. 60./8.–17. etűdök nehézségi szintjén.
- Három különböző stílusú előadási darab a következő nehézségi szinteken:

Reneszánsz zene: pld. Luis Milan: 6 Pavane

Barokk zene: pld. J. Dowland: Seven Pieces, Robert de Visée: d–moll Szvit tételei, Bach: Sonate e Partite, Lantművek könnyebb tételei.

Klasszikus zene: pld. Sor: Menüettek, Keringők, Giuliani: C–dúr Szonáta op. 15.

Romantikus zene: pld. Tarrega könnyebb darabjai (Mazurkák)

XX. századi / Kortárs zene; Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből 6., 13., 17., 21. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I., II. (EMB Z. 8883, Z. 12065) Brouwer: Estudios sencillos VI–XV. nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése. Szólamvezetés elemzése egyszerűbb reneszánsz fantáziákban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása.

Ajánlott tananyag

Carcassi: Op. 60

Sor: Etűdök Op.29.

Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok

Losy, Roncalli, Brescianello többtétéles művei

Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei.

Ponce: Prelúdók

Brouwer: Etűdök XI–XX.

Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)

Követelmények

A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására.

Igényszint támasztása a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, fantázia)

– Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formában terén. (Szonáta és rondóforma)

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
- Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
- Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag

Carcassi: Etűdök Op. 60
Sor: Etűdök Op. 29.
Giuliani: Etűdök Op. 48.
Brouwer: Etűdök, könnyebb előadási darabok
Mudarra és Narvaez fantáziák
Bach: Lantművek tételei
Weiss: Szvit tételek
Sor: Menüettek
Ponce: Prelűdök
Villa-Lobos: Prelűdök
Bartók-Szendrey: Gyermekeknek
Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.

Követelmények

A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit.
Az előadásmód fejlesztése a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába.

9. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
- Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
- Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag

Sor: Etűdök Op. 29
Coste: Etűdök Op. 38.
Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.
Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok tételei.
Diabelli: Szonáták
Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
Lauro: Vals-ok
Barrios kisebb művei.

Követelmények

Legyen képes a tanuló többszólamú, változatos karakterű művek kifejező előadására.

10. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az esetleges technikai hiányosságok pótlása.
- A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása.
- Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a technikai elemek kombinálásával.
- Tanítsuk a modern művekben előforduló hangeffektusokat.

Ajánlott tananyag

Sagreras, Pujol, Villa–Lobos etűdök
Reneszánsz táncok és fantáziák
Bach: Lantszvittek, csellószvit–átiratok tételei
Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk
Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai
Villa–Lobos: Choros
Leo Brouwer gitárdarabjai

Követelmények Legyen képes a tanuló többtétéles, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.
- Szólamvezetés elemzése reneszánsz és barokk művekben.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása.
- Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.

Ajánlott tananyag

Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Carcassi: Op. 60
Sor: Etűdök Op.29.
Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok
Losy, Roncalli, Brescianello többtétéles művei
Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei.
Ponce: Prelűdök
Brouwer: Etűdök XI–XX.
Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)

Követelmények

A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására.
Igényszint támasztása a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, partita, fantázia, fúga)
- Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formában. (Szonáta és rondóforma)
- Részletesen elemezzünk egy klasszikus szonátatételt.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
- Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
- Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.
- Mechanikus üyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.

Ajánlott tananyag

Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Carcassi: Etűdök Op. 60
Sor: Etűdök Op. 29.
Giuliani: Etűdök Op. 48.
Brouwer: Etűdök, előadási darabok
Mudarra és Narvaez fantáziák
Bach: Lantművek tételei
Weiss: Szvit tételek
Sor: Menüettek
Ponce: Prelűdök
Villa-Lobos: Prelűdök
Bartók-Szendrey: Gyermekeknek
Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.

Követelmények

A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit.
Fejlődjön játéka a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába.
Legyen képes adottságainak megfelelően intenzív zenei gesztusok megvalósítására.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
- Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
- Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.
- Erősítő gyakorlatok a kéz állóképességének növelésére.

Ajánlott tananyag

Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Sor: Etűdök Op. 29
Coste: Etűdök Op. 38.
Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.
Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok
Weiss: Passacaglia
Diabelli: Szonáták
Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
Lauro: Vals-ok
Barrios művei.

Követelmények

Legyen képes a tanuló töbdtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

10. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az esetleges technikai hiányosságok pótlása. A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása
- Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a különböző technikai elemek kombinálásával.
- Személyre szabott bemelegítési szisztéma kidolgozása.
- A modern művekben előforduló hangeffektusok megszólaltatásának tökéletesítése.

Ajánlott tananyag

Carlevaro: Serie didactica para guitarra

Scott Tennant: Pumping nylon

Luigi Biscaldi: Esercizi speciali di virtuosismo

Sagreras, Pujol, Villa-Lobos etűdök

Reneszánsz táncok és fantáziák kapodaszter használatával is.

Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok tételei.

Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk.

Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai

Villa-Lobos: Choros

Különböző hangeffektusokat tartalmazó XX. Századi, vagy kortárs darabok (pld. Brouwer, Patachich Iván gitárdarabjai.)

Követelmények

A tanuló legyen képes hangszerkezelésének önálló fejlesztésére.

Gazdag hangszínek és karakterek megvalósítására.

Többtételes szvit vagy szonáta megtanulására.

Könnyebb barokk versenymű egy tételének előadására.

A kortárs zenében előforduló hangeffektusok kivitelezésére.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló legyen képes tanulásának önálló folytatására, a zenei önképzés megvalósítására. Legyen olyan hangszerkezelési képességek birtokában, mely alkalmassá teszi az amatőr társas zenélésben felszabadult, aktív részvételre.

„B” tagozat (Az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló jusson olyan hangszeres és előadói készségek birtokába, mely elérhetővé teszi számára a zenei pálya választásának lehetőségét, továbbtanulást magasabb iskolatípusokban.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.

Legalább két darab kottatartó, két darab állítható lábzsámoly.

Félévenként egy hűrkészlet.

Metronóm.

Zongora tanszak

**A tanszak helyi tantervét összeállították:
Kocsis Anna, Molnárné Skrobinec Okszána és Újváriné
Györffy Orsolya szaktanárok**

A helyi tanterv a hatályos kerettanterv alapján készült. A tanterv elkészítésénél figyelembe vettük a Zeneiskola kottatárában megtalálható kottákat, kötelező és ajánlott kottaként csak olyan művek szerepelnek, melyekkel a Zeneiskola rendelkezik.

Tanszakunk hosszú tanszak, 6 alapfokú és 4 továbbképző évfolyamból áll. Ezen kívül azok a növendékek, akik az általános iskola első osztályával párhuzamosan kezdik el a zeneiskolát, a hangszeres előkészítő első, majd második osztályának elvégzése után léphetnek az első osztályba. Valamint akik az általános iskola második osztállyal párhuzamosan kezdenek hangszert tanulni, a hangszeres előkészítő második osztálya után kezdhetik meg az első osztályt. Az általános iskola 3. illetve magasabb évfolyamot végző tanulók az első osztállyal kezdik meg a zeneiskola zongora szakát. Ha az első évfolyamot valaki a hangszeres előkészítő osztály nélkül kezdte és az első osztály anyagát nem sikerült elvégeznie (az első osztályfejlesztési feladatainál részletesen leírt követelményeknek nem felel meg), lehetőség van arra, hogy az első osztályt a hangszeres előkészítő osztályára minősítsük át és így ismételhessen az első osztályt.

Művészeti alapvizsga:

A 6. évfolyam végén lehetőség van művészeti alapvizsgát tenni, amennyiben a tanuló a saját hangszerén szeretne továbbképző évfolyamot végezni. A művészeti alapvizsga anyaga:

-4 különböző stílusú mű kotta nélkül (kötelező egy barokk mű, egy klasszikus szonáta tétel vagy variáció, egy romantikus mű és egy XX. századi darab)

Fontosnak tartjuk azt, hogy a növendék, aki zongorázni akar a zeneiskolában, rendelkezzen jó mozgáskoordinációs képességekkel, valamint legyenek meg a zongoratanuláshoz szükséges személyi feltételei (jó hallás, ujjak megléte, stb.)

A számonkérés formái:

A tanuló minden hónap végén havi jegyet kap, melyet a naplóba és a tájékoztató füzetbe is beírunk.

Az első félévben nyílt, ún. vizsgakoncertet tartunk, melyen szülők, ismerősök is részt vehetnek.

A második félév végén zárt vizsgán vesznek részt a növendékek. Mivel ezen a vizsgán szülők nem vehetnek részt, ezért a vizsga előtt tanszaki hangversenyek megtartására van lehetőség, melyen közönség is részt vehet.

Értékelés:

-a hangszeres előkészítő osztályokban szöveges értékelés van, a továbbiakban pedig osztályzatokat kapnak a növendékek

Jeles az osztályzata annak a tanulónak, aki nagyobb memóriazavar nélkül adja elő a beszámoló anyagát, értelmesen frazeál, és a ritmusa is megfelelő.

Jó az osztályzata annak, aki kisebb hibákkal, de teljesíti a követelményeket.
Közepes az, aki az év során nem tudott felkészülni az évfolyamának megfelelő anyagból, teljesítménye nem elegendő.

Közepesnél rosszabb osztályzat nem szokott előfordulni, ilyen esetben osztályfolytatását javasoljuk a növendéknek.

A fent leírtak csak alapelvek, az értékelés az egyéni kompetenciák, képességek, és egyéb körülmények figyelembevételével történik.

A „B” tagozatra kerülés feltételei:

- A zongora tanszak döntése alapján a „B” tagozatot 3. évfolyamtól indítjuk.
- A gyermek rendelkezzen átlagon felüli zenei készségekkel, memóriával, jó állóképességgel és terhelhetőséggel.

A zongoratanítás feladatai iskolánkban

Célunk, hogy megismertessük a gyermekekkel

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Arra törekszünk, hogy növendékeinknél kialakítsuk

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá– és fölétevéését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Legyen növendékünk képes arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogas, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,

Célunk, hogy fejlesszük a tanuló

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítő, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az életkori és egyéni sajátosságok miatt a haladás üteme személyre szabott. Az oktatási programot és az alkalmazott tanári módszert az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- a hangszer vázlatos megismerése,
- tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
- gyermekdalok tanulása,
- elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
- azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
- az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.

Hangszerkezelés és technika:

- készségfejlesztő játékok,
- a non legato, legato játék alapjai,
- a kézfüggetlenítés előkészítése,
- különböző kifejezőmódok, érzelmek, hangszeres megvalósítása játékos formában,
- kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
- egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Kötelező tankönyv

Zongoraiskola I.(Komjáthy)

Ajánlott tankönyv:

Kurtág Gy.: Játékok I.

Papp L.: Zongora ABC

Követelmény:

Helyes ülés mód.

Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
- gyermekdalok tanulása,
- elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
- azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
- elemi szintű kottaolvasás.

Hangszerkezelés és technika:

- készségfejlesztő játékok,
- a non legato, legato, staccato játék alapjai,
- a kézfüggetlenítés előkészítése,
- különböző kifejezőmódok, érzelmek hangszeres megvalósítása játékos formában,
- kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
- egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Kötelező tankönyv:

Zongoraiskola I. (Komjáthy)

Ajánlott tankönyv:

Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet

Kurtág Gy.: Játékok I., VI.

Papp L.: Zongora ABC

Lakos Á.: Zongoraiskola

Követelmény:

Helyes ülés mód.

Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkézes változatban.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Kottaolvasás elsajátítása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Az 1. évfolyam tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, működése stb.),
- dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözőségeinek felismerése (kérdés–felelet),
- kulcsok, előjegyzések, módosítójelek,
- ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4,
- pentachord, pentaton,
- dúr hangsor,,
- hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek,
- nyújtópont (fél és negyed érték mellett), nyújtott, éles ritmus
- kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
- a kottában leggyakrabban előforduló zenei műszavak, jelzések értelmezése,
- tájékozottság a magyar gyermek– és népdalokban
- formálás: indítás–lezárás.

Hangszerkezelés, technika:

- helyes ülés mód,
- a kar és az ujjak együttműködése, a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,
- a staccato és a legato játékmód különböző formái,
- a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása,
- az ujjalátetés előkészítése,
- unisono, tükörijáték, dudabasszus.

Kötelező tankönyv:

Zongoraiskola I. (Komjáthy)

Ajánlott tankönyv:

Bartók: Mikrokozmosz I.

Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)

Kabalevskij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)

Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
Teőke M.: Válogatott etűdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármaj, EMB)
Zongoraiskola I. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
Majkapar: Első lépések
Teőke M.: Egy–mással (Akkord)
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény:

Egyszerű népdalfeldolgozások, négykezesek.
A megismert stílusokat képviselő művek kottahú megszólaltatása.
Kottaolvasás violin– és basszuskulcsban.
A tudásszintnek megfelelő zenei anyag egy részének memorizálása, az otthoni gyakorlás kialakítása.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három mű kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előzőekben tanultak ismétlése,
- a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei, hármashangzat,
- nyújtópont nyolcad után, szinkópa, triola, új ütemmutatók,
- a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két– és háromtagú forma),
- klasszikus táncok, azok főbb jellemvonásai,
- a legalapvetőbb jelek, idegen kifejezések ismerete.

Hangszerkezelés, technika:

- a kezek függetlenítése (dallam és kíséret),
- dúr és moll skála, külön kézzel,
- kisakkord és fordításai
- etűdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).

Kötelező tankönyv:

Zongoraiskola II.

Ajánlott tankönyv:

Bartók: Mikrokozmosz I-II.
Czövek: Zongoraiskola II. (Zeneműkiadó)
Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy

Aladárné)
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
Teőke M.: Válogatott etűdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Majkapar: Első lépések
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény:

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző karakterű klasszikus, XX. századi művek.

A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.

A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző stílusú mű kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése,
- a szubdomináns funkció, kvintkör/kvintoszlop,
- hangnemi változások megfigyelése,
- új metrumok (3/8, 6/8),
- a szonatinaforma vázlatos ismerete,
- az előforduló jelek, idegen kifejezések ismerete,
- a romantika előkészítése karakterdarabokkal,
- a zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika:

- kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése,
- éneklő (cantabile) billentés, a pergő (leggiero) játék megalapozása a repetíció előkészítése
- skálajáték: a korábbi elemek bővítése,
- az Alberti- és a keringőbasszus előkészítése,
- pedálhasználat (utánnyomásos, előrenyomott),
- etűdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva,
- négykezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék,
- a hangerő megfelelő alkalmazása,
- kortárs zene előadásának eszköztára (könyökös, tenyeres stb)

Kötelező tankönyv:

Zongoráskönyv 3-4.

Ajánlott tankönyv:

A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
J. S. Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
J. S. Bach: Az első Bach-tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
Bartók: Gyermekeknek I., III.
Bartók: Mikrokozmosz II.
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Könnyű szonatinák zongorára

Majkapar: Kis zongoradarabok
W. A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi, Zeneműkiadó)
Schumann: Jugend Album
Teőke M.: Válogatott etűdök III.
Haydn: Deutsche Tänze
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)

Követelmény:

Pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás.

Felszabadult játszóapparátus.

Az évfolyam zenei követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mű,

A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.

A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző stílusú és karakterű mű, kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I. (Csurka M.)

J. S. Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)

J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)

Bartók: Gyermekeknek I., II., III.

Bartók: Mikrokozmosz II.

Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.

Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)

Könnyű szonatinák zongorára

W. A. Mozart: Klavierstücke (Nannerls Notenbuch, Londoner Skizzenbuch) (Könemann Music, Budapest)

W. A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi, Zeneműkiadó)

Schumann: Jugend Album

Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)

Követelmény:

Pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás.

Felszabadult játszóapparátus.

Az évfolyam zenei követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mű,

A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.

A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző stílusú és karakterű mű, kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

– az előzőek ismétlése, bővítése,

– a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fő stílusokban,

– a polifon hallás finomítása,

– új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), parlando játék, – vázlatos formai, harmóniai elemzések.

Hangszerkezelés és technika:

- skálajáték több oktávon keresztül, különböző dinamikával, hármashangzat, futam, repetíció,
- a pergő technika fejlesztése, ékesítések,
- Alberti- és keringő-basszus,
- pedálhasználat (együttnyomott),
- etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
- négykezes játék,
- lapról játék.

Kötelező tankönyv:

Zongoráskönyv 3-4.

Ajánlott tankönyv:

A szonatina mesterei I–II. (Csurka M, EMB)

J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)

Bartók: Gyermekeknek I–III.

Bartók: Mikrokozmosz II–III.

Csajkovszkij: Jugend Album

Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok

Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok

Könnyű szonatinák zongorára (Munkaközösség)

W.A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi) (Zeneműkiadó)

Schumann: Jugend Album

Muzsikáljunk együtt I–II. (Szávai – Veszprémi)

Követelmény:

Tudatos memorizálás.

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs művek.

A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.

A tanuló tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni.

Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül, benne egy klasszikus szonatina tétel előadása.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előző évek anyagának ismétlése, rendszerezése, bővítése,
- a tanult művek alapvető formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával,
- kromatikus hangsor, dominánsseptim, szűkített és bővített akkord,
- rondóforma.

Hangszerkezelés, és technika:

- az előző években tanult billentésmódok, játékformák tudatos alkalmazása,
- skálajáték 2–4 oktávon keresztül, kromatikus skála, hármashangzat, futam, akkord,
- etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
- négykezes játék,
- lapról játék.

Kötelező tankönyv:
Zongoráskönyv 3-4-5

Ajánlott tankönyv:

A klasszika mesterei (Csurka M., EMB)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek III-IV..
Bartók: Mikrokozmosz III-IV.
Csajkovszkij: Jugend Album
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Könnnyű szonatina album
Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)

Követelmény:

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusú és karakterű művek előadása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.
Önállóan megtanult művek, a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül, benne egy klasszikus szonatina tétel előadása.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- variáció
- új stílus előkészítése: impresszionizmus,
- a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai elemzés,
- kottában előforduló jelek, zenei műszavak ismerete.

Hangszerkezelés, és technika:

- az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása,
- skálajáték, hármashang- és négyeshangzat-futam,
- különböző billentésfajták ismerete,
- zongorapedálok használata.

Kötelező tankönyv:

Zongoráskönyv 5.

Ajánlott tankönyv:

J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
J. S. Bach: Kétszólamú Invenciók
Bartók: Gyermekeknek II-IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV-V.
Bécsi mesterek könnyű zongoradarabjai (Csurka M.)
Czerny-Bertini: Etűdök zongorára (Hajdú Anna, Hernádi Zsuzsa, Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, EMB 1957)
Grieg: Kezdők zongoramuzsikája
W. A. Mozart: 6 bécsi szonatina
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Jugend Album
Négykezes zongoramuzsika

Követelmény:

Természetes hangszerkezelés.

Zenei stílusismeret, a játszandó művek értelmes előadása.

Zenei karakterek megoldása.

Pedálok helyes használata.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül, benne egy klasszikus szonatina tétel előadása.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

A zongora tanszak döntése alapján a „B” tagozatot 3. évfolyamtól indítjuk.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előző évek anyagának ismételése, továbbfejlesztése, bővítése,
- a polifon játék és hallás továbbfejlesztése,
- dúr és moll tonalitás, hangnemek,,
- új ritmusok, metrumok (5/8, 2/2), változó ütem,
- a szonátaforma vázlatos ismerete,
- új stílus: romantika,
- a memória és az állóképesség fejlesztése,
- parlando játék.

Hangszerkezelés, technika:

- éneklő legato fokozott igényvel,
- a pergő játék fejlesztése,
- skálajáték (több oktávon): az eddigi formákon kívül futam,
- a repetíció előkészítése, ékesítések,
- Alberti- és keringő-basszus,
- pedálhasználat (utánnyomásos, együttnyomásos, előre nyomott),
- etűd (klasszikus, modern),
- négykezes játék
- lapról játék.

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I. (Csurka M.)

Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)

Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)

Bach: Az első Bach-tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)

Bartók: Gyermekeknek I–III.

Bartók: Mikrokozmosz II–III.

Csajkovszkij: Gyermekalbum

Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)

Könnnyű szonatinák zongorára

Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi)

Schumann: Jugend Album

Teőke M.: Válogatott etűdök

Diabelli: Dallamos gyakorlatok négy kézre

Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)

Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)

Kötelező tankönyv:

Bach: 18 kis prelúdium
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok
Könnyű szonatinák zongorára
Bartók: Gyermekeknek I-II

Követelmény:

Zongorázás könnyed folyamatossággal.
A kotta helyes olvasása.
Önállóan megtanult darabok.
Megfelelő koncentráció, a tananyag körülbelül fele fejből játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év vég vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű, (ajánlott J. S. Bach mű)
- Egy bécsi klasszikus mű vagy szonatina-tétel,
- Egy karakterdarab vagy romantikus mű,
- Egy XX. századi mű.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

Az előzőek ismétlése, bővítése, az ismeretek rendszerezése.
A tanult művek formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával.
Dominánsszeptim, szűkített, bővített akkord, kromatikus hangsor.
Rondóforma, polifon művek.

Hangszerkezelés, technika:

- skálajáték 2–4 oktávon, kromatikus skála, hármas- és négyeshangzat-felbontás és fordításai, akkord, futam,
- biztonságos kézzel megcélzott hangok, ugrások,
- a pedál differenciált alkalmazása.

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I–II. (Csurka M. EMB)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek I–II.
Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
Csajkovszkij: Jugend Album
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Kodály: Gyermektáncok (pl. 3, 7)
Könnyű szonatinák zongorára
Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
Schubert: Táncok
Schumann: Jugend Album
Teőke M.: Válogatott etűdök
Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
Romantikus zongorazene négy kézre.

Kötelező tankönyv:

Bach: 18 kis prelúdium
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok
Könnyű szonatinák zongorára

Bartók: Gyermekeknek III-IV.

Követelmény

Értelmes, muzikális formálás, tudatos és önálló munka.

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek előadása.

Bach– vagy más barokk mű, teljes szonatina, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók), virtuóz jellegű művek.

A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.

A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év vég vizsga ajánlott anyaga:

- Egy barokk mű (ajánlott J. S. Bach–mű),
- Egy szonatina–tétel,
- Egy könnyű romantikus darab,
- Egy XX. századi mű.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előző évek ismereteit kiegészítve: könnyű variáció,
- a zenei stílusokhoz megfelelő billentés és hangszínek alkalmazása,
- a formai tagolódás és a belső tartalom értéke és éreztetése,
- a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés,
- új stílus: az impresszionizmus előkészítése,
- a polifon hallás állandó jellegű művelése.

Hangszerkezelés, technika:

- az előző években tanultak önálló és tudatos alkalmazása,
- skálajáték (két kézzel, ellenmozgásban, négy oktávon keresztül),
- dominánsseptim, szűkített septimekkord, futam, oktáv
- pedál (a darab stílusához, karakteréhez igazodó, mind önállóbb használat),

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I. (Csurka M. EMB)

A klasszika mesterei (Csurka M. EMB)

Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)

Bartók: Gyermekeknek III–IV.

Bartók: Mikrokozmosz IV–V

Chopin Mazurkák

Czerny – Bertini: Etűdök

Debussy: A kis néger

Haydn: Szonáta 1/a, 1/b (Urtex)

Mendelssohn: Lieder ohne Worte

Mozart: 6 bécsi szonáta

Scarlatti: Szonáták

Ravel: Lúdanyó meséi

Kötelező tankönyv:

Bach: 18 kis prelúdium

Czerny-Bertini: Etűdök

Könnyű szonatinák zongorára

Bartók: Gyermekeknek III-IV.

Követelmény

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek stílusos előadása.
Bach– vagy más barokk mű, klasszikus szonatina vagy szonáta, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók) mű.
A metrum, ritmus, valamint a tempó tartás pontossága.
Az anyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű (J. S. Bach–mű),
- Egy szonatina vagy könnyű szonáta tétel,
- Egy romantikus mű,
- Egy XX. századi mű.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddigi ismeretek összefoglalása,
- Új stílus: az impresszionizmus,
- A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés.

Hangszerkezelés, technika

- Skála, hármashangzat, futam felgyorsítása
- Az eddig tanultak továbbfejlesztése fokozott igényességgel,
- Az agogika önálló alkalmazása,
- Zenei stílusjegyek alkalmazása.

Legyen képes:

- Hajlékony dallamformálásra,
- Technikájának kiegyenlítetttségét ellenőrizni,
- Hangok közötti kapcsolat megteremtésére, összefoglalására,
- A zongoramű struktúrájának megértésére és kifejezésre juttatására,
- Önálló tanulására.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)

J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (Solymos, Urtext EMB)

Bartók: Gyermekeknek IV.

Chopin: Mazurkák

Chopin: Keringők

Czerny – Bertini: Etűdök zongorára

Czerny: A kézügyesség iskolája I.

Haydn: Sämtliche Klaviersonaten (Landon, WUE, EMB)

Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)

Mozart: 6 bécsi szonatina

Scarlatti: Szonáták (Urtext, Editio Musica Budapest)

Kötelező tankönyv:

Bach: Kétszólamú invenciók

Czerny-Bertini: Etűdök

A szonatina mesterei I.

Bartók: Gyermekeknek III-IV.

Követelmény

Kottahú zongorázásra való törekvés,
Eddig tanult stílusok önálló, igényes megszólaltatása: önállóan megtanult darabok.
A tananyag nagy része kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű,
- Egy szonatina vagy szonáta tétel,
- Egy romantikus darab,
- Egy XX. századi vagy impresszionista mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszer alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
- a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
- a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
- egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
- tudatos, önálló gyakorlásra,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, (trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) használni,
- a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
- a zenei karakterek megvalósítására,
- a zongorapedálok használatára (elő–, után– és együttnyomás),
- életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahú, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- az együttenzésre (négykezes, zongorakíséret).

Rendelkezzék

- biztonságos kotta– és lapról olvasási készséggel,
- adottságainak megfelelő zenei memóriával,
- képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a tanulandó zenemű formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,

Legyen képes

- a kottában előforduló jelek, zenei műszavak és a hangszerre vonatkozó speciális utasítások (pl. una corda) értelmezésére és használatára
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseinek használatára
- tudatos, önálló gyakorlásra
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, (trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,

Rendelkezzék

- biztos zenei memóriával és technikai tudással

Művészeti alapvizsga követelmények

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Zongora főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

– Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab; Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok (EMB 4250, EMB 6990, EMB 6991, EMB 4321, EMB 13165), Telemann: Kezdők zongoramuzsikája (EMB 13452) nehézségi szintjén.

– Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, könnyebb variáció; Könnnyű szonatinák (EMB 2719), 15 könnyű szonáta, Szonatina album (EMB 1280), Clementi: C Op. 36 (Ricordi) Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, (Universal) Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csúrka: Szonatina-gyűjtemény (EMB 14412) nehézségi szintjén.

– Romantikus mű; Schumann: Emlékezés (EMB 13543 kötetben), Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmódzás (EMB 6715 kötetben), Pacsirtadal (EMB 6715 kötetben), Schubert: Táncok (EMB 13212), Keringők (EMB 7355) nehézségi szintjén.

– XX. századi mű; Bartók Béla: Mikrokozmosz III. 84 Multság, 90 Oroszos 91–92, Kromatikus invenció IV/97 Notturmo, Kodály: Gyermektáncok (Boosey & Hawkes) 5–10 nehézségi szintjén.

A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab:

– Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel; J. S. Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók (EMB 6912) C, a, F nehézségi szintjén.

– Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, variáció; 15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, (Universal) E Hob. XVI/13, (EMB 3658 kötetben) D Hob. XVI/14, (Universal) Mozart: 6 bécsi szonatina (EMB 2395), Beethoven: Szonatinák (EMB 8648), Grazioli: G-dúr Szonáta nehézségi szintjén.

– Romantikus mű; Schumann: Fantáziatánc (Peters), Chopin: Keringők (EMB 6787) a, h, nehézségi szintjén.

– XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V. 128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok (EMB 8377, EMB 8378, EMB 8379) nehézségi szintjén.

A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,

- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése

- A kifejezőmódok sokszínűségére való törekvés,
- A barokk (német és francia) díszítések játéka,
- A csembaló hangzás megjelenítése és billentésbeli sajátosságai,
- A teraszos dinamika megoldása.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták II. (EMB, Balla)

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

J. S. Bach: Kis prelúdiumok és fűgák

Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)

Mendelssohn: Lieder ohne Worte

Schumann: Kinderszenen

Chopin: Mazurkák

Chopin: Keringők

Bartók: Gyermekeknek I–IV.

Bartók: Mikrokozmosz V–VI

Bartók: Szonatina

Bartók: Három rondó népi dallamokkal

Kodály: Hét zongoradarab

Kötelező tankönyv:

Bach: Kétszólamú invenciók

Czerny-Bertini: Etűdök

A szonatina mesterei I.

Bartók: Gyermekeknek III-IV.

Követelmény

Ismerje a főbb harmóniai elemeket.

A zongoraművek különböző karakterjegyeit, a hozzákapcsolódó hangszeres megoldásokkal.

A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Három különböző stílusú mű (pl. barokk, klasszikus szonáta tétel, előadási darab)

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A barokk szvit ismerete,
- A díszítések stílushú alkalmazása,
- A klasszika zenei stílusjegyeinek ismerete
- A polifon hallás fejlesztése,

Hangszerkezelés, technika fejlesztése

- Különböző legato billentésmódok alkalmazása,
- A gyorsaság fejlesztése,
- Egyenletes aprótechnika megvalósítása,
- A szabad trilla játék kialakítása.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták II. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Schubert: Ländler-ek, écosseise-ek, keringők, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák
Bartók: Gyermekeknek I–IV.
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Kodály: Hét zongoradarab

Kötelező tankönyv:

Bach: Kétszólamú invenciók
Czerny-Bertini: Etűdök
A szonatina mesterei I.
Bartók: Gyermekeknek III-IV.

Követelmény

A skála különböző billentésmódokban történő eljátszása.
Alkalmazása a zenei stílusokban.
Zenei karakterek megvalósítása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Három különböző stílusú mű (lehetőleg az egyik romantikus mű)

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A romantika zenei stílusjegyeinek ismerete,
- A XX. századi notáció ismerete.

Hangszerkezelés, technika

- Stílusnak megfelelő zongorabillentés kialakítása, igényes pedál használata,
- Dallam és kíséret érzékeny megvalósítása,
- Legyen képes virtuózabb technikai megoldásokra.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
Haydn: Szonáták
Beethoven: Szonáták
Chopin: Keringők
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Debussy: Preludes II.
Mikrokozmosz V–VI.
Kodály: 7 zongoradarab

Kötelező tankönyv:

Bach: Kétszólamú invenciók

Czerny-Bertini: Etűdök

A szonatina mesterei I.

Chopin: Mazurkák

Követelmény

Helyes pedálozás.

A művek értelmes előadása.

A zeneműveknek megfelelő billentésmód kialakítása.

A helyes tempók alkalmazása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy barokk mű

– Egy szonáta tétel

– Egy előadási darab

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek és hangszerkezelés fejlesztése

– A trilla játék barokk zenében beosztott, a romantikus művekben ú. n. szabad trilla,

– A romantikus szólamvezetés,

– Parlando, rubato deklamációja,

– Modális hangsorok ismerete.

– A barokk szvit tételeket,

– Modális hangsorokat.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Háromszólamú invenciók

Beethoven: Szonáták

Chopin: Mazurkák

Chopin: Prelűdök

Liszt: Etűdök (Zempléni)

Debussy: Preludes II.

Bartók: Mikrokozmosz V–VI.

Kodály: 7 zongoradarab

Kötelező tankönyv:

Bach: Háromszólamú invenciók

Czerny-Bertini: Etűdök

Haydn: Szonáták I.

Chopin: Keringők

Követelmény

Zenei karakterek hangszín és tempóbeli megvalósítása.

Érzékeny zenei kíséret kialakítása.

A különböző billentésmódok megfelelő alkalmazása.

Stílushű előadása a műnek.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy barokk mű

– Egy szonáta tétel

– Egy előadási darab

Továbbképző évfolyam „B” tagozat

Ezek a tanulók nem zenei jellegű tanulmányaik mellett meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A” tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A barokk zene főbb stílusjegyeinek ismerete,
- Tudja a művet tanári segédlettel, elemezni,
- Ismerje fel a harmóniai összefüggéseket,
- Zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika

- Árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés,
- Skálajáték különféle módozatai,
- A virtuóz technika alapozása.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab

Kötelező tankönyv:

Bach: Kétszólamú invenciók
Czerny: A kézügyesség iskolája I.
Tizenöt könnyű szonáta
Chopin: Mazurkák

Követelmény

Fokozott önállóság a darabok tanulása során.
Stílushű előadás a tempónak megfelelően.
Differenciált pedál használat.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd
- Egy barokk mű
- Egy szonáta tétel
- Egy szabadon választott mű

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A különböző tanult zenei stílusok alapvető jegyeinek ismerete,
- A XX. századi zene jellegzetes notációjának ismerete,
- Zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés fejlesztése

- A „szép” halk játék technikai megoldása,

- A dallam és kíséret érzékeny megoldása,
- Technika fejlesztése skálák és etűdök alapján.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab

Kötelező tankönyv:

Bach: Háromszólamú invenciók
Czerny: A kézügyesség iskolája II.
Haydn: Szonáták
Chopin: Keringők
Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül

Követelmény

Különböző díszítések stílushű alkalmazása.
Az Alberti basszus könnyed és biztonságos játéka.
A polifon hallás érzékenysége.
A zongora hang igényes megszólalására való törekvés.
A kontrollált gyakorlás igénye.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonáta tétel,
- Egy szabadon választott mű.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek és hangszerkezelés, technika
– Skálajáték, futamok, akkordtechnika fejlesztése,
– Játzott művek elemzése,
– Koncentrált gyakorlás megvalósítása,
– Alkatnak megfelelően önálló ujjrendek kialakítása.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Háromszólamú Invenciók
J. S. Bach: Francia szvittek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáta
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák
Bartók: Mikrokozmosz –V–VI

Kötelező tankönyv:

Bach: Háromszólamú invenciók
Czerny: A kézügyesség iskolája II.
Haydn: Szonáták
Chopin: Keringők
Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül

Követelmény

Árnyaltabb hangszínek megoldása, differenciált kíséret alkalmazása.
Tudatos, és érzékeny pedál használata.
Biztonságos technikai tudás.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonáta tétel,
- Egy szabadon választott mű.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek, hangszerkezelés, technika

- A modális hangsorok, zenei műformák ismerete,
- A különböző zenei stílushoz illő hangzásbeli, billentésbeli megoldások,
- Virtuóz technikai fejlesztés.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták II. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Háromszólamú Invenciók
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáták
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák
Bartók: Mikrokozmosz –V–VI

Kötelező tankönyv:

Bach: Háromszólamú invenciók
Czerny: A kézügyesség iskolája II.
Haydn: Szonáták
Chopin: Keringők
Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül

Követelmény

Képes legyen a tanuló tehetségéhez mérten a mű tudatos interpretációjára.
Legyen állóképessége és biztonságos technikai tudása a tanulónak a nagyobb zenei művek előadásához.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonáta tétel,
- Egy szabadon választott mű.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszerere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
- a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes

- technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- saját kézzalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
- a zongorapedálok tudatos használatára,
- a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

Rendelkezzék

- olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
- az együttzenélés igényével.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
- a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
- a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.

Rendelkezzék

- megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
- biztos memóriával, koncentrációképességgel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozatos tanuló rendelkezék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján – adott esetben – legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű zongora vagy pianínó.

2 darab változtatható magasságú zongoraszék.

2 darab különböző magasságú zsámoly.

Metronóm.

Orgona

Helyi tantervünk a hatályos kerettanterv alapján készült.

A hangszer tanításának célja annak lehetővé tétele, hogy a növendékek megismerkedjenek az orgonával, az orgonairodalom sokszínűségével és sokféleségével. Mivel egy drága és sokak számára nehezen hozzáférhető hangszerről van szó, különösen büszkék vagyunk arra, hogy zeneiskolánk erre lehetőséget tud biztosítani.

A képzés ideje:

Az orgona tanítása négy alapfokú évfolyamból áll, melyek előtt mindenképp ajánljuk az egy év előképző elvégzését. A négy alapfokú évfolyamot négy továbbképző követi.

Ha a növendék az éves tananyagot önhibáján kívüli mulasztás vagy más ok miatt nem tudja teljesíteni, lehetőség van egyszer (a 8 év folyamán) egyszer az osztályfolytatásra.

Az orgonatanítás hetente kétszer 30 vagy hetente egyszer 60 perces órákon zajlik A tagozaton és hetente kétszer 45 perces órákon a B tagozaton.

A B tagozatra kerülés feltételei:

Azt a tanulót javasoljuk B tagozatra, aki átlagon felüli képességekkel rendelkezik az orgonajátékban, a tananyagot képes gyorsan és könnyedén elsajátítani, ezen kívül jól terhelhető. A B tagozatot a 2. osztálytól van lehetőség végezni.

Számonkérés:

A növendék minden hónap végén havijegyvet kap, amely a tájékoztató füzetbe és a naplóba is beírásra kerül. Az első félévben nyílt vizsga-hangversenyen vesznek részt a tanulók, év végén pedig zárt vizsgán. Ezeknek az anyagát lejjebb évfolyamok szerint ismertetjük.

A negyedik alapfokú osztály végén lehetőség van művészeti alapvizsga letételére (ennek megléte szükséges a továbbképző évfolyamok megkezdéséhez). Ennek anyaga a hatályos kerettantervnek megfelelő műsorból áll. (részletesen ez is lejjebb olvasható)

Osztályzás:

A HEK évfolyamon nem szöveges minősítéssel, hanem osztályzással értékelünk, mivel a tanulók életkora ezt lehetővé teszi.

Jeles (5) az a tanuló, aki a műveket értelmesen frazeálva, a megfelelő billentésmóddal, adja elő.

Jó (4) az, aki esetleg kisebb tévesztésekkel, artikulációs vagy frazeálásbeli hibákkal, regisztrációs gondokkal, de érthetően, jó elképzelésekkel és a vizsgára felkészülten adja elő a darabjait.

Közepest (3) kap az a növendék, aki a vizsgára nem készült fel megfelelően, így sem a hangok tökéletes eljátszása, sem a darab értelmes formálása nem valósul meg.

Mivel az orgonista növendékek igen eltérő előtanulmányokkal kezdik meg az oktatást, így a jegyek nem mindig tükrözik azt, hogy az adott évfolyam kerettantervben megadott anyagát el tudta-e végezni, inkább tükrözik a tanuló előmenetelét, a fejlődés irányát és iramát. (ez összhangban áll az mzmsh kerettantervében leírtakkal: „Az orgonát tanuló tanulók előképzettsége, életkora és zenei érettsége eltérő, ezért a javasolt zenei anyag csupán a haladás kívánatos szintjét jelöli, csak útmutatást kíván nyújtani a felhasználható művek nehézségi fokáról.”)

Kinek javasoljuk az orgonatanulást?

Mivel az orgona összetett hangszer és a végtagok tökéletes koordinációját követeli meg, ezért az orgonatanulmányok megkezdése előtt legalább 4 év előzetes zongoratanulmány elvégzését javasoljuk.

Ezen kívül a növendék rendelkezzen jó mozgáskoordinációval, természetesen tanszakunkon elengedhetetlen az összes végtag megléte, és az is fontos, hogy a növendék akkor tudja csak megkezdni orgonatanulmányait, ha elérte már a kellő magasságot, vagyis a lába elég hosszú a pedálok eléréséhez.

Az orgonatanítás célja, feladatai:

Az orgonatanítás során azt szeretnénk elérni, hogy a tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

E cél elérése érdekében a következő területeket fejlesztjük:

- a kottaolvasás és a lapról játék
- a két kéz önállóságának fejlesztése, amely biztosítja a jobb és bal kéz összjátékának, s ez az alapja a manuál–pedál összjátéknak is,
- a polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
- a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
- a redőny stílusos használatának elsajátítása,
- a tanuló saját alkatának is megfelelő logikus ujj- és lábrend készítésének elsajátítása.

Az orgonatanítás során célunk, hogy a tanuló megismerje

- az orgona történetét, a más hangszercsaládokkal meglévő rokon vonásokat,
- a hangszer felépítését és működési elvét (a különböző építéstechnikákra tekintettel),
- az orgona akusztikai sajátosságait, az alapvető regisztereket,
- az orgonairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit és ki tudja alakítani a
- könnyed hangszerkezelést,
- helyes test-, kar-, kéz- és lábtartást,
  - laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- könnyed manuálváltást, a különböző manuálok egy időben történő használatának természetességét,
- a különböző testrészek összehangolt munkáját.

Célunk, hogy a tanuló a zeneiskolai évek alatt váljon egyre önállóbbá a zenetanulás terén azért, hogy a zeneiskolából kikerülve képes legyen önállóan darabokat megtanulni és előadni. Ehhez szükség van:

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Fontosnak tartjuk ezen kívül, hogy a tanulónak fejlesszük a:

- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek és lábak függetlenségét az ügyesítő, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
- muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

Mivel az orgonát tanulók előképzettsége, életkora és zenei érettsége nagyon eltérő, ezért a javasolt zenei anyag csupán a haladás kívánatos szintjét jelöli, csak útmutatást kíván nyújtani a felhasználható művek nehézségi fokáról.

Előkészítő évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Ismerje meg a tanuló

- a pedáljáték alapjait,
- az orgona–manuáljáték alapjait, módjait,
- a hangszer működésének alapelvét,
- a lábszámozást és a legfontosabb regiszterneveket, hangszíneket.

Hangszerjáték fejlesztése

Sajátítsa el a tanuló

- a pedáljátékot szabályszerűen: billentés lábheggyel és sarokkal, bokacsukló–gyakorlatok; két, majd három szomszédos hang játszása egy lábbal, kétféle kiinduló helyzetből; két szomszédos billentyű és – a különféle hangközök legato játszása váltott lábbal,
- a manuáljáték orgona–módozatait: legato, tenuto, staccato; néma ujjváltás egy, majd több szólamban,
- a hüvelykujj használatát az orgonajátékban,
- a manuál–pedál összjáték alpmódozatait: jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál gyakorlatok; könnyebb két kéz és pedál összjáték–gyakorlatok (orgonaiskolák, egyházi népénekek).

Ajánlott tananyag

Zalánffy: Orgonaiskola I. és II. kötet (EMB Z 2043, 2783)

Antalfy: Orgonaiskola I. Kötet

Bach: Nyolc kis prelúdium (EMB Z 3098)

C. Franck: L'Organiste I. és II. kötet könnyebb darabjai

Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)

Követelmény

Egyszerűbb manualiter darabok.

Biztonságos pedáljáték (pedálgyakorlatok, pedálskálák).

Két manuál és pedál összjáték–gyakorlat, vagy korálelőjátékok, esetleg egyházi népénekek pedállal.

A tanult műveket kottahűen, metrum– és ritmushűen, a megismert technikák alkalmazásával kell eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy manualiter mű,
- Egy- Két pedálgyakorlat
- Egy trió–gyakorlat (esetleg korálelőjáték),
- Egy pleno korálelőjáték, vagy prelúdium, vagy egyházi népének.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszerkezelés fejlesztése
- Elhelyezkedés a padon.
- A helyes testtartás és ülés mód.

Pedál

- Billentésnemek: lábhegy és sarok.
- Két, majd három szomszédos hang legato játszása egy lábbal, kétféle kiinduló helyzetből az összes fekvésben (átlendülés lábhegyen és sarkon).
- Bokacsukló–gyakorlatok.
- Két szomszédos billentyű játszása váltott lábbal („vendég láb”).
- A különféle hangközök játszása két lábbal, felbontva és együtt is.
- Kromatikus skála, néma pedálváltások.

Manuáljáték

- A zongora és orgona manuáljátéka közötti különbség.
- A főbb billentésnemek: legato, tenuto, staccato.
- A néma ujjváltási készség fejlesztése.
- A hüvelykujj használata.
- Előtanulmányok a polifon játékhoz.
- Szünet előtti hangok játszása.
- Kétféle artikuláció egy kézben (Zalánffy I. kötet).

Összjáték

- Jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál, két kéz és pedál.
- A bal kéz függetlenítése a pedáltól.
- Játék két manuálon, ugyanazon fekvésben.
- A trió-játék alapjai.

Ajánlott tananyag

Zalánffy: Orgonaiskola I–II. kötet (EMB Z 2043, 2783)
Antalfy: Orgonaiskola I–II. kötet (szemelvények)
Orgonáskönyv I–II. kötet (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Bach: Nyolc kis prelúdium és fuga, (EMB Z 3098)
Bach: e–moll prelúdium és fuga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2. (EMB Z 12928)
Bach: c–moll prelúdium és fuga BWV 549 Sämtliche Orgelwerke 1. (EMB Z 1292)
Bach: G–dúr prelúdium BWV 568 Sämtliche Orgelwerke 4. (EMB Z 12930)
Zipoli: Versettők, Pastoral
C. Franck: L'Organiste I. és II. kötet
Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Kodály: Epigrammák (EMB 6086)

Követelmények

Az orgona felépítésének vázlatos ismerete: sípok, levegőellátás, a játszóasztal és berendezései.

A legfontosabb regiszternevek, lábszámozás.

A manuál és a pedál összjátékának megvalósítása egyszerűbb művekben.

Kisebbs művek eljátszása tisztán, kottahűen, a metrum és ritmus követelményeit szem előtt tartva, a zenei tartalom kifejezésével.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

-Két különböző karakterű mű

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Ismerje meg a tanuló

- a különféle stílusokat, a köztük lévő különbséget, a hozzájuk tartozó játékformákat,
- a leggyakrabban előforduló díszítéseket,
- a regisztrálás alapszabályait.

Sajátítsa el

- a hangszer alapvető kezelését,
- a művek stílusos, folyamatos és igényes előadását,
- a barokk zene artikulációjának értelmes megvalósítását,
- könnyebb művek ujj- és lábrendjének önálló elkészítését.

Ajánlott tananyag

Orgonáskönyv I. és II. kötet (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Buxtehude: Korálelőjátékok
Buxtehude: e–moll ciacona (könnyebb prelúdiumok és fúgák)
Pachelbel: d–moll ciacona (Peters EP3065)
Pachelbel: toccaták, korálelőjátékok
Walther: Korálelőjátékok
Purcell: Voluntary-k
Bach: Nyolc kis prelúdium és fuga (EMB Z 3098)
Bach: e–moll prelúdium és fuga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2. (EMB Z 12928)

Bach: G–dúr prelúdium BWV 549 C BWV 549 Sämtliche Orgelwerke 1. (EMB Z 12927)
Bach: c–moll fuga BWV 575 Sämtliche Orgelwerke 4. (EMB Z 12930)
Franck: Prelúdium, fuga és variáció (Peters EP3744a)
Kodály: Epigrammák (EMB Z 6086)
Kodály: Prelúdium (Universal UE7941–25)
Kodály: Epigrammák(EMB 6086)

Követelmény

A különféle stílusok, a hozzájuk tartozó játékmódok ismerete.
A regisztrálás alapjainak önálló alkalmazása.
Alapvető ujj-és lábrendek készítése.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Két, az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező, különböző karakterű mű:
– Egy Bach–prelúdium, vagy korálelőjáték
– Egy romantikus vagy újabb mű.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A manuál és pedál összjáték fejlesztése.
- A négyszólamú manuáljáték fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Bach: C–dúr prelúdium és fuga BWV 545 Sämtliche Orgelwerke I. (EMB Z 12927)
Bach: c–moll partita BWV 767 Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach Triószonáták, Korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 9. (EMB Z 12935)
Franck:Cantabile (Peters EP3744d)
Franck: Pastoral (Peters EP3744b)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1.(EMB Z 14202)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Schumann: 3. B–A–C–H–fuga (Peters EP9530)
Antalfy: Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Dupré: kisebb művek (La tombe de Titelouze op. 38) (Leduc, AL27836)

Követelmények

Tudjon a tanuló különböző karakterű, műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően, művészi módon előadni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy Bach prelúdium és fuga (fantázia és fuga),
- Egy romantikus, vagy XX. századi mű,

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A manuál és pedál összjáték biztonságának erősítése.
- A koncentráció és állóképesség fejlesztése nagyobb művek tanulásához. A virtuóz játéktechnika alapozása válogatott gyakorlatokkal (orgonaiskolákból).

Ajánlott tananyag

Buxtehude: C–dúr prelúdium, fúga és ciacona (Peters EP4449)
Frescobaldi: Fiori musicali (válogatva) (Peters EP4514)
Bach: 18 kis prelúdium
Bach: Korárelőjátékok
Franck: a–moll choral (Music Sales DP13285)
Franck: Pièce héroïque (Music Sales DP13285)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Schumann: B–A–C–H fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: c–moll prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Brahms: Korárelőjátékok (Henle HN400)
Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV18161, CV18162)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények:

Legyen képes a tanuló nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására.

Legyen képes a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.

Legyen képes egy kb. 15 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy J.S. Bach előtti mű,
- Egy J.S. Bach–mű,
- Egy romantikus, vagy XX. századi mű.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra azokat a tanulókat irányítjuk, akik kimagasló képességűek, zenei pályára készülnek és meg tudnak felelni a zeneileg, technikailag és mennyiségileg magasabb elvárásoknak.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Ismerje meg a tanuló

- a stílusok közötti különbségeket, a hozzájuk tartozó játékformákat,
- a barokk zenében leggyakrabban előforduló díszítéseket,
- a regisztrálás alapszabályait.

Legyen képes

- természetes hangszerkezelésre,
- a tanult művek stílusos, igényes, folyamatos előadására,
- értelmes artikuláció megvalósítására a barokk zenében,
- önálló, saját alkatának megfelelő ujj- és lábrend készítésére.

Ajánlott tananyag

Zalánffy: Orgonaiskola I–II. kötet (szemelvények) (EMB Z 2043, 2783)
Buxtehude: C–dúr prelúdium, fúga és ciacona (Peters EP4449)
Buxtehude: D–dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
Buxtehude: e–moll ciacona Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP 3065)
Frescobaldi: Fiori musicali (részletek) (Peters EP4514)
Bach: C–dúr prelúdium és fúga BWV 531 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: e–moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a–moll fantázia és fúga BWV 561 (Music Sales NOV010009)
Bach: c–moll fúga BWV 575 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)

Bach: Pastorale BWV 590 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Fantázia in h (imitációs) BWV 563 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Korárelőjátékok
Bach: Triók, triószonáták (Esz–dúr) Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Franck: Cantabile (Peters EP3744d)
Franck: Pastorale (Peters EP3744b)
Franck: Prelúdium, fuga és variáció (Peters EP3744a)
Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: c–moll szonáta (Peters EP1744)
Mendelssohn: G–dúr prelúdium és fuga (Peters EP1744)
Schumann: 3. B–A–C–H fuga (Peters EP9530)
Brahms: Korárelőjátékok op. 122 (Henle HN400)
Kodály: Prelúdium (Universal UE7941)
Kodály: Epigrammák (EMB Z 6086)
Kodály: Organoedia (részletek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Antalfy: Esti dal Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV18161, 18162)

Követelmény

A különféle stílusok, a hozzájuk tartozó játékformák ismerete.
A regisztrálás alapjainak önálló alkalmazása.
Alkatának megfelelő ujj-és lábrendek készítése.
Természetes, folyamatos játékmód.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy Bach–prelúdium és fuga (toccata, fantázia),
- Egy romantikus, vagy XX. századi mű.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A manuál és pedál összjáték fejlesztése.
- A négyzólamú manuáljáték fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása.
- Virtuózabb pedáljáték kialakítása

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C–dúr prelúdium és fuga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Frescobaldi: Toccata (Peters EP4514)
Bach: C–dúr prelúdium és fuga BWV 545 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: C–dúr concerto BWV 595 (Peters EP247)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korárelőjátékok
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Franck: C–dúr fantázia (Peters EP3744A)
Franck: Pièce héroïque (Peters EP3744D)
Mendelssohn: c–moll prelúdium és fuga (Peters EP1744)
Schumann: B–A–C–H fúgák (Peters EP9530)
Brahms: Korárelőjátékok (Henle HN400)
Reger: D–dúr fuga op. 59 (Peters EP3008A)

Antalfy: Madonna Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Kodály: Organoedia (tétélek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Pikéthy: a–moll prelúdium és fuga (EMB Z 13129)
Pikéthy: C–dúr introductio és fuga (EMB Z 12510)
Maros: Bagatelles Magyar orgonazene 2 (EMB Z 4663)
Sulyok: Te Deum Két orgonadarab (EMB Z 3275)
Dupré: La tombeau de Titelouze op. 38 (Leduc AL27836)
Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV 18161, 18162)

Követelmények

Tudjon a tanuló különböző karakterű, nagyobb lélegzetű műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően művészi módon előadni.

Ennek érdekében a tananyagon keresztül fejlődjön a tanuló manuál és pedál összjátéka, négyszólamú manuáljátéka, és alapozza meg a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségeket.

Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy Bach–prelúdium és fuga (toccata, fantázia),
- Egy triószonáta–tétel vagy triós korálelőjáték,
- Egy romantikus mű,
- Egy XX. századi mű.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Legyen jártas a tanuló a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudatosan alkalmazza az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
- Ismerje hangszerre repertoárját és fontosabb zeneszerzőit.
- Tudjon önállóan regisztrálni.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude” Breitkopf
Bach: D–dúr prelúdium és fuga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G–dúr fantázia BWV 572 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Mozart: f–moll adagio és allegro (Universal UE17165)
Liszt: B–A–C–H prelúdium és fuga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Franck: Pièce héroïque (Peters EP3744D)
Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters) EP1744
Schumann: B–A–C–H fúgák (Peters 9530)
Reger: e–moll prelúdium és fuga op. 69 (Peters EP9442)
Saint–Saëns: Prelúdium és fuga op. 99, op. 109 (Durand DF00488800, DF00542100)
Saint–Saëns Fantáziák (Durand DF00502300)
Kodály: Organoedia (tétélek) (Boosey and Hawkes BH 3547)
Pikéthy: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Hidas: Szonáta Magyar orgonazene I (EMB Z 4192)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)

Hindemith: Szonáták I,II,III (Schott ED2557, 2558, 3736)

Követelmények

Legyen képes a tanuló nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására.

Legyen képes a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.

Legyen képes egy kb. 30 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy Bach–prelúdium és fuga (toccata, fantázia),
- Egy triószonáta–tétel vagy triós korálelőjáték,
- Egy romantikus mű, – Egy XX. századi mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszere múltját, történetét,
- a különböző zenei stílusok jellemző vonásait,
- a díszítések különböző fajtáit,
- a regisztrálás alapvető szabályait,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- az adott mű helyes metrikai és ritmikai megoldására,
- a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések alkalmazására,
- könnyebb művek lapról olvasására.

Rendelkezzék

- a művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
- koncentráloképességgel,
- megfelelő gyakorlási módszerrel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes:

- nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására,
- a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni,

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Orgona főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy triós tétel vagy korárelőjáték; Bach triós–korál (EMB 12935), illetve Telemann (Peters) vagy Homilius (Breitkopf) triós szerkezetű darabjainak nehézségi szintjén.
  - Egy romantikus mű; Liszt: Gyászóda (Universal), Choral (EMB 14202), Franck: Pastorale, Reger: korárelőjátékok, d–moll toccata nehézségi szintjén.
  - XX. századi, illetve kortárs szerzők művei; Kodály: Csendes mise (Boosey & Hawkes), Antalfy: Madonna (EMB 13122), Pikéthý: G–dúr toccata, Hidas: Fantázia (EMB 12588), Koloss: Réflexions, II. partita nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A „B” tagozat

- Egy nagyobb lélegzetű Bach–mű; g–moll fantázia és fuga BWV 542 (EMB 12929 kötetben), Concertók BWV 592–596 (EMB 12936) nehézségi szintjén.
  - Egy triószonáta–tétel (lehetőleg gyors tétel); Bach 6 triószonátájából BWV 525–530 (EMB 12935).
  - Egy romantikus mű; Mendelssohn: d–moll prelúdium és fuga (Peters), D–dúr szonáta (Peters), Franck: a–moll Choral (Peters), h–moll Choral (Peters), Final (Peters), Liszt: B–A–C–H prelúdium és fuga (EMB 2915 kötetben) nehézségi szintjén.
  - Egy XX. századi vagy egy kortárs kompozíció; Vierne szimfónia–tételek, Messiaen: Nativité – részletek (Leduc), Antalfy: Változatok néger spirituálékra (EMB 13122 kötetben), Gárdonyi Zsolt: Grand Chúr nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az állóképesség fokozása
- Az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.

Ajánlott tananyag

- Buxtehude: E–dúr prelúdium és fuga (Peters EP4449)
- de Grigny: Veni creator Orgonamise (Schott ED1877)
- Bach D–dúr prelúdium és fuga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
- Bach: G–dúr prelúdium és fuga BWV 550 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
- Bach Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
- Bach: Nagyobb korárelőjátékok
- Bach: Concertók (válogatva) Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)

Mozart: f–moll adagio és allegro KV 594 (Universal UE17165)
Franck: a–moll choral (Peters EP3744)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1 (EMB Z 14202)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters EP1744)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Kodály: Orgonaedia (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények

A folyamatos, hibátlan játék biztosítása
Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két különböző karakterű mű.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Tudjon a tanuló nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kulturáltan, élményszerűen megformálni.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fűgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C–dúr prelúdium és fűga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Bach: h–moll prelúdium és fűga BWV 544 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: c–moll prelúdium és fűga BWV 546 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: dór toccata és fűga BWV 538 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: B–A–C–H prelúdium és fűga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Schumann: B–A–C–H fűgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: d–moll szonáta (Peters EP1744)
Boëllmann: Gótikus szvit (PWM 5230050)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Pikéthy: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Pikéthy: Idyll (EMB Z 13129)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)

Követelmény:

Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két különböző karakterű mű.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A virtuóz manuál–pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek előadásához.

– A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiók és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude” Breitkopf
Walther: h–moll concerto Breitkopf
Bach: C–dúr prelúdium és fuga BWV 547 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: a–moll prelúdium és fuga BWV 543 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a–moll concerto Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Koráljátékok
Franck: h–moll choral (Peters EP3744C)
Franck: Final (Peters EP3744B)
Liszt: Weinen, Klagen Válogatott orgonaművek 3. (EMB Z 2915)
Reger: d–moll fantázia és fuga op. 135/b (Peters EP3981)
Messiaen: Pünkösdi mise – Communio, Sortie
Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g–moll prelúdium és fuga op. 7 (Leduc AL16405)

Követelmény:

A tanuló egyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására,

Tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző karakterű mű.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
- A romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
- Repertoár ismerete
- Állóképesség megszerzése

Ajánlott tananyag

Buxtehude: fisz–moll prelúdium és fuga (Peters EP4449 vagy EP3065)
Bruhns: G–dúr prelúdium és fuga Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP4301A)
Bach: F–dúr toccata és fuga BWV 540 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: E–dúr toccata BWV 566 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: g–moll fantázia és fuga BWV 542 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Passacaglia BWV 582 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Concertók Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Koráljátékok
Mozart: f–moll fantázia (Peters EP2415)
Händel: orgonaversenyek (Peters)
Franck: E–dúr choral (Peters EP3744C)

Követelmény:

Ismerje a tanuló hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.

Legyen jártas a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).

Tudjon egy kb. 35–40 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző karakterű mű.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Fejlessze muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

– Az állóképesség fokozása és az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: E–dúr prelúdium és fuga (Peters EP4449)

de Grigny: Veni creator Orgonamise (Schott ED1877)

Bach D–dúr prelúdium és fuga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)

Bach: G–dúr prelúdium és fuga BWV 550 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)

Bach Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)

Bach: Nagyobb korárelőjátékok

Bach: Concertók (válogatva) Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)

Mozart: f–moll adagio és allegro KV 594 (Universal UE17165)

Franck: a–moll choral (Peters EP3744)

Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1 (EMB Z 14202)

Liszt: Orpheus (Schott ED9806)

Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)

Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters EP1744)

Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)

Kodály: Orgonaedia (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények

A folyamatos, hibátlan játék biztosítása (először a tanulandó művek nehéz részei kerüljenek technikai kidolgozásra).

Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző karakterű mű.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Tudjon a tanuló nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kulturáltan, élményszerűen megformálni.

– Harmonizálási és improvizációs készség fejlesztése

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)

Böhm: C–dúr prelúdium és fuga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)

Bach: h–moll prelúdium és fuga BWV 544 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)

Bach: c–moll prelúdium és fuga BWV 546 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)

Bach: dór toccata és fuga BWV 538 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)

Bach: G–dúr prelúdium és fuga BWV 541 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)

Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)

Bach: Korárelőjátékok

Liszt: B–A–C–H prelúdium és fuga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Schumann: B–A–C–H–fűgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: d–moll szonáta (Peters EP1744)
Boëllmann: Gótikus szvit (PWM 5230050)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Pikéthý: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Pikéthý: Idyll (EMB Z 13129)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)

Követelmény:

Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző karakterű mű.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A virtuóz manuál–pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek előadásához.
- A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fűgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude” Breitkopf
Walther: h–moll concerto Breitkopf
Bach: C–dúr prelúdium és fuga BWV 547 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: a–moll prelúdium és fuga BWV 543 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a–moll concerto Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Korárelőjátékok
Franck: h–moll choral (Peters EP3744C)
Franck: Final (Peters EP3744B)
Liszt: Weinen, Klagen Válogatott orgonaművek 3. (EMB Z 2915)
Reger: d–moll fantázia és fuga op. 135/b (Peters EP3981)
Messiaen: Pünkösdi mise – Communio, Sortie
Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g–moll prelúdium és fuga op. 7 (Leduc AL16405)

Követelmény:

A tanuló egyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására, tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.

Képes egyen önálló harmonizálásra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Négy különböző karakterű mű.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Repertoár bővítése
- Állóképesség fejlesztése

- Improvizációs készség erősítése
- Díszítések pontos alkalmazása

Ajánlott tananyag

Buxtehude: fisz–moll prelúdium és fuga (Peters EP4449 vagy EP3065)
Bruhns: G–dúr prelúdium és fuga Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP4301A)
Bach: F–dúr toccata és fuga BWV 540 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: E–dúr toccata BWV 566 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: g–moll fantázia és fuga BWV 542 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Passacaglia BWV 582 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Concertók Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Koráljátékok
Mozart: f–moll fantázia (Peters EP2415)
Händel: orgonaversenyek (Peters)
Franck: E–dúr choral (Peters EP3744C)

Követelmény:

Ismerje a tanuló hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.
Legyen jártas a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
Tudjon egy kb. 35–40 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani.
Legyen képes harmonizálási és improvizációs feladatokra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy különböző karakterű mű.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje hangszere irodalmát, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.

Legyen képes

- a különböző korok műveit biztos technikával, stílushűen megszólaltatni és zenei élményt nyújtani,
- a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságait megérezni és megvalósítani,
- a művek karakterének megfelelően regisztrálni, valamint a saját alkatának megfelelő ujj– és lábrendeket önállóan készíteni,
- új műveket önállóan megtanulni, repertoárját bővíteni.

Rendelkezzék

- a művek művészi előadásához szükséges képzelőerővel, előadói és formálókészséggel,
- fejlett hallási kontrollal,
- a hangszeréhez kapcsolódó stílus– és anyagismerettel, megfelelő repertoárral.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a díszítések különböző fajtáit, és azok kivitelezésének eltérő nemzeti hagyományait,
- a regisztrálás részletes szabályait.

Legyen képes

- az adott mű helyes metrikai, ritmikai és regisztrálási megoldására,
- a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések precíz alkalmazására.

Rendelkezzék

- a nehezebb művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
- koncentrációképességgel,

-
- jó lapról olvasási készséggel,
  - harmonizálási és improvizációs készséggel

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Orgona és jó minőségű zongora vagy pianínó.

Az orgona jó minőségű, szabványos méretű játszóasztallal rendelkező, legalább 18–20 regiszteres, mechanikus traktúrájú legyen, 2–3 manuállal és pedállal.

Mivel zeneiskolánkban elektromos orgonán tudnak játszani a növendékek, ezért igyekszünk évente több alkalommal lehetőséget biztosítani más orgonák megszólaltatására is.

Hegedű

A tanszak helyi tantervét összeállította: Váradyné Egri Anna szaktanár

HELYI TANTERV és KIEGÉSZÍTÉS - HEGEDŰ

A helyi tantervet a hatályos kerettanterv és a rendelkezésre álló kottatár figyelembe vételével készítettük el.

1. A hangszer tanításának célja, feladata

- egyéni fejlesztés
- a növendékek megtartása és bevonása a kamarazenei és zenekari munkába, a közösségi zenélés élményébe.
- tehetséggondozás
- hátrányos helyzetűek képességeinek fejlesztése
- a zenei szakirányú továbbtanulásra való felkészítés
- versenyeken való részvétel, tapasztalatszerzés
- a hangszertudás hasznosítása egyéb közösségekben (iskolai rendezvény, vallási közösség)

2. Bemeneti kompetencia

Személyhez kötődő kompetenciák:

- jó hallás
- tartás: egyenes váll, laza kar
- ujjbegyek minősége (köröm hosszúsága, ujjbegy stabilitása)
- jobb - vagy balkezesség tisztázása
- motoros készségek (idegrendszer fejlettsége)

Szakmai kompetenciák:

- együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- tanulás tanulása, gyakorlási hajlandóság, figyelem fenntarthatósága
- memória
- alapvető általános iskolai kompetenciák megléte (olvasás, szövegértés)

Alapfok elvégzése után a növendék:

- tudjon vibrálni
- tudjon önállóan hangolni
- ismerje meg a fekvéseket
- ismerje a hangnemeket
- biztonságosan játsszon kamarazenei környezetben is (pl. zongorakíséret, duó stb.)

3. A képzés

A hegedű főtárgy képzés évfolyamai: 2+6+4 év (hosszú tanszak)

Részletezve:

- általános iskolai elsős kortól: 2 év HEK + 6 év alapfok + 4 év továbbképző
- általános isk. második kortól: 1 vagy 2 év HEK + 6 év alapfok + 4 év továbbképző
- általános isk. harmadikos kortól: 1 év HEK + 6 év alapfok + 4 év továbbképző

Óraterv:

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
korrepetíció	5'		10'			15'						
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Művészeti alapvizsgára felkészítő szolfézs óra							0,5					
Választható tantárgy					0-2	0-2	0-1,5	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4)	(4)	4	4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Korrepetíció (zongorakíséret): A korrepetíció tanszakunkon tömbösítve, a koncertekhez és a vizsgákhoz igazodik, meghatározott időtartam nélkül.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a **kötelezően választható** tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni. (Lásd: kerettanterv)

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: "A" tagozaton 2x30 perc (egyéni)

"B" tagozaton 2x45 perc (egyéni)

B tagozat feltétel:

Az átlagostól gyorsabban haladó, fejből könnyebben tanuló, az intonációban önálló, a tantervi anyagot maximumon felüli teljesítő növendék "B" tagozatra javasolható. Elbírálása legkorábban az alapfok első évének elvégzése után esedékes, de inkább a második év végén javasolt.

Tanszakunkon az ötödik és hatodik évfolyamban az órakeret lehetőségeként, igény esetén, a kötelező minimum 2x30 perc helyett A tagozaton is 2x45 perces órákat biztosítunk a magasabb technikai követelmények miatt. A hosszabb órák megadása mindenkor igazgatói engedélyhez kötött.

A tanítási órák anyaga:

Tanszakunk az ajánlott tananyagot válogatva és egyénre szabva elfogadja, törzskottaként a Dénes – Kállai – Lányi – Mező: Hegedűiskola I., II., III-IV. kötetét használjuk. Az egyénre szabott, törzsanyagon kívüli kották beszerzése is ajánlott.

Az alapfokú képzés első évfolyam követelményei közül a "zenei ismeretek" nagy részét nem tartjuk reálisnak, mivel nincs összhangban a szolfézs-képzéssel. Ezen ismereteket a későbbi évfolyamokban pótoljuk egyéni tempóban.

4. Számonkérés, vizsgakövetelmények

Félévkor nyilvános vizsgahangverseny keretében egy előadási darab.

Év végén zárt körű vizsga vizsgabizottság jelenlétében.

Követelmények:

Hek I.o., II. o.	1-3 gyermekdal, vagy népdal
1-6. osztály (alapfok)	2 etűd, 2 előadási darab
továbbképző	1 etűd és 1 előadási darab

Ötödik évfolyamban az évvégi vizsga anyaga: **két etűd és két zongorakíséretes** mű.
A kerettanterv csökkentett követelményeit nem tartjuk elégségesnek az alapvizsgára való felkészítéshez.

Tanzakunkon a vizsgaanyagokat harmadik évfolyamtól nem kötelező kotta nélkül játszani.

Értékelés, osztályozás

- félévkor a féléves munka alapján (tanári jegy)
- év végén a vizsgabizottság javaslata alapján

A mindenkori érdemjegyek az egyéni kompetenciák és szorgalom együttes figyelembevételével alakulnak. Az osztályzatok célja egyrészt a teljesítmény objektív értékelése, másrészt pedig az ösztönzés eszközei is egyben.

Osztályfolytatás

Ha a növendék (már az első félév során) várhatóan nem tudja teljesíteni a tananyagot, osztályfolytatást javasolunk. Ennek lehetősége a hat év alapképzés során csak egyszer vehető igénybe. Elsősorban harmadik vagy ötödik évfolyamban javasoljuk, a növendékkel és a szülőkkel való körültekintő egyeztetést követően.

5. A művészeti alapvizsga követelményei

Az alapfok elvégzése után művészeti alapvizsgát azon hallgatóknak kell tenni, akik továbbképző évfolyamon szeretnék folytatni a hangszer tanulást.

A vizsgák menete

A vizsga gyakorlati részből áll (nyilvános vagy zárt körű)

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

Az alapvizsga követelményeit és értékelésének szempontjait minden növendék automatikusan megismeri a vizsgára való jelentkezést követően.

A vizsgaanyagot nem kötelező fejből játszani.

A vizsga tartalma

A” tagozat

– Egy etűd; Dénes: V–VI. Hegedűiskola (EMB 7111), vagy Dancla op. 68 (EMB 7918) 2., 9., 14., vagy Dont op. 38 (EMB 2214, EMB 2215, EMB 2216), vagy Mazas: Études speciales op. 36.1 (EMB 2244) 2., 8., 9. nehézségi szintjén.

– Két különböző karakterű előadási darab, koncert-tétel, vagy szonáta-tétel; Beethoven: Menuett (PWM) és Trió (Peters), Rameau: Gavotte (EMB 4535 kötetben), Dancla: Variációk-sorozat, Vivaldi: G–dúr koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel, Seitz: D–dúr koncert

(Peters) I. tétel, Corelli: e–moll, A–dúr szonáta (EMB 12050 kötetben, EMB 12051 kötetben, EMB 12265 kötetben) nehézségi szintjén.

„B” tagozat

- Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd, a játék technikai biztonságának felmérésére; Dont op. 68/12., 15., Mazas: Études speciales op. 36. I (EMB 2244) 2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. (EMB 2245) nehézségi szintjén.
  - Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), a könnyebbek szintjén.
  - Egy előadási darab vagy barokk szonáta tételpár (lassú–gyors); Boyce: Matelotte (EMB 2751 kötetben), Járdányi: Magyar tánc (EMB 3236). Wieniawski: Kuyawiak (EMB 8001) nehézségi szintjén.
  - Egy koncert– vagy szonáta–tétel; Komarovszkij: A–dúr koncert (Peters) I. tétel, Vivaldi: a–moll Koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel Accolay: a–moll koncert (PWM), Seitz: g–moll koncert op. 12 no. 3 (PWM, Music Sales) I. tétel, Dancla: Concert–solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A–dúr szonáta, Händel: E–dúr Szonáta (EMB 12309) nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyam (A tagozat) végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

Továbbképző évfolyamok „B”tagozat

A "B" tagozat követelményei szakközépiskolai követelményeknek felelnek meg, ami az alapfokú művészetoktatási intézménynek nem anyaga, nem feladata. Kivétel egyéni elbírálás szerint lehetséges.

7. Eszközök

A tanulás éve alatt a mindenkor megfelelő méretű hangszer (negyedese, feles, háromnegyedese, egész hegedű) a zeneiskola és az alapítvány közösen biztosítja a növendékek számára. Elvárjuk, hogy a kölcsönzött hangszerekre minden növendék sajátjaként vigyázzon.-

Az eredeti tanterv megtekinthető a www.mzmsz.hu weboldalon.

GORDONKA

A tanszak helyi tantervét összeállította: Pribay Valéria szaktanár

A helyi tanterv a hatályos kerettanterv alapján készült, figyelembe véve az iskola kottatára és hangszerparkja adta lehetőségeket. A szakirodalom és a rendelkezésre álló hangszerek minden méretben (1/4-estől 4/4-esig) lehetővé teszik, hogy a kezdő tanulókat gordonkaduó, illetve trió felállásban is szoktassuk a kamarazeneire, megéreztetvén az együtt muzsikálás örömeit. Ez a kezdeményezés később a szolfézs művészeti alapvizsga letétele után a szabadon választható „kamarazene”, valamint „vonós zenekar” tantárgyak felvételével teljesebben ki.

A gordonkatanítás célja és feladata, hogy megismertesse a tanulókkal:

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a gordonka akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a gordonkairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gordonkahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen:

- hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet:

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a basszus-, tenor- és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Általános követelmény

Törekszünk arra, hogy a növendék a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílus-hűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

A képességek kibontakoztatása és a készségek fejlesztése:

A hallás és a ritmusérzék fejlesztése, érzékenység a dinamikai és a hangszínbeli különbségekre.

A kottaolvasás és a lapról játszás fejlesztése.

A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.

A zenei ízlés, a stílusérzék és a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakoztatása.

A céltudatos és gazdaságos gyakorlási módszer kialakítása.

A képzés ideje:

A gordonka „hosszú” tanszak, egyike azoknak, melyet a tanulók a szolfézs előképző 1. évfolyama (KEK) mellett is felvehetnek. Így összesen 2 hangszeres előképző (HEK), 6 alapfokú és 4 továbbképző évfolyam végezhető el. A 6. évfolyam elvégzése után művészeti alapvizsgát kell tenni, a 10. évfolyam elvégzése után művészeti záróvizsga tehető.

Kompetenciák

a, A hangszeres előképző osztályba kerülésnek nem feltétele az elvégzett szolfézs előképző 1. és/vagy 2. évfolyamának elvégzése, ugyanakkor a hangszer nehézségeit alapul véve felvételikor a következő szempontokat kell figyelembe venni:

manuális téren ne küzdjön a felvételiző hátrányokkal. (Ugyanakkor a jobb-, illetve balkezesség nem szempont.)

a ¼-es cselló támasztóláb nélkül legalább a mellkasáig érjen.

egy szabadon választott gyermekdalt tudjon tisztán elénekelni.

képes legyen ugyanabban a magasságban visszaénekelni egy néhány hangos motívumot.

képes legyen egyszerű ritmusképletek visszatapsolására.

b, Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
  - ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
  - szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.
- Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- és violinkulcsban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:
- dúr és moll skálák, hármashangzatok 3 oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig, tercek és szextek, az alsó fekvésekben kettes kötéssel is,
  - két etűd (pl. Dotzauer: Etűdök II.),
  - egy preklasszikus szonáta lassú és gyors tétele,
  - egy előadási darab.

c, Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Tudjon a tanuló szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.

Legyen képes gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, virtuózabb darabok eljátszására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tisztán

- 4 oktáv terjedelemben gyors tempóban egyenletesen skálázni,
- hármashangzatokat, terceket és szexteket játszani,
- p és f dinamikában kantilénáíveket megszólaltatni.

Tudjon

- a magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni,
- kifejezően, minden ujjal vibrálni.

Legyen képes

- gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
- mérsékelt gyors tempóban egyenletes pergő-játékra,
- zenei agogikák helyes kivitelezésére,
- a jobb és bal kéz könnyed mozgásainak összehangolására,
- a dinamikai árnyalatok megvalósítására,
- a zenei alapkarakterek (dolce, espressivo, risoluto, grazioso) megjelenítésére.

Ismerje

- az abszolút intonáció fogalmát szemben a temperálttal,
- a különböző vonásnemeket és azok kombinációit.

A számonkérés formái

Minden tanuló félévkor szerepel egy nyilvános vizsgahangversenyen. Év végén bizottság előtt kötelező vizsgát tenni, melynek évfolyamonkénti követelményei a következők:

	A tagozat	B tagozat
HEK/1	Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron, kotta nélkül. (2-3-4 darab)	
HEK/2	Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása, kotta nélkül. (2-3-4 darab)	
1. osztály	Kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, vagy népdalfeldolgozás (1-2 darab). Egy, vagy kettő előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.	
2. osztály	Egy, (vagy kettő) etűd, egy, (vagy kettő) gyermekdal vagy népdal, egy, (vagy kettő) előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül. (Összesen négy egység.)	Két etűd, két barokk, vagy klasszikus tánc-tétel zongorakísérettel, kotta nélkül.

3. osztály	Két etűd, két barokk, vagy klasszikus tánc-tétel zongorakísérettel, kotta nélkül.	Két etűd, két barokk, illetve klasszikus tánc-tétel vagy romantikus darab zongorakísérettel, kotta nélkül.
4. osztály	Két etűd, két barokk, vagy klasszikus tánc-tétel zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.	Két etűd, egy barokk, vagy klasszikus szonátatétel zongorakísérettel, kotta nélkül, egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül
5. osztály	Két etűd, egy barokk, vagy klasszikus tétel-pár, vagy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül. (Összesen 4 egység)	Két etűd, egy barokk tétel-pár, vagy két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.
6. osztály	Két etűd, egy barokk, illetve klasszikus tétel-pár vagy két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.	Két etűd, egy barokk, vagy preklasszikus tétel-pár zongorakísérettel, kotta nélkül, egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.
Művészeti alapvizsga		
7. osztály	Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tétel-pár. A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.	Egy etűd, egy szonáta tétel-pár, egy előadási darab. A vizsgaanyagot az etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.
8. osztály	Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tétel-pár. A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.	Egy etűd, egy szonáta tétel-pár vagy 1 előadási darab, egy koncert-tétel, vagy egy előadási darab. A vizsgaanyagot etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.
9. osztály	Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tétel-pár. A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.	Egy etűd, egy szonáta tétel-pár vagy 1 előadási darab, egy koncert-tétel, vagy egy előadási darab. A vizsgaanyagot etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.
10. osztály	Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tétel-pár. A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.	Egy tétel Bach szólószvitjeiből, egy koncert-tétel vagy szonáta tétel-pár, egy előadási darab. A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
Művészeti záróvizsga	Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tétel-pár (lassú, gyors), vagy egy versenymű-tétel; Vivaldi: a-moll-szonáta (EMB 13439 kötetben) I-II., Csajkovszkij: Szentimentális keringő, Vivaldi: G-dúr koncert (EMB 6425) I. tétel) nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.	Egy tétel Bach szólószvitjeiből; (EMB 13965), a G-dúr szólószvit nehézségi szintjén. Preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy 1 előadási darab; Eccles: g-moll szonáta (Schott), Sammartini: G-dúr szonáta (Schott), Lisznyai: Ősz (EMB 2525), Járdányi: Melódia (EMB 2840) nehézségi szintjén. Egy koncert-tétel; Goltermann: G-dúr koncert (Schott), J. Chr. Bach: c-moll koncert (Peters) nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Értékelés

Előképző osztályokban szöveges értékelést, a számozott évfolyamokon osztályzatot kapnak a növendékek főtárgyból és szorgalomból egyaránt.

Előképző	1.-10.	Szorgalom
kiválóan megfelelt	5 (jeles)	5 (példás)
jól megfelelt	4 (jó)	4 (jó)
megfelelt	3 (közepes)	3 (változó)
	2 (elégséges)	2 (hanyag)
nem felelt meg	1 (elégtelen)	1 (elégtelen)

Az osztályzatok megállapításakor a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- vonókezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A B-tagozatra kerülés feltételei

B-tagozatra kerülhet második évfolyamtól az a növendék, aki rendszeres, szorgalmas munkájával folyamatos fejlődést ér el a hangszerkezelésben, ugyanakkor örömmel játszik legyen szó tanóráról, hangversenyről, vagy más egyéb külső felkérésről. A tanár és a növendék szándéka legyen egybehangzó.

Az egyes évfolyamok követelményeinek részletes leírása

Előképző évfolyamok

1. évfolyam (HEK/1)

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
- Az A-, D-, G- és C-húr hangkészlete az első fekvés szűk fogásmódjában.
- A módosítójelek.
- A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem.
- A fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
- A bal kéz játéka szűkfogásban egy húron.
- Pizzicato, Détaché vonás. Egyenletes sebességű vonás.
- Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték). Két hang kötése.

Kötelező tananyag

Pejtsik: Gordonka ABC

Ajánlott tananyag

Gárdián: Gordonkaiskola

Friss: Gordonkaiskola I.

Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodszky EMB 2417)

Gordonkamuzsika kezdőknek I.(EMB 6312)

Követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron.

2. évfolyam (HEK/2)

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a fél- és a negyedérték mellett.
- Húrváltás két szomszédos húron, két hang kötése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Egy oktáv terjedelemben két húron való játék kvintváltó népdalokon.
- Később hangsorok és hármashangzatok segítségével egyéb dallamokon.
- Bal kéz legato fejlesztése terclépésekkel.
- Egész- és részvonó használata, a vonóbeosztás alapjainak elsajátítása.

Kötelező tananyag

Pejtsik: Gordonka ABC

Ajánlott tananyag

Gárdián: Gordonkaiskola

Friss: Gordonkaiskola I.

Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodszky EMB 2417)

Gordonkamuzsika kezdőknek I.(EMB 6312)

Követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása két húron.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
- Az első fekvés szűk fogásmódjának hangkészlete.
- A módosítójelek.
- A dúr hangsor szerkezete, hangközei.
- A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek. Nyújtópont a fél és negyed érték mellett.
- Dallamsorok, motívumok azonosságának felismerése. A hasonló részletek különbségeinek felismerése. Indítás, befejezés.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
- A bal kéz játéka szűkfogásban egy húron. A bal kéz húrváltása.

- Pizzicato. A détaché vonásmód.
- Egész- és részvonások és ezek egyenletes sebességű összekapcsolása. 2–3–4 hang kötése.
- Egyszerű hűrváltás szomszéd húrok között.
- Nyújtóponos ritmus kötve.
- C–dúr hangsor két oktávon, G–dúr, D–dúr és F–dúr hangsor egy oktávon keresztül. A hangsorok – hármashangzat–felbontásai.

Kötelező tananyag

Pejtsik: Gordonka ABC

Ajánlott tananyag

Gárdián: Gordonkaiskola

Friss: Gordonkaiskola I.

Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 (EMB 12195)

Wojciechowska – Wilkomirski: Gamy i pasaze na wiolonczele (PWM)

Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodsky EMB 2417)

Régi zene gordonkára (Brodsky) (EMB 2452)

Gordonkamuzsika kezdőknek I. (EMB 6312)

Régi zene 2 és 3 gordonkára (EMB 7222)

Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7014)

Követelmény: Kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, népdalfeldolgozás, vagy előadási darab eljátszása szomszédos húrokon, egy oktáv hangterjedelemben.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangkészlet bővítése a tágfogásban tanult hangokkal.
- A dúr és a moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk.
- A 2/2-es, 3/8-os és a 6/8-os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele. A triola. Nyújtóponos nyolcad érték mellett. Kettős nyújtóponos. A szinkópa.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A bal kéz játéka tágfogásban, az előző év anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. (A kétfajta tágfogás tanításának sorrendjét a tanár dönti el.)
- A vonókezelés fejlesztése szűkfogásos anyagon. 6–8 hang kötése. A portato vonásmód. Az egyszerű hűrváltások fejlesztése. Az összetett hűrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő, elválasztott hangok játéka.
- A változó sebességű vonás megalapozása (nyújtóponos fél érték és negyed érték, illetve nyújtóponos negyed érték és nyolcad érték külön vonóval). Nyújtóponos nyolcad és tizenhatod kötve.
- A dinamikai árnyalás alapjai (visszhanghatás, záróhangok diminuendója).
- Hangsorok tágfogásban az első fekvésben. Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Kötelező tananyag

Pejtsik: Gordonkaiskola II.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola I–II.

Gárdián: Gordonkaiskola

Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 (EMB 12195)

Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. (EMB 13409)

Sevcik – Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)

Sevcík – Feuillard: Schule der Bogentechnik op. 2 (Bosworth)
Előadási darabok gordonkára II. (Csáth – Brodsky) (EMB 4480)
Repertoire Album (a Friss-iskola II. darabjai) (EMB 5958)
Gordonkamuzsika kezdőknek II. (EMB 6748)
Könnyű előadási darabok (magyar szerzők művei) (EMB 8295)
Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7015)
Klassische Stücke für den Anfang I–II. (Schott 4918–9)
Alte Meisterweisen für junge Cellisten I. (Schott 2384)
Sugár: Téma variációkkal (EMB 1540)
Gordonkaduók kezdőknek (EMB 8158)
Papp: 15 kis gordonkaduó (EMB 6722)
Bartók: 18 duo (Universal 12850)
Bréval: Leichte Stücke I–II. (Schott 6158–9)
Leichte Cello–Duette I–II. (Schott 5276–7)

Követelmény: Egy adott technikai feladatot feldolgozó 8–24 ütemes, szűkfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 kötetből) eljátszása.
Tágfogás (és összekapcsolása szűkfogással) népdal vagy gyermekdal keretében. 16–32 ütemes előadási darab eljátszása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az első fekvés teljes hangkészlete, kibővítve a fekvésjátékban megismert hangokkal.
- A változó ütem.
- A könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
- A triós forma és a rondóforma.
- A tanult anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző évben jobb és bal kézzel külön-külön elsajátított technikai elemek összekapcsolása és fejlesztése.
- A tágfogás fejlesztése. A fekvésjáték alapjai. (Az egyes fekvések tanítási sorrendjét a tanár dönti el.) – Gyakorlatok az egyes fekvésekben. A tanult fekvések összekapcsolása az első fekvéssel, az előző évek anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. Ujjgyakorlatok a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben.
- Akkordpizzicato. A húr váltás és az arpeggio fejlesztése. Az akkordjáték alapjai. Martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás.
- Dinamikai árnyalás, crescendo és diminuendo.
- Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor, kibővítve a tanult fekvésekben játszható hangsorokkal. Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Kötelező tananyag

Pejtsik: Gordonkaiskola II.

Pejtsik: Gordonkaiskola III.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola II–III

Gárdián: Gordonkaiskola

Somló: Tanulmányok (EMB 2138)

Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I.

Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)

Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)

Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)
Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)
Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)
Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)
Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)
Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)
Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)
Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)
Gárdonyi: Két kis rapszódia EMB 2205
Offenbach: Sechs Duos op. 49 I–II. (Schott 4646–7)
Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)
Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)

Követelmény

Egy adott technikai feladatot feldolgozó tárfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70, vagy Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. kötetből) eljátszása.

Az első fekvés összekapcsolása valamely másik fekvéssel mérsékelt tempójú, könnyű ritmusú gyakorlatokban.

Nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk, vagy klasszikus táncjáték első fekvésben, szűk- és tárfogásban.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal.
- A tenorkulcs.
- A bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókéval, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése.
- Egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző évben jobb és bal kézzel külön-külön elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése.
- Nagyobb terjedelmű művek az előző év technikai szintjén.
- Játék az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. A kettősfogás-játék fejlesztése.
- Az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon.
- Akkordjáték az első fekvésben. A martelé vonásmód fejlesztése. Összetett vonásnemek.
- A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése.
- Hangsorok egy, illetve két oktávon az első négy fekvésben 3#, 3 b előjegyzésig (a fisz-moll kivételével). Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Kötelező tananyag

Pejtsik: Gordonkaskola II.

Pejtsik: Gordonkaskola III.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaskola II–III

Gárdián: Gordonkaskola

Somló: Tanulmányok (EMB 2138)

Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I.

Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)
Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)
Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)
Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)
Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)
Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)
Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)
Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)
Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)
Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)
Gárdonyi: Két kis rapszódia (EMB 2205)
Offenbach: Sechs Duos op. 49 I–II. (Schott 4646–7)
Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)
Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/l., Dotzauer – Klingenberg: 113 gyakorlat I.).

Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee–iskola, vagy a Kummer–iskola kantilénás etűdjei).

Barokk vagy klasszikus táncjáték, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V., VI., és VII.) hangkészlete az A– és a D– húron.
- A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- Az ujjrendkészítés alapelvei. A jellegzetes figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése, az alterált hangok.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben.
- A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékának alapjai. A vibrato mozgás az átmeneti fekvésekben. A kettősfogás–játék fejlesztése.
- Az akkordjáték és az arpeggio fejlesztése. A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása. A hangszín árnyalása vibratóval és vonókezeléssel.
- Dúr és moll hangsorok két oktávon keresztül 3#, 3b előjegyzésig. Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Kötelező tananyag

Pejtsik: Gordonkaskola III.

Somló: Tanulmányok (EMB 2138)

Ajánlott tananyag

Pejtsik: Gordonkaskola II.

Lee: 40 melodische Etüden op. 31 I. (Schott 966)

Lee: Melodische und progressive
Lee: Übungen op. 131 (Schott 979)
Battanchon: 50 Studien I. (Hofmeister 7198)
Schulz: Lagenwechsel–Studien (Hofmeister)
Sevcík–Boyd: Lagenwechsel und Tonleiter–Vorstudien op. 8 (Bosworth)
Becker: Finger– und Bogen–Übungen (Schott)
7 Sonatinen (Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert) (EMB 13310)
Alte Meisterweisen für junge Cellisten II. (Schott 5533)
Cello & Piano I. (EMB 14636)
Cello & Piano II. (EMB 14637)
Farkas: Apor Lázár tánca (EMB 2424)
9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
Breval: C–dúr szonáta (Schott Cello Bibliothek 21)
Lanzetti: G–dúr szonáta (Schott CB 103)
Baretti: 6 divertimentó (Dallam Kiadó)
9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
Fiorè Három cselló szonáta (EMB 1466)2
Lee: Sechs Duos op. 60 I. (Hofmeister 30116)
Dotzauer: 3 Sonaten op. 103 (Peters 7439)
Offenbach: Sechs Duos op. 50 I–II. (Schott 6105–6)
Bréval: 3 leichte Sonaten op. 40 (Peters 13054)
Hook: Hat szonáta (EMB 14405)
Martini: Concerto in Re maggiore (EMB 13182)

Követelmény

Közepes terjedelmű és mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31 és op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.).

A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon. Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonáta–tétel eljátszása.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az átmeneti fekvések (V., VI., és VII.) teljes hangkészlete.
- Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete.
- Az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje.
- A kromatikus hangsor ujjrendje.
- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tájékozódás és a biztonság fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben.
- A barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése.
- A klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva.
- A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.
- Az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében.
- Egy–két hangsor a több előjegyzést tartalmazó hangsorok általános ujjrendjével. A kromatikus hangsor.

Kötelező tananyag

Pejtsik: Gordonkaiskola III.

Somló: Tanulmányok (EMB 2138)

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola IV – V

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)

Jákó: Hüvelykujjgyakorlatok (EMB 5963)

Kummer: 10 études mélodiques op. 57 (EMB 13873)

Battanchon: 50 Studien II–III. (Hofmeister)

Popper: Népszerű előadási darabok I. (EMB 12943)

Farkas: Magyar tánc (EMB 2424)

Marcello: 6 sonate (EMB Urtext 13547)

De Fesch: 6 sonate Peters 12078 (egyenként a Schott CB-ban is megjelent)

Boismortier: g-moll szonáta (Schott CB 98)

Mező: Kilenc kis duett (EMB 5499)

Hajdu: 4 duó (EMB 13380)

Kummer: Sechs Duos op. 126 I. (Hofmeister 7365)

Romberg: 3 Sonaten (Peters 6741)

Offenbach: 3 Duos (Schott CB 116)

Marcello: 6 sonate per 2 violoncellie basso continuo I–II. (EMB 13490–1)

Vivaldi: Concerto in Re maggiore (EMB 13524)

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer I–II., Kummer op. 57) eljátszása.

Barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az első fekvés teljes hangkészlete.

– A dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk.

– A 2/2-es, 3/8-os, 6/8-os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele. A triola. Nyújtópont a nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa.

– A könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.

– A triós forma és a rondóforma.

– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Mozgékony, folyamatos játék az első fekvésben, a szűk- és a kétféle tágfogásban.

Gördülékeny hangsorjáték. Ujjgyakorlatok, a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben.

– A vonókezelés fejlesztése. 6–8 hang kötése. A portato vonás. Az egyszerű húr váltások fejlesztése. Az összetett húr váltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok játéka. Változó sebességű vonások (nyújtott ritmus külön vonóval) kiegyenlített hangon, igényes vonóbeosztással.

– Az előadási darabok igényes, dinamikailag is árnyalt megszólaltatása.

– Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor. Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Kötelező tananyag

Pejtsik: Gordonkaiskola II.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola I–II.

Gárdián: Gordonkaiskola

Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/l. (EMB 13409)

Sevcík – Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)

Sevcík – Feuillard: Schule der Bogentechnik op. 2 (Bosworth)

Előadási darabok gordonkára II. (Csáth – Brodszky) EMB 4480

Repertoire Album (a Friss–iskola II. darabjai) (EMB 5958)

Gordonkamuzsika kezdőknek II. (EMB 6748)

Könnyű előadási darabok (magyar szerzők művei) (EMB 8295)

Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7015)

Klassische Stücke für den Anfang I–II. (Schott 4918–9)

Alte Meisterweisen für junge Cellisten I. (Schott 2384)

Sugár: Téma variációkkal (EMB 1540)

Gordonkaduók kezdőknek (EMB 8158)

Papp: 15 kis gordonkaduó (EMB 6722)

Bartók: 18 duo (Universal 12850)

Bréval: Leichte Stücke I–II. (Schott 6158–9)

Leichte Cello–Duette I–II. (Schott 5276–7)

Követelmény

Egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd (pl. Lee op. 70, vagy Popper op. 76/l. kötetéből) eljátszása.

Nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk vagy klasszikus tánc szűk- és tágfogásban.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal.

– A változó ütem.

– A bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókéval, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa.

– A játszott anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Fokozódó terjedelmi követelmények az előző év technikai szintjén.

– A tájékozódás és folyamatos játék fejlesztése az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése.

Kettősfogások első fekvésben, tágfogásban is.

– Akkord pizzicato. A hűrváltás és az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagban. A martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás. Összetett vonásnemek.

– A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása.

– A dinamikai árnyalás fejlesztése.

– Hangsorok egy illetve két oktáv hangterjedelemben, az első négy fekvésben 3#, 3b előjegyzésig (a fizs–moll kivételével). Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Kötelező tananyag

Pejtsik: Gordonkaiskola II.

Pejtsik: Gordonkaiskola III.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola II–III

Gárdián: Gordonkaiskola

Somló: Tanulmányok (EMB 2138)

Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)

Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)

Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)

Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)

Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)

Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)

Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)

Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)

Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)

Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)

Gárdonyi: Két kis rapszódia (EMB 2205)

Offenbach: Sechs Duos op. 49 I–II. (Schott 4646–7)

Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)

Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper op. 76/I., Dotzauer – Klingenberg I.).

Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee–iskola, vagy a Kummer–iskola kantilénás etűdjei).

Barokk vagy klasszikus táncjáték, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) hangkészlete az A– és a D–húron. A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról.
- A tenorkulcs.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- Az ujjrendkészítés alapelvei.
- A kromatikus hangsor ujjrendje.
- Egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben.
- A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékának alapjai. Az átmeneti fekvések vibrato mozgása. – A kettősfogás–játék fejlesztése.
- Akkordjáték és egyszerű arpeggiók fekvésváltást is tartalmazó tanulmányokban és darabokban. A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása.
- A hangszín árnyalása vibratóval és vonókezeléssel.
- Dúr és moll hangsorok két oktávon, 3#, 3b előjegyzésig.
- Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Kötelező tananyag

Pejtsik: Gordonkaiskola III.

Somló: Tanulmányok (EMB 2138)

Ajánlott tananyag

Pejtsik: Gordonkaiskola II.

Lee: 40 melodische Etüden op. 31 I. (Schott 966)

Lee: Melodische und progressive

Lee: Übungen op. 131 (Schott 979)

Battanchon: 50 Studien I. (Hofmeister 7198)

Schulz: Lagenwechsel–Studien (Hofmeister)

Sevcík–Boyd: Lagenwechsel und Tonleiter–Vorstudien op. 8 (Bosworth)

Becker: Finger– und Bogen–Übungen (Schott)

7 Sonatinen (Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert) (EMB 13310)

Alte Meisterweisen für junge Cellisten II. (Schott 5533)

Cello & Piano I. (EMB 14636)

Cello & Piano II. (EMB 14637)

Farkas: Apor Lázár tánca (EMB 2424)

9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)

Breval: C–dúr szonáta (Schott Cello Bibliothek 21)

Lanzetti: G–dúr szonáta (Schott CB 103)

Baretti: 6 divertimentó (Dallam Kiadó)

9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)

Fiorè Három cselló szonáta (EMB 14662)

Lee: Sechs Duos op. 60 I. (Hofmeister 30116)

Dotzauer: 3 Sonaten op. 103 (Peters 7439)

Offenbach: Sechs Duos op. 50 I–II. (Schott 6105–6)

Bréval: 3 leichte Sonaten op. 40 (Peters 13054)

Hook: Hat szonáta (EMB 14405)

Martini: Concerto in Re maggiore (EMB 13182)

Követelmény: Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.).

A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon. Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonátatétel eljátszása.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) teljes hangkészlete. Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete.

– A hegedűkulcs.

– Az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje.

– Az üres húrt is tartalmazó kromatikus hangsor ujjrendje.

– A jellegzetes hangszeres figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése az alterált hangokról, a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben.

– A barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése.

– A klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva.

- A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.
- Az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében.
- Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon, a mélyebb fekvésű hangsorok három oktávon keresztül. Hármashangzat–felbontások és terclépések. A terc– és a szextskála alapjai (megfelelő fejlettségű kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húrral.

Kötelező tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)
Kummer: 10 études mélodiques op. 57 (EMB 13873)

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola IV – V
Jákó: Hüvelykujjgyakorlatok (EMB 5963)
Battanohon: 50 Studien II–III. (Hofmeister)
Popper: Népszerű előadási darabok I. (EMB 12943)
Farkas: Magyar tánc (EMB 2424)
Marcello: 6 sonate (EMB Urtext 13547)
De Fesch: 6 sonate (Peters 12078)
Boismortier: g–moll szonáta (Schott CB 98)
Mező: Kilenc kis duett (EMB 5499)
Hajdu: 4 duó (EMB 13380)
Kummer: Sechs Duos op. 126 I. (Hofmeister 7365)
Romberg: 3 Sonaten (Peters 6741)
Offenbach: 3 Duos (Schott CB 116)
Marcello: 6 sonate per 2 violoncellie basso continuo I–II. (EMB 13490–1)
Vivaldi: Concerto in Re maggiore (EMB 13524)

Követelmény: Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klíngenbergről I–II., Kummer: 10 melodikus etűd) eljátszása.
Barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása. Vagy: egy koncert illetve concertino–tétel.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

A legfontosabb hüvelykujjas fekvések hangkészlete.

Az üres húr nélkül játszható hangsorok általános ujjrendje.

A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.

A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.

A hangszerkezelés fejlesztése

A játék biztonságának és mozgékonyságának fejlesztése az első hét fekvésben. A hüvelykujjas játék fejlesztése. A hüvelykujjas fekvés összekapcsolása a mélyebb fekvésekkel. Igényes kettősfogás játék.

Az előző évben elsajátított vonásmódok továbbfejlesztése. A spiccato vonás alapjai.

Barokk és klasszikus művek stílusos előadása.

A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.

Az önállóság fejlesztése az ujjrend megválasztásában és a gyakorlás módszerességében.

Nagyobb terjedelmű művek gyors, megbízható elsajátítása.

Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig három oktávon keresztül. A terc– és a szextskála fejlesztése (megfelelő kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húr nélkül.

Kötelező tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)
Kummer: 10 études mélodiques op. 57 (EMB 13873)

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola IV – V
Lee: 40 melodische Etüden op. 31 II. (Schott 967)
Franchomme: 12 Etudes op. 35 (EMB 13871)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etüd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Klengel: Tägliche Übungen III. (Breitkopf)
Kodály: Epigrammák (EMB 1814)
Járdányi: Szonatina (EMB 6528)
Farkas: Népdalszonatina (EMB 2458)
Papp: Négy kis darab (EMB 6111)
Hajdu: Szonatina (EMB 5489)
Vivaldi: 9 sonate (EMB Urtext 13439)
Porpora: F–dúr szonáta (EMB 12052)
Caldara: D–dúr szonáta (EMB 12043)
Kodály – Jákó: 15 duó (és 10 trió) (EMB 7426 és 7710)
Kummer: Sechs Duos op. 156 II. (Hofmeister 30232)
Lee: Sechs Duos op. 60 II. (Hofmeister 30117)
Giordani: Six Duos op. 4 (Schott CB 119)
Vivaldi: Concerto in la minore (EMB 6253)
Porpora: Concerto in la minore (EMB 12802)

Követelmény

Nagyobb technikai felkészültséget kívánó etüd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I–II., Kummer op. 57, valamint Franchomme op. 35–ből és Merk op. 11–ből a könnyebbek) eljátszása.

Komolyabb követelményeket támastó barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors) eljátszása (pl. Marcello, Vivaldi).

Egy koncert– illetve concertino–tétel, vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni. Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- és violinkulcsban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:

- dúr és moll skálák, hármashangzatok 3 oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig, tercek és szextek, az alsó fekvésekben kettes kötéssel is,
- két etűd (pl. Dotzauer: Etűdök II.),
- egy preklasszikus szonáta lassú és gyors tétéle,
- egy előadási darab.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Gordonka főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Egy etűd, Somló: Tanulmányok gordonkára (EMB 2138), Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters)/I. – /1., 2., 3., 4., 11.; Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters), op. 131 – /1., 5., 13. nehézségi szintjén.

– Két különböző karakterű előadási darab; Mező: 4 magyar népdal, Beethoven: Menüett (EMB 14636 kötetben), Mattheson: Ária, G. Marie: La Cinquantain (EMB 13598), Beethoven: Szonatina (EMB 13310 kötetben), Dvořák: Melódia nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

– Két különböző technikai követelményt támasztó etűd; a játék mozgékonyságának, és egy kantilénás etűd a zenei kifejezés felmérésére; Dotzauer: Etűdök I (EMB 13486)–II (EMB 13487). – Klingenberg, Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters) I–II. –, Lee: 40 etűd op. 31 (Peters) és op. 131–ből –, Kummer Melodikuss etűdök op. 57 (Peters) nehézségi szintjén.

– Két különböző karakterű előadási darab; Popper: Gavotte (EMB 12943 kötetben és EMB 12944 kötetben), Mazurka (EMB 13634, vagy EMB 12944 kötetben), Saint-Saëns: A hattyú (EMB 13585), vagy barokk szonáta–tételpár (lassú, gyors): Marcello: e–moll szonáta (EMB 13547 kötetben) I–II. tétel, Marcello: G–dúr szonáta (EMB 13547 kötetben) III–IV. tétel, de Fesch: C–dúr szonáta, d–moll szonáta, Vivaldi: e–moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I–II. tétel, Vivaldi: a–moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I–II. tétel vagy egy koncerttétel Klengel: C–dúr Concertino nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,

- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok célja az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a hangszer szóló- és kamarazene-irodalmában. Olyan művek, kiadványok és kiadványsorozatok ismerete, amelyek megfelelnek a tanuló képességeinek és hangszertudásának.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított készségek fejlesztése.
- A fogásmódok, a bal kéz legato játékmód és a fekvésváltás fejlesztése.
- Nagyobb intervallumú fekvésváltások.
- A legato, détaché és martelé vonás fejlesztése.
- A vonós artikuláció, a helyes hangindítás és a hangképzés fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)

Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)

Merk: 20 etűd op. 11

Popper: 10 mittelschwere grosse Etűden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)

Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)

Grűtzmacher: Tűgliche Űbungen (Schirmer)

Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)

Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)

Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)

Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)

Kodály: Adagio (EMB 768)

Lisznyai: Űsz (EMB 2525)

Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)

Járdányi: Melódia (EMB 2840)

Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)

Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)

Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)

Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)

Grazioli: F–dűr szonáta (Schott CB 31)

Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)

Corelli: d–moll szonáta

Sammartini: G–dűr szonáta (Schott CB 55)

Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 642)

Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)

Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel d–moll concertino
Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény

A zeneiskolai évfolyamokban elért színvonal fejlesztése.
Memóriafejlesztés, hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből.
Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételen.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az átmeneti fekvések (V., VI., VII.) fejlesztése.
– A legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) igényes, kifejező megszólaltatása.
– A barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d–moll szonáta
Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel d–moll concertino
Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény: Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal.

A tanult művek stílusos és kifejező eljátszása, amely tükrözi, hogy a tanuló ismeri a játszott mű formai felépítését és harmóniai szerkezetét.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hüvelykujjas játék fejlesztése.
- A játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal.
- Összetett vonások.
- A bécsi klasszikus kamarazene basszus szólamainak megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése, könnyű anyagon.
- A hangsorjáték gördülékenységének fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)

Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)

Merk: 20 etűd op. 11.

Popper: 10 mittelschwere grosse Etűden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)

Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)

Grűtzmacher: Tűgliche Űbungen (Schirmer)

Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)

Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)

Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)

Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)

Kodály: Adagio (EMB 768)

Lisznyai: Űsz (EMB 2525)

Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)

Járdányi: Melódia (EMB 2840)

Bach: 6 solosuíte (Banda) (EMB 13965)

Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)

Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)

Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 669)

Grazioli: F–dűr szonáta (Schott CB 31)

Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)

Corelli: d–moll szonáta

Sammartini: G–dűr szonáta (Schott CB 55)

Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)

Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)

Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)

Breval Concertino

Romberg Divertimento

Romberg Variációk

Klengel d–moll concertino

Goltermatt G–dűr koncert

J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény: A hangszeren való biztos tájékozódás, topográfia ismerete mind az átmeneti, mind a hüvelykfevésben. Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hüvelykujjas fekvések összekapcsolása mélyebb fekvésekkel.
- A vibrato fejlesztése dolce és espressivo karakterű darabokon.
- A kettősfogásjáték tisztaságának és szép hangzásának fejlesztése.
- A tónus árnyalása, a zenei kifejezés fokozása romantikus műveken.
- Nagyobb önállóság az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás megtervezésében, módszereinek kiválasztásában.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)
Popper: 10 mittelschwere grosse Etűden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmaker: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d–moll szonáta
Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel: d–moll concertino
Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény: Legyen képes a tanuló, a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására.

A hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása, a kortárs zene befogadása.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulóinak egy része nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarja őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított technikai ismeretek átisméltése és továbbfejlesztése.
- A szűk- és a tágfekvés, valamint az átmeneti fekvések kivitelezésének ellenőrzése, a helyes kéztartás és intonációs szempontok figyelembe vételével.
- A legato játékmód továbbfejlesztése, húr váltás 2, 3, 4 húron is.
- Az egyes vonásnemek tökéletesítése, és könnyebb kombinált vonásnemek.
- Vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságának változtatása és helyes alkalmazása.

Zenei készségfejlesztés:

- Legyen képes a tanuló egészséges, salaktalan alaphangon, tudatos hangképzéssel a vonó teljes hosszán játszani.
- Tudja a vonóváltásait zökkenőmentesen megoldani.
- Legyen képes világosan megkülönböztethető forte és piano játékmódra.
- Tudjon kantilénában minden ujjal vibrálni.
- Ismerje és tudja játszani a legato, détaché és martelé vonásokat, és azok kombinációit.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etűden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grűtzmacher: Tűgliche Űbungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű elűadasi darabok II. (MB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mezű) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melűdia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F–dűr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d–moll szonáta
Sammartini: G–dűr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breal: Concertino
Romberg. Divertimento
Romberg: Variációk
Klengel: d–moll concertino
Goltermatt: G–dűr koncert
J. Chr. Bach: c–moll koncert

Kűvetelműny: Meműriafejlesztés, hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejbűl. Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló őrzékeny, kifejezű, a mű karakteréhez igazodű egyeni hangvételben.

Legyen képes virtuóz jellegű művek előadására

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Technikai készségfejlesztés:

- A fekvésváltások topográfiai biztonságának fejlesztése, segédhangok felhasználásával és tudatosításával.
- Akkordjáték 3 és 4 húron, a vonóbeosztás, vonónyomás tanítása a helyes arányok betartásával, a húrsíkok figyelembe vételével, és a jobb kar ívmozgására való törekvéssel.
- Ujjgyakorlatok: az egyenletes pergőtechnikához vezető gyakorlatok, fokozatos gyorsítással.

Zenei készségfejlesztés:

- Tudjon mindkét irányban mérsékelt hosszúságú kitartott hangon egyenletes crescendo és decrescendo játszani.
- Ismerje fel, és tudja alkalmazni a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
- Tudja alkalmazni egy zenei frázison belül a súlyos és súlytalan hangok arányait, ami később a helyes zenei deklamációhoz vezet.

Ajánlott tananyaga

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)

Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)

Merk: 20 etűd op. 11

Popper: 10 mittelschwere grosse Etűden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)

Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)

Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)

Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)

Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)

Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)

Bartók: Este a székeklyeknél (Mező) (EMB 8319)

Kodály: Adagio (EMB 768)

Lisztnyi: Ősz (EMB 2525)

Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)

Járdányi: Melódia (EMB 2840)

Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)

Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)

Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)

Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)

Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)

Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)

Corelli: d–moll szonáta

Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)

Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)

Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)

Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)

Breval Concertino

Romberg Divertimento

Romberg Variációk

Klengel d–moll concertino

Goltermatt G–dúr koncert

J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény: Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal. Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Technikai készségfejlesztés:

- A hüvelykujjas játék fejlesztése két szomszédos húrátmenettel.
- A bal kéz játékerületének kiterjesztése az összes fekvésbe.
- Skálák és hármashangzatok 3 oktáv terjedelemben a G húron kezdődő, 4 oktáv terjedelemben a C húron kezdődő hangsorokkal, különböző vonásokkal (detaché, 2, 3, 4, 8 hang legato kötéssel, martelé).
- Trilla gyakorlatok, az ujjak billentési, és különösen felemelési sebességének fokozása, szükség szerinti fekve tartásának tudatosítása.
- A vibrato továbbfejlesztése.
- Arpeggio (akkordfelbontás) 3 és 4 húron legato és detaché vonásokkal.

Zenei készségfejlesztés:

- Tudjon 3 ill. 4 oktáv terjedelemben mérsékelt gyors tempóban tisztán, egyenletesen skálákat és hármashangzatokat játszani.
- Tudjon kifejezően minden ujjal vibrálni tartalmas hangon, piano és forte dinamikában kantiléna íveket játszani.
- Legyen képes gördülékeny fekvésváltások végrehajtására.
- Ismerje a barokk zene díszítéseinek kivitelezését.
- Tudja alkalmazni a barokk zenében előforduló különböző vonásnemeket.

Ajánlott tananyaga

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)

Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)

Merk: 20 etűd op. 11

Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)

Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)

Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)

Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)

Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)

Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)

Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)

Kodály: Adagio (EMB 768)

Lisznyai: Ősz (EMB 2525)

Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)

Járdányi: Melódia (EMB 2840)

Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)

Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)

Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)

Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)

Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)

Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)

Corelli: d–moll szonáta

Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)

Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)

Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)

Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)

Breval: Concertino
Romberg: Divertimento
Romberg: Variációk
Klengel: d–moll concertino
Goltermann: G–dúr koncert
J. Chr. Bach: c–moll koncert

Követelmény: Legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire.

Tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani.

Legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Technikai készségfejlesztés:

A staccato vonás alapjainak ismertetése és gyakoroltatása.

A legato és staccato vonás kombinációi egy vonóhosszon belül.

Fekvésváltás gyakorlatok nagy intervallumokban.

A hüvelykujj használatának kiterjesztése alsóbb fekvésekbe és alsóbb húrokra is.

Zenei készségfejlesztés:

Tudjon a tanuló magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni. A tanult vonásnemeket a zenei kívánalmaknak megfelelően alkalmazni.

Legyen képes a jobb és bal kar játszómechanizmusának egybehangolására, a ritmikus zenei problémák megoldása érdekében.

Tudja a dinamikai árnyalatokat kiterjeszteni az intenzív pianissimo felé, valamint szükség esetén a risoluto fortissimo hangzásig.

Legyen képes mérsékeltén gyors tempóban egyenletes pergő játékra, és a zenei agogikák helyes kivitelezésére.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)

Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)

Merk: 20 etűd op. 11

Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)

Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)

Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)

Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)

Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)

Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)

Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)

Kodály: Adagio (EMB 768)

Lisznyai: Ősz (EMB 2525)

Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)

Járdányi: Melódia (EMB 2840)

J.S.Bach: 6 solosite (Banda) (EMB 13965)

Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)

Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)

Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)

Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)

Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)

Corelli: d–moll szonáta

Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)

Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Mozart: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Brevi: Concertino
Romberg: Divertimento
Romberg: Variációk
Klengel: d–moll concertino
Goltermann: G–dúr koncert
J.Chr.Bach: c–moll koncert

Követelmény: Legyen képes a tanuló, a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására.

Könnyed és folyamatos fekvésváltásra.

Ritmikus pergőjátékokra.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Tudjon a tanuló szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.

Legyen képes gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, virtuózabb darabok eljátszására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tisztán

- 4 oktáv terjedelemben gyors tempóban egyenletesen skálázni,
- hármashangzatokat, terceket és szexteket játszani,
- p és f dinamikában kantilénáíveket megszólaltatni.

Tudjon

- a magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni,
- kifejezően, minden ujjal vibrálni.

Legyen képes

- gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
- mérsékelt gyors tempóban egyenletes pergő–játékokra,
- zenei agogikák helyes kivitelezésére,
- a jobb és bal kéz könnyed mozgásainak összehangolására,
- a dinamikai árnyalatok megvalósítására,
- a zenei alapkarakterek (dolce, espressivo, risoluto, grazioso) megjelenítésére.

Ismerje

- az abszolút intonáció fogalmát szemben a temperálttal,
- a különböző vonásnemeket és azok kombinációit.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű, minőségű és méretű gordonka, tartozékokkal (finomhangoló, vonó, tok, gyanta).

Évente hangszerként egy garnitúra húr és egy vonószőrőzés.

Jól hangolt zongora (pianínó)

Legalább két darab kottatartó

Különböző magasságú székek, a tanulók testalkatának megfelelően.

Metronóm.

MAGÉNÉNEK

**A tanszak helyi tantervét készítette: Onder Ágnes
szaktanár**

1. A magánének tanítás célja, szakirányú feladatok

Célok:

A magánének oktatás keretein belül fontos, hogy a tanár a növendékekkel megismertesse, a növendékek pedig a tanulmányaik során elsajátítsák, a:

- a *zenei műveltség* megalapozását, a zenehallgatásra nevelés, az értékes zene megszerettetése
- *zenei olvasást, írást* alapfokon és azt meghaladó képességek megszerzését, kifejtését. Ezen túl, a hallás, intonáció, ritmusérzék, dinamikai különbségek, zenei fantázia, mint együttesen: *zenei képességek* fejlesztése
- *zenei műszavak* és jelentéseik megismertetése
- *zenetörténeti áttekintés*, a zeneirodalom széleskörű megismertetése a különböző zenei korszakok, stílusok sajátosságaival, a zeneirodalom meghatározó, nagy egyéniségei révén
- a *zenei élet iránti érdeklődés felkeltése*, aktív részvétel a zenei életben, melyhez szükséges elsősorban a tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, kották olvasása és erre való ösztönzése
- a növendékek hatékony *gyakorlásra való nevelése*, tehetséggondozás és a majdan zenei pályát választó tanulók felkészítése a szakirányú továbbtanulásra
- a társas zenélés, *kamarazenélés* megismertetése (kamaraegyüttesek, kórus), koncerteken való közreműködés, szereplés

A kifinomult énekhang, mint hangszer kiépítése a mutálás lezajlása után lehetséges.

Általában 14-15 éves kortól lehet elkezdni az énektanulást, de ez függ az egyéni adottságoktól is.

Kivételes esetekben a mutálás befejezése előtt is elkezdhető az énektanulás, gondos odafigyelés és mértékletesség mellett.

Szakirányú feladatok:

az ének-, és beszédhang karbantartása

az emberi hang anatómiai, működésbeli megismertetése

a hangfaji sajátosságokon belül a különböző hangyi lehetőségek feltárása
különböző éneklési technikák megismertetése, alkalmazása (legato, staccato, tenuto)

A képzés során arra törekszünk, hogy a tanuló alkalmassá váljon: a helyes légzési mód, a tiszta intonáció, az érthető szövegmondás elsajátítására, egységes, kiegyenlített hangszín saját hangfaján és hangyi terjedelmén belül, különböző dinamikai alkalmazások, a rezonáns üregek megfelelő kihasználása és a rekeszizom helyes működtetése.

Mindezekhez rendszeres gyakorlás szükséges:

- hangképző gyakorlatok, a hangszalagok bemelegítéséhez
- a hangterjedelem növelése
- rekeszizom gyakorlatok
- a helyes, érthető szövegmondást elősegítő gyakorlatok
- különböző díszítő gyakorlatok (trilla, koloratúra)

2. 1. Követelmények

A képzés megkezdéséhez elengedhetetlen, hogy rendelkezzen a tanuló bizonyos alap képességekkel, melyek alkalmassá teszik őt a tanulmányok megkezdéséhez. Ezek az úgynevezett *bemeneti kompetenciák* (zeneileg legyen fogékony, ritmusérzék, megfelelő hallás, stb...)

„A” tagozat során és a tanulmányai végén:

- kapjon átfogó képet a tanult művekről (zeneszerzők neve, a művek címe,...)
- ismerje meg a vokális irodalmat, annak jeles képviselőivel együtt
- zenei műszavak jelentésén túl, a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések ismerete
- az emberi hang anatómiája, működésbeli, hangfaji sajátosságok
- helyes légzés megtanulása az énekléshez
- a helyes testtartás
- tiszta intonáció
- érthető, szép szövegmondás mind az éneklésben, mind a beszédben
- hangfajának megfelelően kiegyenlített hangszínben énekelni
- könnyed izomérzet mellett a különböző dinamikai sajátosságok megvalósítása
- rezonáns üregek használata, a rekeszizom megfelelő működése
- zeneművek megszólaltatása az egyéni képességekhez mérten, a művészi igényesség kifejezése által
- rendelkezzen megfelelő zenei memóriával

- a kifejezőerő és a jó előadói készség elsajátítása, a közönséggel való kapcsolatteremtés kialakítása, művészi fantázia

Az alapképzés megszerzéséhez szükséges a növendék tanulmányai során felsorolt és elvárt képességek elsajátítása, mint *kimeneti kompetencia*.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül):

- a hangterjedelem teljes kiépítése, kiegyenlített éneklési mód
- bonyolultabb technikai megoldások (koloratúrák, díszítő elemek, trilla)
- különböző éneklési módok biztonságos alkalmazása (legato, staccato, leggiero, tenuto...)

2. 2. „B” tagozatra kerülés feltételrendszere

Azok a gyerekek kerülhetnek „B” tagozatra, akik az átlagot meghaladó képességekkel rendelkeznek. A tanuláskor az átlagosnál gyorsabb fejlődési ütemű, zeneileg fogékonyabbak, muzikálisak, nincsenek kottaolvasási nehézségeik, alapvető ritmusproblémáik, kifejező a zenei játékuk és az előírt technikai követelményeknél többet, nehezebbeket is tudnak teljesíteni.

Leghamarabb a második évtől kerülhetnek „B” tagozatra a kiemelkedő növendékek, amely magasabb főtárgyi óraszámmal és több követelménnyel jár.

„B” tagozatra való kerülést a szaktanár javasolja, de a tanuló alkalmasságát az iskola tanári karából álló bizottság dönti el, a „B” tagozatosok év végi, zárt körű vizsgakoncertjén. Minden további vizsgán (félévkor és év végén) a bizottság újra eldönti, hogy alkalmasnak találja-e a tanulót erre.

3. Tanulmányok

A tanulóknak vizsgát kell tenniük tanulmányaik során.

Félévkor (december hónapban) nyilvános koncerten és év végén zárt körű vizsgán kell beszámolniuk tudásukról.

A pedagógiai program alapján az alapfok befejezésekor *Művészeti Alapvizsgát* kell tenni a tanulóknak.

A továbbképző osztályok befejezésekor *Művészeti Záróvizsgát* tehetnek a tanulók.

A növendékek óraszámja Főtárgy és kötelező tárgyból (szolfézs) áll. A kötelező tárgyból (szolfézs) tett sikeres alapvizsga után (a 4. osztály elvégzése után) a növendékek a „kötelezően választható” órák közül „szabadon választható” tantárgyakat vehetnek fel.

A „kötelezően választott” tárgyak: szolfézs, zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene (kamaraének).

A főtárgy és a kötelezően választott tárgy mellé a tanulóknak lehetőségük van „választható tantárgy” felvételére is.

Választható tantárgyak: kamarazene (kamaraének), kórus, második hangszer.
A növendékeknek járó korrepetíciós órákat, a helyi lehetőségekhez mérten, a vizsgaidőszakot megelőző hetekre osztottuk el.

4. A képzés struktúrája

Képzési idő: 7 év

„A” tagozaton: 1+6 évfolyam

„B” tagozaton: (2)+5 évfolyam

Az évfolyam számok magukban foglalják az előképző évfolyamait. A „B” tagozat zárójeles száma az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelöli. Tehát, „B” tagozatra a növendéket az alapfok 2. évfolyamától lehet javasolni.

A tanítási órák száma egy heti időtartamra értendők.

A magánének tanszak mindkét tagozatán kötelező az évi két beszámoló, melyek közül a félévi koncert nyilvános kell, hogy legyen. A beszámoló anyagát kotta nélkül, zongorakísérettel adják elő a növendékek. A 3. évfolyam végéig a beszámolón magyar nyelven szólaltassák meg a műveket a tanulók.

Főtárgy:

„A” tagozaton: 2x30 perc (1x60 perc)

„B” tagozaton: 2x45 perc

Kötelező tárgy:

szolfézs: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig

„B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy: szolfézs, kamara(ének), kórus

Előkészítő:

egyéni: 2x30 perc

5. TANANYAG

Előkészítő:

1. évfolyam

Készségfejlesztés:

Könnyed, természetes testtartást elősegítő, lazító gyakorlatok.

Mélylégzés tanulásának megkezdése. Megegyezik az első évfolyam anyagával, de a tanulók életkori sajátosságait figyelembe véve.

Ajánlott anyag:

4-5 kíséret nélküli, kis hangterjedelmű, esetleg kísérettel ellátott magyar népdal.

Számonkérés formái:

Az év során két közös óra. Az év végi vizsgán az ajánlott anyagból szabadon választhat 1 vagy 2 darabot.

Alapfok „A” és „B” tagozat:

1. évfolyam

Készségfejlesztés:

Könnyed, természetes testtartást elősegítő, lazító gyakorlatok. Mélylégzés gyakorlása, tanulása ülő és álló helyzetben. A levegő egyenletes áramoltatása. Kilégzés: sz, s hangzókkal.

Helyes artikuláció. Beszédtechnikai gyakorlatok. A helyes artikuláció gyakorlása rövid szöveggyakorlatokkal, mondókákkal, prózai, verses feladatok.

A skálák hangterjedelmében maximum terclépések szerepeljenek. A szöveges skálák hatékonyak ezen a fokon! A helyes, laza álléjtés gyakorlása. A mással hangzók fontos szerepe a helyes artikulációban. Tiszta intonációra való odafigyelés.

Ajánlott anyag:

4 magyar népdal vagy történeti ének kísérettel vagy anélkül

4 műdal (barokk, klasszikus)

3-4 rövid prózai részlet, verses gyakorlatok

Felhasználható irodalom:

- Kerényi: Százszínű csokor (EMB)
- Ádám Jenő: A dal mesterei I. (EMB)
- Kerényi: Énekiskola I-II. (EMB)
- Montágh Imre: A tiszta beszéd (Calibra)

Javasolt tankönyv: Kerényi: Énekiskola I-II. (EMB)

Számonkérés formái:

Félévi koncert

Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 1 vagy 2 szabadon választott mű, beszédtechnikai gyakorlatok.

Év végi vizsga

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 1 magyar népdal

1 műdal (vagy más népek dalai)

A dalokat kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel. Az első évfolyamban mindent anyanyelven kell énekelni.

2. évfolyam „A”

Készségfejlesztés:

Könnyed, természetes testtartást elősegítő, lazító gyakorlatok. Mélylégzés, a levegő egyenletes áramoltatása. Laza szájnnyitás és álljtés. Lág hangindítás. Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő fejlesztésére, helyes artikuláció, beszédhibák javítása. A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisoknál, kiegyenlített hangszín elérése. *Legato* éneklés megalapozása. Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok.

Ajánlott anyag:

5 magyar népdal; 5 múdál (barokk, klasszikus)

Felhasználható irodalom:

- Ádám Jenő: A dal mesterei I-II. (EMB)
- Kerényi: Énekiskola II-III. (EMB)

Javasolt tankönyv: Kerényi: Énekiskola II-III. (EMB)

Számonkérés formái:

Félévi koncert

Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 1 magyar népdal

1 múdál

Év végi vizsga

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 1 magyar népdal

2 különböző stílusú dal

A dalokat kotta nélkül kell előadni, a múdalokat zongorakísérettel.

2. évfolyam „B”

Az „A” tagozat követelményeivel azonos, de annál biztonságosabb technikai tudással. A zenei és a szöveghangsúly egysége.

Ajánlott anyag:

10 igényesebb népdal (köztük kíséret nélküli is legyen)

10 múdál (barokk, klasszikus, könnyebb romantikus)

2 prózai mű (vers, beszédtechnikai gyakorlat)

Felhasználható irodalom:

Mint az „A” tagozaton.

Javasolt tankönyv: Kerényi: Énekiskola II-III. (EMB)

Ádám Jenő: A dal mesterei II. (EMB)

Számonkérés formái:

Félévi koncert

Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 1 magyar népdal

2 műdal

Nyilvános szereplés az iskolai rendezvényeken.

Év végi vizsga

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 1 magyar népdal

2 különböző stílusú dal

1 duett vagy hangszeres (nem zongora) kísérettel ellátott mű

A dalokat kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

3. évfolyam „A”

Készségfejlesztés:

A hangterjedelem bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben alulról, illetve felülről indítva. A rezonancia tudatos alkalmazása. A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése hangszínben. Hosszabb frázisok eléneklése. Technikai gyakorlatok (legato, staccato) tökéletesítése.

Ajánlott anyag:

6 népdal, köztük egy nehezebb népdal feldolgozás

6 különböző stílusú dal (köztük 3 romantikus és 1 XX. századi mű)

Felhasználható irodalom:

A korábban felsorolt kötetek, valamint:

- Ádám Jenő: A dal mesterei II-III. (EMB)
- Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
- Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes)
- Farkas, Sugár dalai

Javasolt tankönyv: Kerényi: Énekiskola III. (EMB)

Ádám Jenő: A dal mesterei II. (EMB)

Számonkérés formái:

Félévi koncert

Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 1 népdal

2 különböző stílusú dal

Év végi vizsga

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 2 népdal, ill. népdalfeldolgozás

1 barokk vagy klasszikus dal

1 XX. századi mű vagy romantikus dal

A dalokat kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

3. évfolyam "B"

Készségfejlesztés:

Az „A” tagozat követelményein túl a légzőkapacitás növelése, egyszerűbb díszítő elemek, trilla-gyakorlatok, biztonságosabb technikai megoldások.

Ajánlott anyag:

2 népdalfeldolgozás

8 különböző stílusú dal (ebből 4 romantikus dal)

2 XX. századi magyar szerző dala

1 könnyű barokk ária

Felhasználható irodalom:

Mint az „A” tagozaton, továbbá:

- Parisotti: Arie antiche I-III. (Ricordi)
- Kodály: Énekszó
- Farkas, Sugár, Huzella, Szokolay, Reinitz dalai

Javasolt tankönyv: Kerényi: Énekiskola III. (EMB)

Ádám Jenő: A dal mesterei II. (EMB)

Számonkérés formái:

Félévi koncert ; Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 1 magyar népdal

2 különböző stílusú dal (az egyik romantikus legyen)

Nyilvános szereplés iskolai rendezvényeken.

Év végi vizsga

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 1 igényesebb népdalfeldolgozás

1 könnyű barokk, ill. klasszikus ária vagy romantikus dal

1 szabadon választott mű

1 kamaramű

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „A”

Készségfejlesztés:

A hang befejezésének gyakorlása. Gyorsabb futamok éneklése. Díszítések, trilla-előkészítő gyakorlatok, koloratúrák gyakorlása. A művekben előforduló technikai hibák önálló gyakorlása.

Ajánlott anyag:

2 népdal feldolgozás

3 barokk, ill. klasszikus mű

3 romantikus, ill. későromantikus mű

1 XX. századi magyar mű

Felhasználható irodalom:

- Ádám Jenő: A dal mesterei III. (EMB)
- Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
- Parisotti: Arie antiche II-III. (Ricordi)
- Kodály: Énekszó
- Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)
- Brahms, Csajkovszkij dalai

Javasolt tankönyv: Ádám Jenő: A dal mesterei III. (EMB)

Parisotti: Arie antiche II. (Ricordi)

Számonkérés formái:

Félévi koncert

Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 3 különböző stílusú dal az évi ajánlott anyagból

Nyilvános szereplés iskolai rendezvényeken.

Év végi vizsga

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 1 magyar népdalfeldolgozás

1 barokk vagy klasszikus dal

1 romantikus dal

1 XX. századi magyar mű

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam”B”

Készségfejlesztés:

Megegyezik az „A” tagozat követelményeivel, továbbá: a hangterjedelem bővítése, nehezebb díszítések, gyakorlatok, a skálagyakorlatok tudatos, önálló alkalmazása, a támasz és levegővezetés fogalmának tudatosítása. Az olasz bel canto kezdetei.

Ajánlott anyag:

1 Bartók- és egy Kodály népdal feldolgozás

3 barokk ill., klasszikus dal vagy ária
5 romantikus dal (köztük 2 Schubert dal)
2 XX. századi mű
1 mű a könnyű műfajból

Felhasználható irodalom:

Mint az „A” tagozaton, továbbá:

- Debussy, Mahler, Grieg, Fauré dalai
- Ária-albumok (EMB, Peters)

Javasolt tankönyv: mint „A” tagozaton.

Számonkérés formái:

Félévi koncert

Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 3 különböző stílusú dal az évi ajánlott anyagból

Nyilvános szereplés iskolai rendezvényeken.

Év végi vizsga:

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 1 barokk vagy klasszikus dal

- 1 romantikus dal
- 1 XX. századi magyar mű
- 1 szabadon választott oratórium- vagy opera-ária
- 1 kamaramű

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni. A vizsga anyagából legalább 2 művet magyarul kell énekelni.

5. évfolyam „A”

Készségfejlesztés:

A rezonancia tökéletesítése. Hangszín és hangerő egysége. Díszítések, trilla. A recitativo éneklés készségének elsajátítása (Händel, Mozart).

Ajánlott anyag:

2-3 népdalfeldolgozás
2 klasszikus dal
1 barokk és 1 klasszikus ária
3 romantikus dal
1 XX. századi magyar mű
1 XX. századi mű a könnyedebb műfajból (operett, musical, sanzon)

Felhasználható irodalom:

Az eddigi kötetek, továbbá:

- Händel-áriák (Breitkopf, Peters)
- Kodály: Négy dal (EMB)
- Brahms, Wolf, Mahler dalai

Javasolt tankönyv: Parisotti: Arie antiche III. (Ricordi)

Ádám Jenő: A dal mesterei IV-VII-ig hangmagasságtól függően

Számonkérés formái:

Félévi koncert

Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 3 különböző stílusú mű az évi ajánlott anyagból.

Nyilvános szereplés iskolai rendezvényeken.

Év végi vizsga:

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 1 ária (kantáta, oratórium vagy opera)

1 romantikus dal

1 XX. századi magyar mű

1 szabadon választott dal

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

5. évfolyam”B”

Készségfejlesztés:

Megegyezik az „A” tagozat követelményeivel, továbbá: bonyolultabb dinamikai gyakorlatok, az állóképesség, fizikai terhelhetőség fokozása.

Ajánlott anyag:

2 nehezebb népdal feldolgozás (nem magyar is)

1 barokk oratórium-ária

1 klasszikus ária

1 romantikus ária

5 romantikus dal

2 XX. századi külföldi szerző dala

Felhasználható irodalom:

Az eddigi kötetek, továbbá:

- Bartók: 20 magyar népdal (Boosey&Hawkes)
- Liszt dalok
- Sztravinszkij, Poulenc, Honegger művei

Javasolt tankönyv: mint „A” tagozaton

Számonkérés formái:

Félévi koncert

Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 1 ária

- 1 XX. századi külföldi szerző műve
- 1 szabadon választott mű
- 1 technikai gyakorlat

Nyilvános szereplés iskolai rendezvényeken.

Év végi vizsga:

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 1 oratórium- vagy kantáta ária

- 1 klasszikus vagy romantikus ária
- 1 romantikus dal
- 1 XX. századi mű
- 1 kamaramű

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni. A vizsga anyagából legalább 2 művet magyarul kell énekelni.

6. évfolyam „A”

Készségfejlesztés:

Tiszta intonálás, lágy éneklés, érthető szövegmondás. A éneklés teljes önkontrollja, a zenei anyag főlényes technikájú éneklése.

Ajánlott anyag:

- 2 népdal
- 1 barokk-és 1 klasszikus oratórium ária
- 5 romantikus dal
- 1 klasszikus vagy romantikus ária
- 2 XX. századi mű
- 1 modern dal

Felhasználható irodalom:

Az eddigiek, továbbá:

- R. Strauss, Britten, Debussy, De Falla művei
- Opera-, oratórium albumok

Javasolt tankönyv: Ádám Jenő: A dal mesterei IV-VII-ig hangmagasságtól függően

Számonkérés formái:

Félévi koncert

Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 3 különböző stílusú mű az év anyagából.

Nyilvános szereplés iskolai rendezvényeken.

Év végi vizsga:

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga:

1 nehezebb magyar népdalfeldolgozás

1 romantikus vagy későromantikus dal

1 szabadon választott ária (kantáta, opera vagy oratórium)

1 XX. századi mű

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

6. évfolyam”B”

Készségfejlesztés:

Megegyezik az „A” tagozat követelményeivel, továbbá: bonyolultabb koloratúra-gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek. A legato, staccato, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása. A hangterjedelem teljes kiépítése.

Ajánlott anyag:

1 Kodály- vagy Bartók dal

1 barokk és 1 klasszikus recitativo és ária

4 romantikus vagy késő romantikus dal, köztük Liszt dalok

2 XX. századi mű

2 mű a könnyű műfajból

Javasolt tankönyv: mint „A” tagozaton

Felhasználható irodalom:

Az eddigi kötetek, továbbá:

- Kodály: Öt dal (EMB)
- Bartók: Öt dal op. 15., op. 16.
- Rachmanyinov, Berg dalok
- Kósa, Kadosa, Petrovics, Farkas Ferenc dalai
- Órárium albumok

A számonkérés formái:

Félévi koncert

Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 3 különböző stílusú mű

Év végi vizsga:

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.

Anyaga: 4 különböző stílusú mű

1 ária

1 kamaramű

A műveket kotta nélkül (kivéve oratóriumária és kamaramű), zongorakísérettel kell előadni. A vizsga anyagából legalább 2 művet magyarul kell énekelni.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Magánének főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: *minimum 15 perc*

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Egy népdalfeldolgozás; Farkas Ferenc: Béres legény... (EMB 1502 kötetben), Molnár-Kern: Szól a kakas már... (EMB 2251 kötetben), Zöld erdőben, zöld mezőben... (EMB 2251 kötetben) népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet (EMB 5040) dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén.

– Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária; A dal mesterei I. II. (EMB 1751, 2110) kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet (EMB 1751 kötetben), Caldara: Fényben fürdik a táj (EMB 1751 kötetben), Morley: Leány és legény (EMB 1751 kötetben) Haydn: Az elhagyott (EMB 1751 kötetben), Beethoven: Szeretlek (EMB 2110 kötetben) nehézségi szintjén.

– Egy romantikus dal; Schubert: A vadrózsa (EMB 2110 kötetben), Jókendv (EMB 2110 kötetben), Könnyzápor (EMB 2110 kötetben), Schumann: Az árva (EMB 2262 kötetben), Az elhagyott lányka (EMB 2262 kötetben), Zöld hímes rét (EMB 2262 kötetben), Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán (EMB 2110 kötetben), Szívek, ha végül válnak (EMB 2110 kötetben), Viszontlátásra (EMB 2110 kötetben), Aratódal (EMB 2110 kötetben), ill. A dal mesterei II. III. (EMB 2110, 2262). kötet dalainak nehézségi szintjén.

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B” tagozat

– Egy dal Kodály: A magyar népzene (Universal) sorozatból; (Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, Bárcsak engem valaki megkérne... nehézségi szintjén.

– Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária; Caldara: Szívem szép álma (EMB 2909 kötetben); Carissimi: Így élni nem tudok (EMB 2909 kötetben); Händel: Jöjj és járjad (EMB 2909 kötetben); Ó, jaj, vajon csak emlék (EMB 3118 kötetben); Pergolesi: Nina (EMB 2909 kötetben); Beethoven: Rózsalánc (EMB 4470 kötetben); Mozart: Barbarina áriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei: IV (EMB 2909)., V (EMB 3118)., VII/a (EMB 4470) kötetek dalai nehézségi szintjén.

– Egy romantikus dal; Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég (EMB 5378 kötetben); Egy szót sem, ó, kérlek (EMB 5378 kötetben); Áldás; Brahms: Útban a kedveshez (EMB 2262 kötetben); Vasárnap (EMB 4472 kötetben); Kárbaveszett szerenád (EMB 4472 kötetben), Wolf: Harmatos reggel (EMB 2262 kötetben), illetve A dal mesterei VII/c (EMB 4472), Énekiskola III (EMB 12288)., Csajkovszkij: Dalok (Peters)és románcok (EMB 5378) darabjai nehézségi szintjén.

– Egy XX. századi szerző dala; Farkas: Gitárdalok (EMB 12897), Kósa: Veronika dala; Gyermekdalok (EMB 12508) nehézségi szintjén.

A műveket kotta nélkül kell énekelni.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- hangszínek iránti differenciáló képesség,
- szép, érthető szövegmondás.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jól felhangolt zongora vagy pianínó.

Metronóm.

Teljes alakot visszaadó tükör.

7. Egyéb kiegészítések

Az alapfok elvégzése után (6+1 év) a növendék a tanulmányait a kamarazene (kamaraének) főtárgy további négy évfolyamában folytathatja.

A megadott anyag mennyisége minden évfolyamon a minimumot jelenti, melynél többet elvégezni megengedett. Ezt minden esetben a növendék fizikai, hangj terhelhetősége, állóképessége, életkori sajátosságai szabja meg.

A felhasználható irodalmon kívül más kiadványok is felhasználhatóak, amelyek az előírt nehézségi fokot nem haladják meg. Kerülni kell a növendék technikai fejlettségét meghaladó művek tanítását, mert ez a hangadó szervek megterheléséhez vezethet és helytelen beidegződéseket idézhet elő. A szereplések és a vizsga anyaga a növendék pillanatnyi tudását tükrözze, hogy figyelmét a művészi kifejezésre tudja összpontosítani.

Zeneismeret tanszak tantárgyai

SZOLFÉZS KÖTELEZŐ

**A tanszak helyi tantervét készítették: Pribay Valéria
és Rigóné Faragó Zsuzsanna szaktanárok**

A szolfézsnak, mint kötelező tantárgynak két előképző és négy alapfokú évfolyama van, követelményei megegyeznek a szolfézs tantárgy azonos évfolyamainak követelményeivel. Az előképző évfolyamok elvégzése 10 év felett nem kötelező. Szolfézsból kötelező a művészeti alapvizsga, melyet legkorábban a 4. évfolyam végén lehet letenni, azonban a vizsgára bocsátás feltétele az, hogy elvégezze a 4 évfolyam anyagát. Amennyiben tudásanyaga nem felel meg az alapvizsgához elírt mennyiségnek és minőségnek, úgy a szaktanár csak a későbbiek folyamán engedélyezi az alapvizsga letételét (5-6. évfolyam után) A „B” tagozatos növendékeknek 10 évfolyamig kötelező tantárgy a szolfézs. Iskolánra jellemző, hogy „B” tagozatos gyermek kevés van, ezért készjük az „A” tagozatosokkal együtt differenciált foglalkozás keretében történik.

A szolfézs tanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkodás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézs tanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és látja, amit hall!” (Kodály Zoltán)

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézs tanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus–metrum,
- tiszta intonáció,
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
- dallamhallás,
- többszólamúság
- harmóniaazonosítás
- zenei olvasás – írás,
- zenei szerkezet (forma),
- zenei memória,
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés,
- a megszerzett tudás alkalmazása,
- a hangszertanulás segítése,
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése,
- a zenei műveltség igényének kialakítása,
- a társzművészetek iránti nyitottság megalapozása
- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra
- a tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk

megerősítése, érzelmviláguk kibontakoztatása

Rendelkezzék a tanuló

- olyan készetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség-, jártasság-, ismeret-repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel és
- a zene iránti elkötelezettséggel.

i. Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam (KISELŐKÉPZŐ)

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
- A zene megszerettetése, örömteli művelése.
- A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése

- Helyes testtartás, levegővétel.
- Kezdőhang átvétele.
- Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
- Éneklés játékkal.
- Éneklés szöveggel emlékezetből.
- Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
- Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
- A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
- 2/4-es ütem.
- Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A „belső mérés” kialakítása.
- Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
- Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás játékkal együtt.
- A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
- Hangmagasság-megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
- A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
- A dallami jelrendszerek: kéz-, betűjel, hangjegy.
- Hanglépcső, vonalrendszer.
- Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
- Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése

- Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséretetek, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés

- Ritmussorok kiegészítése.
- Kérdés, felelet.
- Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
- Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

- A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.
- Aktív (előkészített) zenehallgatás.
- Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
- Zajok– zörejek, zenei hang.
- Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
- Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
- A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.

Hangszeres szemelvények (karakter–, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Kötelező tananyag

József Andrásné – Szmracsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató), vagy

Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1.(tankönyv, munkafüzet és útmutató)

Ajánlott tananyag

Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok

Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai

Rokon népek dalai

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)

P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)

P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek

Kodály Zoltán: Kis emberek dalai

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Forrai Katalin: Ének az óvodában

Forrai Katalin: Jár a baba

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)

Dobszay László: A magyar dal könyve

Weöres Sándor: Magyar etűdök

Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne

Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)

Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni

Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)

Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)

Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok

Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény

Dimény Judit: Hang–játék

Daloló ABC

Daloló állatok

Rigóné Faragó Zsuzsanna: Kiselőképző feladatgyűjtemény

Bánki Vera - Kismartony Katalin: ZENE- JÁTÉK I. (kiadja: Kecskemét Kyrios Kiadó)

Kerényi György: Gyermekjátékdalok

Kerényi György: Jeles napok dalai
Gryllus Vilmos: Dalok
Forrai Katalin: Ének a bölcsődében

Követelmények

A „belső” lüktetés fejlesztése.

Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.

A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.

A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.

A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam (NAGYELŐKÉPZŐ)

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.

– A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.

– A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.

– Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése

– A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.

– A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).

– A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjelek, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.

– 2/4-es ütem.

– a 3/4-es lüktetés megéreztetése.

– Szövegek ritmusának megfejtése.

– Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.

– Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.

– Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.

– Osztinató, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.

– Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

– Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.

– A magas és mély képzet kialakítása.

– A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).

– A dallami jelrendszerek ismerete.

– A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.

– Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.

– Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.

– Dallamfordulatok visszaéneklése.

– Memorizálás hallás után.

– A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése

- Dal és mérő.
- Felelgetős játékok.
- Ritmososztinátók, ritmuskíséretetek.
- Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
- Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
- Igen könnyű kánonok – a csoport képességei szerint.
- Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”.
- Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:

- Hangközök fogalmának bevezetése, kis– és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:

- Motívum
- Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás

- Az íráskészség kialakítása (írás technika, zenei helyesírás).
- Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).
- A dó helyének változtatása.
- Tájékozódás a vonalrendszeren.
- Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
- Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
- Memorizálás.
- Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).

Rögtönzés

- Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
- Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
- Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
- Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
- Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
- Mozdás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

- Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
- Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).
- Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
- Dinamika, előadási módok.
- Különböző karakterek megfigyelése.
- Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).
- A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:

- Ritmus, dallam.
- Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A megismert ritmusértékek nevei.
- Tempó, mérőütés.
- Osztinató.
- Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
- Pentaton, pentachord.

- A G–kulcs, F–kulcs.
- A törzshangsor.
- A megismert hangközök nevei, jelentésük.
- Motívum, dallamsor.
- Kánon.
- Piano–forte.

Kötelező tananyag

József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató), vagy
Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2.(tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

Ajánlott tananyag

Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
Magyar gyermekdalok, népdalok
Gyermekversek.
Rokon népek dalai
Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
Más népek dallamai
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang–játék
Bánki Vera - Kismartony Katalin: ZENE- JÁTÉK I. (kiadja: Kecskemét Kyrios Kiadó)
Kerényi György: Gyermekjátékdalok
Kerényi György: Jeles napok dalai
Gryllus Vilmos: Dalok
Forrai Katalin: Ének a bölcsődében

Ajánlott zenehallgatási anyag

Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban. Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni. Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész értékű hangokat, a megfelelő szüneteket,

valamint a szinkópát.

Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.

Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4-es ütemekben.

Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.

Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.

Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.

Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.

Ismerje a G–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.

Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
- Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
- Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
- A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Az abszolút rendszer további gyakorlása.
- A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
- A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése

- Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
- Artikuláció, szövegmondás.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
- A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
- A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, 3/4.
- Ütemsúlyok. (ütemezés).
- A szinkópa ismétlése, elmélyítése.
- Az éles és a nyújtott ritmus.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
- Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
- A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
- A tonalitás-érzék fejlesztése. A dallamzáró alaphang: lá, és dó.
- A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
- A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről,

kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai

- Dallamhoz ritmososztinátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
- Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:

- Tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
- Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.
- Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
- Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
- Felismerés, hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek

- Alaphang fogalma.
- Tiszta- és pien hangos pentatónia.
- Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
- Módosító jelek, előjegyzések.
- A módosított hangok nevei
- A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.
- Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b előjegyzésig.
- A párhuzamos hangsorok fogalma.
- A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:

- Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
- A kvintváltás megfigyeltetése.
- A⁵A⁵VAAv, illetve A⁵B⁵A B sorszerkezetek.
- A helyes frazeálás.

Zenei olvasás – írás

- A helyes kottairás.
- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
- Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkkel 2#, 1b előjegyzéssel.
- Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre.
- Igen könnyű diktálási feladatok.
- Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F– kulcsban (2–4–8 ütem).
- Transzponálás írásban.

Rögtönzés

- Ritmussorok rögtönzése.
- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
- Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
- Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
- Párbeszéd, kérdés–felelet.

- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás

- Különféle kórushangzások.
- Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
- A hangszerek hangszínének felismerése.
- Dinamikai különbségek megismerése.
- A népzene és műzene.
- A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.
Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken). Mese- és karakterdarabok.

Zenei szakkifejezések ismerete

- A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
- Ütemmutató, ütemszűz, ütempár.
- Alkalmazkodó ritmus.
- Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.
- Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).
- Hangkészlet, hangsor, hangnem.
- Pentachord, Dur és moll (eol).
- A párhuzamos hangsor fogalma.
- Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
- Ereszkedő dallamvonal.
- Azonosság, variáns, sorszerkezet.
- Transzponálás.
- Prima volta, seconda volta.
- Solo, tutti.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- Staccato, legato.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató

Ajánlott tananyag

Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).

Könnyű kánonok, biciniumok.

Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.

Bárdos Lajos: 70 kánon

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Péter József: 165 kánon

Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában

Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Bukner Adrienn: Énekelni jó!
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta I. (Gyakorló feladatok)
Dalkiséretek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó)

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F–kulcsban ábécés névvel olvasni.
Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1b előjegyzésig.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b előjegyzésig.
Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.
Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei ismeret– és élményanyag bővítése.
- A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
- Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
- A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk táncjátékok megszólaltatásával.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
- Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése

- A népdalok kifejező megszólaltatása.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- A kétszólamú éneklés kimunkálása.
- Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
- A negyedértékű triola.
- Negyed felütés.
- 3/8–os ütem.
- Váltakozó ütem.
- A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
- Tizenhatodok páros formációi.
- Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős

és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.
- A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.
- A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
- A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
- Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
- Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.
- Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
- A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
- A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése

- Hangközök megszólaltatása két szólamban.
- Intonációs gyakorlatok.
- Kánonok, biciniumok éneklése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:

- Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
- Éneklés szolmizálva, ábécés–s nevekkkel mindkét irányban.
- Felismerés, hallás után és kottaképről.
- A szext hangköz.
- A bővített szekund megfigyelése.
- Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:

- Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.
- A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.

Hangsorok:

- **A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.**
- Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése

- AA⁵A⁵vA, AA⁵BA, ABBvA, AABA formaszervezetek.
- A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
- Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás

- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
- Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk táncjátékok ritmusának lejegyzése.
- Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
- Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
- Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
- Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
- Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
- Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel

Rögtönzés

- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
- Hiányos dallam kiegészítése.
- Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
- AA⁵A⁵vA, A⁵BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
- Rögtönzés szövegre is.
- Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
- Előtagra utótag rögtönzése (a–a_v).

Zenehallgatás

- A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
- Mozdás, gesztus a zenében.
- Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
- Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
- A barokk tánctételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
- A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).
Mesealakok a zenében.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
- Felütés.
- Váltakozó ütem.
- Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
- Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- A régi és új stílusú népdalok.
- Tripódia
- Motívum, periódus, szekvencia.
- Kvintoszlop.
- Párhuzamos és ellenmozgás.
- A metronómjelzés.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók

Ajánlott tananyag

A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
Néhány tánctétel a barokk korból – elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).

Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I-II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta I.
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I-II.
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I-II.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Bukner Adrienn: Énekelni jó!
Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
Komjáthyiné: Zongoraiskola II.
Fantóné – Komjáthyiné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
- A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
- A magyar népdalok élményszerű előadása.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Kis éles, kis nyújtott ritmusok.
- A negyed értékű triola további gyakorlása, alkalmazása.
- A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
- Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.
- Alla breve.
- A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás elsősorban kottaképről.
- Módosított hangok: *fi*, *szí*, *di* és *ta* gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

A többszólamú éneklés készségfejlesztése

- Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok.
- Kánonok.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
- T–D–T kapcsolatok megfigyelése.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.
- A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
- A szűkített kvint (oldással) ismertetése.
- Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításainak elve.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:

- Dúrok és mollok 4#, 3b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése

- A periódus felépítése. Nyitás –zárás.
- Kis kéttagú-, háromtagú forma.

Zenei olvasás, írás

- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
- Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
- Igen könnyű funkciós kísérszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés

- Adott dallamhoz tercmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).

– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás

- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
- A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
- Dinamika a barokk korban.
- A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
- A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera– és szimfónia részletek.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Siciliano és mazurka ritmus.
- Azonos alapú dúr és moll hangsor.
- Kvintoszlop. Kvintkör.
- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció.
- Períódus.
- Szekvencia
- Kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók

Ajánlott tananyag

Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).

Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.

Két–három–négyzólamú könnyű kánonok.

Szigetiné Horváth Zsuzsa – Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár I.

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Péter József: 165 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Bárdos Lajos: Európa peremén

Bárdos Lajos: Írások népzenei népről

Kerényi M. György: Százszínű csokor

Sulyok Gizella: Pillétánc I.

Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)

Győrffi István: Dallamírási feladatok

Kezdek zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból

Dalkiséretek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.

Tudjon folyamatosan 3/8-os, 6/8-os ütemben ritmust olvasni.

Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.

A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.

Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 3b előjegyzésig. Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.

Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll és szűkített hármashangzatokat.

Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).

Ismerje a tonika és domináns funkciókat.

Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.

Ismerje az alapvető tempó és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.

– A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.

– Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.

– A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.

– Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.

– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek

– Átkötés, pontozás gyakorlása.

– Harminckettedek.

– Alla breve további gyakorlása.

– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.

– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.

– A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.

– A bővített kvart oldással.

– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.

– A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.

– Késleltetés.

– A hangközök rendszerezése.

– A hangközfördítés elve.

– A tiszta, kis– és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.

– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.

– A dúr, moll szűkített és bővített hármashangzatok gyakorlása oldással.

– Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.

- Éneklése oldással szolmizálva.
- A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus– és dallamfordulatának megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
- Dallami variánsok, figuráció.
- A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
- Funkciós kísérszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.
- Műdalok olvasása zongorakíséréttel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
- Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
- Kánonok éneklése.
- Hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, vezetőhanggal.

A formaérzék fejlesztése

- Zárlatok: fél– és egész–zárlat.
- A klasszikus (és romantikus) dal.
- Két– és háromtagú kisformák, visszatérési típusok megfigyelése.
- Rondó forma megismerése.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű periódusok lapról éneklése.
- Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
- A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.
- Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).

Zenehallgatás

- A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
- Hangszín – hangszerelés.
- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzsfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- Két– és háromtagú kisformák, visszatérési típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
- A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
- A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
- A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.

Romantikus dalok, karakterdarabok.

A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.

Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Rögtönzés

- Ritmuskíséretes rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzsfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opusz.
- Kvintkör.
- Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- A hangközfordítás elve.
- Tritonusz.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás.
- Késleltetés.
- Kadencia, fél– és egész–zárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, ária, opera.
- Szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, rondóforma, variáció.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
- Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók

Ajánlott tananyag

Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
Kodály Zoltán: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Virágos sorozat népdalfüzetei
Péter József: 165 kánon
W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
Györfly István: Dallamírási feladatok

Követelmény

Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Követelmények az alapfokú évfolyamok (4. évfolyam) elvégzése után

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettektől az egész értékű kottáig.

Ismerje fel hallás után és kottaképről a szinkópa-, éles- és nyújtott ritmust, valamint az egyszerűbb ritmikai átkötéseket.

Legyen áttekinthető képessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2 –es ütemekben.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.

Ismerje a

- pentaton hangsorokat.
- tudja a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig,
- ismerje a háromféle moll hangsort.

Ismerje fel a művek hangnemeit – hangszeres darabjaiban is.

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

- tudja azonosítani – hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan is – az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket,
- ismerje fel ezeket kottaképről és hallás után.

Ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint hangközöket; tudja ezeket kottaképről azonosítani.

Ismerje a négyféle alaphelyzetű hármashangzat, a dúr és moll fordítások elvét, valamint a dominánsszeptim–hangzat felépítését.

Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani.

Ismerje a funkciós főhangokat 3#, 3b előjegyzésig.

Ismerje a funkciós vonzást.

Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
- kétszólamú, igen könnyű műzenei periódust, illetve szólamait hallás után kiegészíteni..

Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a klasszikus szonátaformát,
- a rondót.

Rendelkezzék a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a bécsi klasszikus zenében).

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli vagy szóbeli vizsga

A vizsga feladatait a tanév elején állítják össze a szolfézstanárok az A), illetve B) feladatsorok nehézségi szintjén, amit a testület a munkatervvel együtt fogad el.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

Írásbeli vizsga

A) Feladatsor

1. Feladatok a hangköz-, hangzat–ismeretek köréből – hallás után, kottakép és szerkesztés alapján.

– 5 hangköz, 5 hármashangzat lejegyzése hallás után (jelölés betűvel és számmal)

– 5 hangköz, 5 hármashangzat építése megadott hangokra,

– 5 hangköz, 5 hármashangzat felismerése kottaképről.

A tanulók számára adottak azon hangok kottaképe, melyekre a hangközöket, hármashangzatokat építenie kell.

2. Könnyű kétszólamú klasszikus periódus felső szólamának lejegyzése

A zenei részlet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, lehetőleg A–Av felépítésű, modulációt, alterációt, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó legyen. A tanulók számára a táblán adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

A részlet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.

3. Megadott klasszikus kis forma elemzése hallás és kottakép alapján.

Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése (hármashangzat–felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

B) Feladatsor

1. Feladatok a hangköz-, hangzat– ismeretek köréből – hallás után, kottakép és szerkesztés alapján

– 5 hangköz, 5 hármashangzat lejegyzése hallás után (jelölés betűvel és számmal)

– 5 hangköz, 5 hármashangzat építése megadott hangokra,

– 5 hangköz, 5 hármashangzat felismerése kottaképről.

A tanulók számára adottak azon hangok kottaképe, melyekre a hangközöket, hármashangzatokat építenie kell.

2. Egy magyar népdal lejegyzése

A népdal: új stílusú, négysoros, 8–10-es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. A tanulók számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

A népdal nyolcszor hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Megadott klasszikus kis forma elemzése hallás és kottakép alapján.

Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése

(hármashangzat–felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag:

A vizsgázó

– tudjon 10 népdalt előadni,

– ismerje azok legfontosabb jellemzőit;

– tudjon 5 műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező) megszólaltatni,

– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a negyedik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

1. feladat – teszt: A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
2. feladat– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.
3. feladat: – elemzés: Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése.

- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete)
- zenetörténeti tájékozottság
- stílusismeret
- formai ismeretek
- tájékozódás a zenei műfajok között

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek

Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD-lejátszó)

A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, zenei szakkönyv.

Szolfézs – „B” tagozat **az- „A” tagozatkövetelményein túl**

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Nyolcad és tizenhatod felütés.
- Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8–ban is.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.
- Más népek népzenejének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok (tanári kísérettel).
- Kánonok éneklése.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
- T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.

Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről. Építés.
- Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.

- Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással.
- A hangközök megfordításai.
- Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel.

Hangzatok:

- Építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
- A dominánsseptim hangzat megfigyelése .

Hangsorok:

- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése:

- A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás.
- Kis kéttagú–, háromtagú forma, triós forma.
- A kisformák hallás utáni felismerése.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, – írás emlékezetből vagy hallás után.
- A helyes kétszólamú kottairás.

Rögtönzés

Megegyezik az „A”-éval

Zenehallgatás - Megegyezik az „A”-éval

Zenei szakkifejezések

- Augmentálás, diminuálás.
- Periódus, kéttagú–, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.
- A régi stílusú és új stílusú népdalok.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, ÚtmutatóK

Ajánlott tananyag

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. II.
Szőnyi Erzsébet: A zenei– olvasás írás gyakorlófüzetei
Németh– Nógrádi– Puster: Szolfézs antológia
Sulyok Gizella: Pillétánc II.–III.
Györfy István: Dallamdiktálás

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni, egyszerű 4–8 ütem terjedelmű dallamot lejegyezni, könnyű 4–8 ütem terjedelmű dallamot memorizálni.

Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel a tanult hangnemekben.

Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.

Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.

Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.

Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni.

Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.

Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket.
Tudja ismereteit alkalmazni hangszertanulása során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A többszólamú éneklési készség fejlesztése.
- A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal.
- A zenei elemző képesség fejlesztése.
- A zenei pályára készülők emeltszintű felkészítése.

Zenei ismeretek és hallásfejlesztés

- Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.
- A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.
- A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (*di, ri, fi, szi, ta, ma*) hangok énekléssel, különböző fordulatokban.
- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
- Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.
- Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is. Transzponálás a tanult hangnemekbe.
- A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok.
- T–D funkcióváltás felismerése hallás után.
- A funkciójelző basszus árnyaltabb használata.
- Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása.
- Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.
- Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekké az eddigi hangnemekben.
- A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekké, lapról olvasása, írása hallás után.
- A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.
- A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.
- A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekké, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.

A formaérvék fejlesztése:

- Triós forma, rondó–, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).

Zenei olvasás, írás

- Könnyű hangközmenetek lejegyzése hallás után.
- Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal).
- Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.
- A kétszólamú művek megszólaltatása ének–hangszer előadásban is.

Zenehallgatás

- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzاتفelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is.
- A variációs forma.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaraművek. Opera részletek.

Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.

Rögtönzés- Megegyezik az „A”-ével

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Hangnemi rokonságok, maggiore– minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- Hangközfördítések, hangzاتفördítések.
- Figuráció.
- Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok.
- Homofon, polifon szerkesztési mód.
- Dal, opera, ária, szimfónia.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók

Ajánlott tananyag

Jól énekelhető szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.

Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.

J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Német–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni.

A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.

Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet.

Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.

Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat.

Ismerje fel a T–D funkcióváltozást hallás után.

Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,

Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkel,

Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.

Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.

Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A memoriter anyag egyéni bemutatással.

– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának

bemutatása csoportos és egyéni munkával

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

„B”- tagozat („B”-tagozaton a vizsga mindkét része kötelező.)

Írásbeli vizsga

1. Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközők megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el.

2. Hangzatelejegyzés

10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt

A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.

3. Kétszólamú klasszikus periódus lejegyzése funkciós basszussal

Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szóbeli vizsga

1. Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel.

Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

2. Memoriter anyag:

A vizsgázó

– tudjon élményszerűen előadni tíz népdalt,

– ismerje azok legfontosabb jellemzőit;

– tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező),

– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

3. A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

– A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése

- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.
- Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

5. évfolyam – a kötelezően választható szolfézs tantárgy követelményein túl

Fejlesztési feladatok

- Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bővítése.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

- szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok.
- Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása.
- Klasszikus kánonok éneklése.
- Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia.
- Két- vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

Hangközök:

- A dallam és funkciós kíséret megfigyeltetése, éneklése.

Hangzatok:

- Az eddig tanultak hallási elmélyítése.
- A fá mint domináns basszushang (az $V^2 - I^6$ kapcsolat megfigyeltetése a fokszám tudatosítása nélkül).
- Egyszerű hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- A hangközök és hangzatok funkciós jelentőségének megfigyelése.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 7#, 7b előjegyzésig, a kvintkör.
- A modális hangsorok jellemzőinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig.
- Hangnemi rokonságok.

A formaérzék fejlesztése

- Rendhagyó periódusok egyszerű két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- A szonátaforma alaposabb ismerete.

Zenei olvasás, írás

- Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből.
- Könnyű alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal).
- Memorizálás kottakép, valamint hallás után.
- Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyű kétszólamú szemelvények ének-zongorás megszólaltatása egyénileg is.

Rögtönzés

- Változatosabb funkciójelző basszus-szólam éneklése dallamhoz.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe.
- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenehallgatás

- A klasszikus szonáták, szimfóniák versenyművek tételeinek formai megfigyelése hallás után is.
- Variációk, variációs tételek – későbbi korokból is.
- Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett.
- Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezőeszközeinek megfigyelése.
- Válogatás XX. századi művekből (pl. Bartók Béla: Concerto).

Zenei szakkifejezések

- Klasszikus táncok.
- A szonáta– és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia, versenymű.
- Az opera, nyitány, ária, recitativo.
- Prozódia.
- Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató

Ajánlott tananyag

Klasszikus dalok, duettek, tercettek, kórusrészletek válogatása énekes megszólaltatáshoz.

A klasszikus stílushoz közelálló romantikus műdalok és szemelvények.

Könnyű, első sorban vokális XX. századi művek.

Aszimmetrikus metrumú magyar népdalok.

J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár–képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Györfy István: Dallamírási feladatok

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. II. kötet.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel előadni, a megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Ismerje a kvintkört.

Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímától a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképről.

Tudja a hármashangzatokat, fordításaikat és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5b előjegyzésig a dúr és moll hangsorokban.

Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szűkített hármashangzatokat és megfordításaikat; az alaphelyzetű bővített hármashangzatot, valamint a dominánsszeptim– és a szűkített szeptimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban.

Tudjon hallás után lejegyezni:

- alterációt tartalmazó hangközmenetet,
- egyszerű hangzatmenetet,

– bécsi klasszikus periódus funkciót jelző, változatos alsó szólammal.

Tudjon

- lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4b előjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel
- a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után memorizálni,
- adott periódus előtagjához utótagot rögtönözni,
- ismerje fel hallás után a funkcióváltásokat,
- ismerjen fel hallás után egyszerű műzenei formákat (kis két- és háromtagúság, da capo stb.),
- legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A memoriter anyagból egyéni bemutatás,

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei pályára készülő tanulók zenei készségeinek fejlesztése.
- A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- A hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése.
- Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.
- A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése.
- Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése.
- Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított” periódusok.
- Imitáció, tonális és reális válasz.
- Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, művek témáinak, memorizálása.
- Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása.
- Hangköz- és hangzatmenetek további gyakorlása.
- Könnyű Reihe megszólaltatása hangszeren.
- Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében.
- A hármashangzatok és fordításai gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése.
- A bővített hármashangzat fordításai (oldással).
- A dominánsseptim- és szűkített septimhangzat gyakorlása oldással.
- A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel tonalításban, tonalitáson kívül, azonos alsó hangokra is.

Zenei olvasás, írás

- Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkel.
- Hangköz- és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel, lejegyzése hallás után.
- Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése.
- Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel.
- Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú – hangnemi kitérést tartalmazó – kétszólamú menetek ének-zongorás megszólaltatása egyénileg is.
- Homofon és könnyű polifon többszólamúság énekelve és hangszeren előadva is.
- Hangszerkíséretes műdalok, áriák két- vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása,

memorizálása.

Rögtönzés

- Períódus előtagjához moduláló utótag rögtönzése.
- Dallamhoz basszus rögtönzés.
- Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal.
- Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl.növekedés, fogyás, pont, vonal, dūr, moll bitonalitása).

Zenei szakkifejezések

- Aautentikus, összetett zárlat.
- Poliritmika, hemiola.
- Cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- Szonátaforma, rondóforma, variációs forma.
- A klasszikus versenymű, kadencia.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Ajánlott tananyag

Klasszikus zenei szemelvények. Dalok, áriák, duettek, kánonok.
Barokk dalok, könnyű áriák, két- és háromszólamú vokális művek.
Néhány XX. századi énekes és hangszeres mű.
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I.
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret II.

Ajánlott zenehallgatási anyag

- Reneszánsz kórusművek
- Szvit, korál, kantáta–, passió–, oratórium–, versenymű–, operarészletek, hangszeres darabok (H. Purcell, G. F. Händel és J. S. Bach művei)
- Válogatás Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusműveiből, hangszeres darabjaiból, I. Sztravinszkij, C. Orff műveiből, valamint magyar kortárs zeneszerzők (pl. Kurtág György) darabjaiból.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz periódus terjedelmű barokk és klasszikus dallamot, tíz népdalt szöveggel emlékezetből, öt művet a XX. századi könnyen énekelhető szemelvényekből (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).

Ismerje

- a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkal 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja énekelni ábécés nevekkal a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtthangzásban hallás után.

Tudjon lejegyezni

- alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet,
- kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot

Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkal.

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Tudjon rögtönözni

- periódus előtaghoz utótagot,
- funkciós dallamhoz funkciójelző második szólamot.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta-, rondó- és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatás.
- A műzenei szemelvények, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje fel hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.

Ismerje a

- pentaton hangsorokat.
- a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig,
- a háromféle moll hangsort,
- a kvintkört.

Ismerje fel a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

Tudja azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.

Ismerje a funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
- igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.

Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a klasszikus szonátaformát,

– a rondót.

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

– a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig;

– a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkkel 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja énekelni

– ábécés nevekkkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban.

Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után.

Tudjon lejegyezni

– hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot

Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A zenei készségek további fejlesztése, automatizálása.

– Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

– A gregorián mise állandó részeinek megismerése.

– A modális hangsorok fogalmának, jellemzőinek ismétlése. Gyakorlás: énekléssel, hallás utáni megfigyeléssel, felismeréssel. Felépítés 4#, 4b előjegyzésig.

– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők, brevis)

– A szopránkulcs bevezetése.

– Modális többszólamúság. Kvintpárhuzam. Alaphármas párhuzamok éneklése.

– A reneszánsz (modális) stílusjegyek megfigyelése Kodály műveiben is: modális hangsorok alkalmazása, harmóniai jellegzetességek, formaépítkezés, a reneszánsz és a népzenei elemek összekapcsolása.

– Dallamok transzformálása különböző móduszokba.

– A hangközök hallási elmélyítése. A belső hallás további fejlesztése.

– Építés megadott hangokra.

– Új hangzatok: a szeptimhangzatok elsajátítása. Gyakorlása: éneklés különféle hangnemekben ábécés nevekkkel, építés, felismerése kottakép alapján

Zenei olvasás, írás

– Modális dallamok lapról olvasása, memorizálása.

– Olvasás szoprán kulcsban. Egyszerű dallamok átírása szoprán kulcsba.

– Kvintpárhuzamok, alaphármas hangzat sorozatok éneklése (lejegyzése hallás után).

- Barokk idézetek lejegyzése egy- és két szólamban.
- Két- és háromszólamú reneszánsz műrészletek leírása.
- Intenzív memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése emlékezetből.
- Jellemző hangközmenetek (oktávon túli hangközökkel is) és harmóniasorok éneklése ábécével, lejegyzés és transzponálás.
- Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.

Zenehallgatás

- A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
- Partitúra használata.
- Gregorián mise meghallgatása, a mise állandó részeinek megfigyelése.
- Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
- Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
- Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- C- kulcsok.
- Módusz. Modális hangsorok.
- Modális harmóniai fordulatok.
- A gregorián mise állandó részei: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus és Agnus Dei.

Ajánlott tananyag

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánium

Követelmény

Tudjon a tanuló két gregorián dallamot, öt művet a XIV – XVI. századi vokális polifónia különböző műfajaiból, egy Bertalotti solfeggiót ének – zongora előadással, valamint két művet Kodály Zoltán zenepedagógiai műveiből előadni. Az előadás legyen stílusos, muzikális, zeneileg pontos.

Ismerje a kvintkört. Ismerje a modális hangsorokat (éneklés, felépítés, hallás utáni felismerés).

Ismerje a szeptimhangzatok felépítését, tudja ábécés névvel énekelni azokat hangnemekben.

Tudjon könnyű egyszólamú modális dallamot, hangköz-, könnyű harmóniamenetet lejegyezni.

Tudjon szopránkulcsban olvasni.

Ismerje a feldolgozott zenei korszakok legfontosabb stílusjegyeit és műfajait.

Tudjon önállóan (kevés tanári irányítással) elemezni az eddig elsajátított zenei formákban. Alkalmazza tudását hangszeres tanulmányaiban is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A barokk zene mélyebb megismerése. A korszak legfontosabb stílusjegyei, műfajai a

korszak kiemelkedő zeneszerzőinek alkotásaiban.

–A készségek automatizálása.

– Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

– Barokk vokális és hangszeres szemelvények éneklése szolmizálva, ábécés névvel, chiavetta használatával. Mezzo– és tenorkulcs bevezetése, elsajátítása.

– Dominánsszeptim–fordítások, septimhangzatok megfordításainak elsajátítása.

– Nápolyi szext, mollból kölcsönzött akkordok megfigyelése, éneklése.

– Egyszerűbb Bach–korálok harmóniai elemzése, megszólaltatása énekléssel és zongorával.

– Számozott basszus.

– Duettek, kórusok, kánonok éneklése, memorizálása. Kétszólamú énekgyakorlatok.

– Jellegzetes barokk ritmikai és dallami fordulatok, harmóniák, formák felismerése hallás és kottakép alapján.

– A barokk szvit–tételek: allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, polonaise, gavotte, bourrée jellegzetességei.

– Barokk variációs formák: chaconne, passacaglia, folia elemzése, témák éneklése.

– Az invenció és a fuga felépítésének megfigyelése, megismerése (elemzése).

– Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.

– Imitáció, reális, tonális válasz, dux, comes fogalmi, felismerés kottaképről.

– Barokk díszítés.

Zenei olvasás, írás

– Barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel is.

– Zenei írás hallás után vagy memorizálás alapján: könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.

– Barokk hangköz– és harmóniasor éneklése, írása, transzponálása.

Zenehallgatás

– Egy Bach–szvit feldolgozása

– Invenció elemzése hallás után.

– Prelúdium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.

– A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).

– Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Zenei szakkifejezések- megegyeznek az „A” tagozatával

Ajánlott tananyag

Válogatás J. S. Bach, G. F. Händel és más barokk szerzők vokális és hangszeres műveiből énekes megszólaltatáshoz és zenehallgatáshoz.

–G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái (Vízizene).

–J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúgák, szvittételek témái.

(Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fuga, h–moll szvit).

–Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

–Máriássy István: Bevezetés a barokk zene világába

–A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

–Bertalotti: 56 solfeggio

–Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I–II.

–Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.

-Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján

Ajánlott zenehallgatási anyag

Prelúdium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.

A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).

Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz barokk dallamot, két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből – zeneileg stílusosan, pontosan, muzikálisan megszólaltatni.

Tudjon egy Bach–korált zongorázni, elemezni.

Ismerje fel a legfontosabb barokk műfajokat hallás és kottakép alapján is.

Tudjon lejegyezni barokk dallamot funkciós basszussal, illetve imitációs kétszólamú barokk idézetet.

Tudjon egyszerű harmóniamenetet lejegyezni, memorizálni, transzponálni, elemezni.

Legyen gyakorlata a szopránkulcs olvasásában.

Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.

– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok- megegyezik az „A” tagozatével

Ismeretanyag, készségfejlesztés

– A klasszicizmus legfontosabb ritmikai, dallami, harmóniai és formai sajátosságai.

– A szabályoktól eltérő felépítésű periódusok elemzése.

– A klasszikus zenére jellemző hangköz-, hangzatmenetek éneklése és lejegyzése.

– Két- és háromtagúság, da capo forma, rondóforma, variációs forma, szonátaforma ismétlése, az ismeretek elmélyítése.

– Könnyebb Bartók- és Sztravinszkij-dallamok és egyéb XX. századi műrészletek éneklése, írása.

– Tájékozódás 7#, 7b előjegyzésig, hangnemek, hangnemi rokonságok.

– Moduláció a domináns, szubdomináns és párhuzamos hangnembe, éneklése megfelelő dó-váltással és ábécés névvel.

– Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.

– Kadenciák éneklése ábécés névvel, zongorázása, transzponálása.

– Funkciós kísérszólam improvizálása.

– Hármashangzatok, szeptimhangzatok, dominánsszeptim, szűkített szeptim – ezek fordításai, éneklése, hangnembe helyezése.

– Fentiek megfigyelése, használata a funkciós akkordok, harmóniai menetek árnyaltabbá tételében.

– A klasszikus zene funkciós rendje.

– Klasszikus periódusok (a szabályostól eltérő felépítésű, moduláló) éneklése, lejegyzése funkciós basszussal.

– A klasszikus zene harmónia-, funkció- és formarendjének fellazulása.

– Az alteráció, kromatika, enharmónia, távolabbi modulációk megfigyelése éneklése, értelmezése.

– Lebegő tonalitás, atonalitás.

– Tercron hangnemek.

- Mellékdominánsok, nónakkordok.
- Az alt és baritonkulcs bevezetése.
- Az új, jellegzetes romantikus dallami, harmóniai fordulatok megfigyelése, éneklése, felismerése.
- Szemelvények a romantikus zeneszerzők vokális és hangszeres darabjaiból, éneklés szolmizálva, ábécével, alkalmi hangzóval, megszólaltatás zongorán is.
- Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
- Duettek, kórusművek.
- Romantikus dallamok lejegyzése.
- A romantikus zene műfajainak megismerése (szimfonikus költemény, ballada, fantázia, impromptu, scherzo, capriccio, romantikus szonáta, versenymű, dalciklus).

Zenei szakkifejezések

Mellékdomináns. Nónakkord.
Ballada, fantázia, impromptu,
scherzo, capriccio, rapszódia.

Ajánlott tananyag

Válogatás Schubert dalaiból, kamaraműveiből.
A nemzeti romantika képviselőinek zenéje, műfajainak gazdag változatossága (Liszt Ferenc, G. Verdi, R. Wagner, J. Brahms, R. Schumann, F. Chopin, A. Dvořák, M. Muszorgszkij és mások).
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák

Ajánlott zenehallgatási anyag

B. Smetana (Moldva), A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény

Tudjon a tanuló öt romantikus és XX. századi dallamot (téma, idézet), két–két romantikus és XX. századi többszólamú művet stílusosan, muzikálisan megszólaltatni.
Tudjon két–három Bertalotti solfeggiót ének–zongorás előadással megszólaltatni.
Két–három Bach–korált zongorázni, elemezni.
Ismerje a romantikus zene legfontosabb stílusjegyeit, műfajait, irányzatait.
Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Emeltszintű felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- Énekelhető szemelvények a XX. Század többszámú műveiből. (A könnyebb művek éneklése alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.)
- Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
- Könnyű kórusművek megszólaltatása.
- XX. Századi művekből ritmusok megszólaltatása memorizálása, leírása
- A tenorkulcs bevezetése.
- Alteráció, kromatika, enharmónia megfigyelése a művekben.
- Moduláció távolabbi hangnemekbe.
- Lebegő tonalitás, atonalitás.
- Modellskálák és egyéb skálaformációk.
- Modális sorok, pentaton és egészhangú hangsorok, akusztikus skála,
- 1:2, 1:3, 1:5 modellskála éneklése.
- Polimodális alterációk.
- Dodekafónia.
- Szeptimakkordok fordításai, alterált akkordok: mellékdominánsok, szűkített szeptim– és bővített szextes akkordok, nónakkordok megfigyelése kottakép alapján művekben, hangzathűzésekben. Gyakorlása különböző hangnemekben.
- Alfa-akkordok.
- Tengelyrendszer, polaritás, arany metszés megfigyelése, fogalmai.
- Jellegzetes dallami, harmóniai fordulatok felismerése a XIX. és a XX. századi zeneszerzők alkotásaiban.
- Romantikus, valamint XX. századi dallamrészletek olvasása, memorizálása.
- Reihe sorok megszólaltatása. Lejegyzése hallás után.
- Romantikus és XX. századi dallamok lejegyzése.

Zenei szakkifejezések ismerete- megegyezik az „A” tagozatával

Ajánlott tananyag

Kiegészítőanyag: J.S.Bach korálok, Bertalotti solfeggiok, Kodály Zoltán pedagógiai művei.
Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét

Ajánlott zenehallgatási anyag-- megegyezik az „A” tagozatával

Követelmény

Tudjon a tanuló öt művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből önállóan – kórusműveiből, énekgyakorlataiból éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.
Tudjon két zenei részletet a XX. század vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
Legyen gyakorlata a C–kulcsok olvasásában.
Ismerje a könnyebb XX. századi skála– és akkordformációkat.
Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
Legyen igényes, nyitott az értékes zene befogadására.
Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.
Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított

ismeretek, stílusjegyek alapján.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje és tudja alkalmazni – az alapfokon tanultakon túl – a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és –képleteket.

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, átmenőhang– késleltetés stb.)

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b–előjegyzésig.

Tudja a művek hangnemét megállapítani.

Ismerje

- a kvintkört,
- a hétfokú hangsorokat.

Ismerje

- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort,
- a modellskálákat.
- a hármashangzatok és fordításai valamint a négyeshangzatok felépítését
- a dominánsseptim hangzat fordításait (oldásokkal).

Ismerje fel a funkciókat hallás után,

- a hangnemi kitérést és modulációt – kottakép alapján.
- a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit: alterációk, tercrokonság.

Ismerje

- a tonalitás felbomlásának elvét,
- a bi– és a politonalitást,
- a Reihe–t.

Tudja

- a dodekafónia,
- az aranymetszés,
- a cluster fogalmát.

Legyen ismerete a legfontosabb zenei szerkesztésmódokról.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintő képességgel.

Ismerje a zenei korokhoz kapcsolódó legfontosabb zenei formákat és műfajokat.

Ismerje fel a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit.

Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Tudjon hallás után lejegyezni

- könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
- könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt.
- lapról olvasni a fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

Az általános követelményeken túl

Rendelkezzék a tanuló

- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- kialakult zenei ízléssel és ítélő képességgel.

Tudja a tanuló a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

„B” – tagozat

Rendelkezzék a tanuló az általános követelményeken túl:

- a zenei tanulmányok folytatásához szükséges kiművelt hallással, zenei ismeretekkel és

biztos zenei memóriával,

– olyan szintű tudással, mely zenei képességeivel együtt alkalmassá teszi szakirányú továbbtanulásra,

– a zenei tanulmányok folytatásához zenei elkötelezettséggel, megfelelő igényes, elmélyült, aktív tanulási, gyakorlási képességgel.

Legyen képes a tanuló

– a tanult különböző stílusok ritmikai, dallami, harmóniai és formai jelenségeiben tájékozódni,

– a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

Zenei anyag:

Tudjon a tanuló harminc népdalt stílusosan énekelni és elemezni, öt műdalt – különböző zenetörténeti stíluskorszakokból – saját zongorakiséréttel előadni. A zenei anyag megszólaltatása, előadása legyen muzikális, igényes és stílusos.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból két-két jelentős művet, tudja azokat formailag és harmóniailag elemezni; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal többszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.

Tudjon zongora–ének előadásban C–kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap– és középfokon megismert ütemfajtákban.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármashangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés neveikkel.

Tudjon lejegyezni

– barokk kétszólamú idézetet,

– bécsi klasszikus zenei szemelvényt,

– könnyű XX. századi dallamot.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintőképességgel.

Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb zenei kifejezéseit.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek.

Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD-lejátszó).

A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

Zeneismeret tárgyak közül Kötelezően választható tárgyak

Szolfézs – 5. évfolyamtól kötelezően választható

Azok a növendékek, akik a 4. évfolyam végén művészeti alapvizsgát tettek, kötelező tárgyként folytathatják szolfézs tanulmányaikat. Ugyanakkor azoknak, akik nem tették le a vizsgát, továbbra is kötelező tantárgyként kell felvenni. Mivel ezekben az évfolyamokban már valószínűleg alacsony lesz a létszám, összevont csoportokban kell dolgozni, ahol a pedagógus feladata, hogy differenciálja a tananyagot.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.
- A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.
- Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.
- A tanult magyar népdalkincs bővítése.
- A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

- Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
- Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.
- Augmentálás– diminuálás.
- Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.
- Az alterált fordulatok megfigyelése.
- Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.
- Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.
- A dó váltás alkalmazásának elmélyítése.
- A tonalitás felbomlásának megfigyelése.

Hangközök:

- Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.
- A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.
- A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
- A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetű dominánsszeptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.
- A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.
- A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.
- A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.
- A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6b előjegyzésig.

– A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.

A formaérvék fejlesztése:

- Rendhagyó periódusok.
- Álzárlat.
- Egyszerű, két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).
- A szonáta-, a variációs és a rondóforma ismételése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként.
- A formai ismeretek mélyítése.

Zenei olvasás, írás

- Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.
- Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).
- Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Két- vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy-egy alterált hanggal.
- Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetből.
- Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről.
- Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

Rögtönzés

- Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.
- Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
- Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

Zenehallgatás

- A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
- Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.
- A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.
- Új hangszerek, hangszínek megjelenése.
- A programzene és a társművészetek kapcsolata.
- A tonális felbomlása.
- A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).
- A zenei formák változásainak megfigyelése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása zenehallgatással.

A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)

Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)

Romantikus opera részletek.

A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz-ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. művéből, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.

A zenei elemzési képesség fejlesztése

- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.
- Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).
- A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Komplementer, osztinató ritmus.
- Modális hangsorok.
- A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- A bővült periódusok: külső és belső bővülés.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb), álzárlat.
- A szonáta– és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia tételrendje.
- Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
- A szimfonikus költemény.
- Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató

Ajánlott tananyag

Agócsy László: Zenei olvasókönyv
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Péter József: 165 kánon
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Schubert dalok

Követelmény

Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).
Tudja a hangnemeket 6#, 6b előjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Tudja a hármashangzatokat és fordításait (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim–akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.
Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim–akkordot.

Ismerje a szűkített szeptim– hangzat felépítését.
Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmű dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelző basszussal együtt.
Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni.
Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit.
Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.
Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.
Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
- Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
- Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.
- A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.
- További ismerkedés a XX. századi zene hangzás– és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően).
- A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismétlése, rendszerezése.
- Az önálló elemzői munka készségeinek fejlesztése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

- Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.
- A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekvencia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése.
- A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.
- Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene–szerű megszólaltatása (a tanulók hangszeres előadásában).
- Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
- A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.

Hangközök:

- A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése.
- A szűkített kvart fogalma.
- Az enharmónia.

Hangzatok:

- Az eddigiek gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.

Zenei olvasás, írás

- Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása.
- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése.
- A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.

- Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után.
- Memorizálás kottakép valamint hallás után.

Rögtönzés

- Dallam– és ritmus kiegészítés.
- Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.
- Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.
- XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.

Zenehallgatás

- A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott művekben.
- A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése.
- A barokk zenekar hangszerei. Continuo.
- A zenekar concertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.
- A zenei dramaturgia az oratórikus művekben.
- A barokk táncok a szvitekben.
- A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.
- A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e művekben.
- A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Barokk zene régi hangszereken.

XX. századi nagyobb lélegzetű mű illetve műrészlet feldolgozása.

(pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Hemiola, komplementer ritmus.
- Számozott basszus, continuo.
- Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.
- Motetta, madrigál, mise.
- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A barokk versenymű. concerto grosso, concertálás.
- A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).
- Barokk variáció (passacaglia, chaconne, folia).
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Zenei elemzési képesség

- Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.
- Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Ajánlott tananyag

Magyar népdalok.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres táncok énekelhető szemelvényei.

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
Dobszay László: A magyar dal könyve
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Bartók Béla: Mikrokozmosz
Bartók Béla: Gyermekeknek
Bartók Béla: 27 egyneműkar
Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
Máriássy István: Bevezetés a barokk zene világába
Agócsy László: Bach olvasókönyv
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
Párkai István: Modern kórusétűdők (Népművelési Intézet)
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I–II.
Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8
(kazetta és munkafüzet)
Gyórfy István: Dallamírási feladatok
Barokk hangszeres és oratórikus művek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek.
(Válogatva J. S. Bach, H. Purcell, G. F. Händel, A. Vivaldi műveiből)

Követelmény

Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).

A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális.

Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig.

Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5b előjegyzésig.

Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.

Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait.

Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról.

Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.

Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszerstanulásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Továbbképző évfolyamok „A”- tagozat

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése, a zenei készségek további fejlesztése.

– A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetén

keresztül a kora barokkig.

- A középkor világi zenéje.
- A reneszánsz zene fénykora.
- Az opera keletkezése.
- A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés.

- A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők).
- Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal.
- Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok.
- Könnyű két- és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása.
- A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
- Az imitáció, a reális és tonális válasz.
- Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása.
- A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése.
- Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése.
- Modális dallamok transzformálása.
- A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése.
- Új hangközök elsajátítása: duo- és tredecima.
- A modális hangsorok megismerése, a jellegzetes hangközök kiemelése.
- Modális fordulatok megfigyelése, éneklése.
- Plagális zárlatok megszólaltatása.
- Memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetből.

Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.

- Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
- Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések

- Melizma.
- Motetta, mise, carol, anthem.
- Madrigál, korál, zsoltár.
- A gregorián mise állandó részei.

Recitatívó, ária, continuo.

Plagális zárlat.

- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Zenei szemelvények énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.

Gregorián ének, trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.

Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.

(Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P. Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők művei).

Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve

Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánium

Lassus: 24 kétszólamú motetta

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
A középkor világi zenéje.
A mise állandó részeinek megfigyelése.
A korabarokk opera, C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, és más szerzők művei.
Reneszánsz hangszerek hangzásának megismerése.

Követelmény

Tudjon a tanuló három gregorián dallamot önállóan, két reneszánsz kórusművet és két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni. Ismerje a kvintkört.
Tudjon könnyű egy- vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni.
Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni.
Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, műfajait és zeneszerzőit.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből.
– A stílus alapos megismerése, elsősorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján.
– A zenei készségek elmélyítése.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

– A barokk hangszeres műfajok áttekintése.
– A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia).
– Az oratórium.
– Barokk áriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.
– A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról.
– A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
– Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, elemzése.
– Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnembváltások.
– Imitáció, reális, tonális válasz.
– Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is.
– Kánonok.
– Többszólamú énekgyakorlatok.

- Könnyű barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
- Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.

Rögtönzés

- Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögtönzése.

Zenehallgatás

- Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
- A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
- Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
- A fuga témák belépésének megfigyelése.
- Oratórikus művekben a szereplők dramaturgiai megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Barokk táncok, a szvit tételei.
- Variációk: chaconne, folia, passacaglia.
- Concertálás, concerto grosso, continuo.
- Korál.
- Mise, oratórium, kantáta, opera.
- Fuga.
- Ellentéma.
- Dux, comes.
- Modulációs irányok.
- Rokon hangnemek.
- Számozott basszus.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Válogatás C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, F. Couperin, J. Ph. Rameau (hangszeres művek), A. Corelli (pl. La folia), A. Vivaldi (Négy évszak), A. Scarlatti, (dalok), D. Scarlatti (hangszeres) műveiből énekes megszólaltatáshoz.

G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái : Vízizene)

J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fuga, szvittételek témái. (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fuga, h–moll szvit).

Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Követelmény

Tudjon a tanuló öt barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással.

Tudjon két kétszólamú barokk művet, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtársakkal előadni (pl. Kodály: 15 kétszólamú énekgyakorlataiból).

Tudja a barokk concertálás, imitáció, fuga, tonális és reális válasz fogalmát.

Tudjon egyszerű barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni.

Tudjon egyszerű harmóniamenetet kottaképről elemezni.

Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.

Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

ZENETÖRTÉNET–ZENEIRODALOM

A szolfézs művészeti alapvizsga letétele után kötelezően választható.

Mivel az alacsony létszám miatt egyetlen zenetörténet csoport van mindenkor a zeneiskolában, nem mindenki az első évfolyamban kezdi tanulmányait, hanem bekapcsolódik a második, harmadik, stb. évfolyamba. A műveltség átadása és az érdeklődés felkeltése szempontjából nem számít, hogy a növendék melyik zenetörténeti korszakban kapcsolódik be, főleg, ha a tanév első órái egy kis áttekintéssel kezdődnek. A lényeg, hogy hat év alatt a pedagógus körbeérjen a tananyaggal.

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának a célja, hogy a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további önművelésre, valamint a zene aktív művelésére, és sajátos eszközeivel, minél szélesebb körű zenei műveltséget biztosítson.

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

– a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, az eddig megszerzett készségekre építve,
– hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat

- rendszeres hangverseny– és operalátogatásra,
- múzeumok látogatásra, a zenei események múzeumok által nyújtott naprakész kiállításainak feldolgozására
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Tájékozódás a zene eredetétől a reneszánsz végéig (korai barokk kezdetéig).

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

Bevezetés a zenetörténetbe

1. A zene eredete a fizikai, a biológiai és az emberi lét szintjén:
2. A természeti népek zenéje:
3. A hangrendszerek kialakulása:
  - a pentatónia és diatónia jellemzői, önálló stíluskörei, élőzenei megnyilvánulásai.

Az ókori és ókori eredetű zenekultúrák:

– a mezopotámiai, egyiptomi, kínai, japán, indiai, indonéziai, zsidó és görög zenekultúra.

Az európai középkor zenekultúrája:

– a gregorián ének kialakulása, elnevezése, jellemzői, lejegyzése, énekfajtái, liturgiában

betöltött szerepe;

- a szolmizáció keletkezése; – a világi műzenestílus megszületése: trubadúrok, trouvèrek;
- a többszólamúság kezdeti formái (az organum típusai); – ars antiqua (13. század).

A reneszánsz zenéje:

- a reneszánsz kezdetei: az ars nova művészete
- a homofónia és polifónia fogalma;
- egyházi műfajok: mise, motetta;
- Németalföld művészete (Dufay, Ockeghem, Josquin és kortársaik – 15. század);
- a klasszikus vokálpolyfónia (Palestrina és Lassus – 16. század);
- világi vokális műfajok: frottola, villanella, madrigál, chanson, históriás ének;
- hangszeres zene: táncok, táncpárok, vokális művek hangszeres átírtai, az önálló hangszeres műfajok kialakulása (prelúdium, fantázia, toccata);
- a kor magyar műzenéje (Tinódi és Bakfark – 16. század).

Követelmény

- Az ókori, középkori, és reneszánsz zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Tájékozódás a barokk kor művészetében, főbb műfajaiban.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

A barokk stílus kialakulása, jellemzői:

- a monódia; a firenzei Camerata; az opera születése; a görög és római mitológia szerepe a barokk operákban és más világi műfajokban;
- Monteverdi – opera és madrigál;
- Schütz – német egyházi zene a 17. században;
- Lully, Couperin, Rameau: a francia opera és billentyűs zene a felvilágosodás korában;
- Purcell – az angol opera (Dido és Aeneas);
- Corelli, Vivaldi, – concerto és concerto grosso Itáliában, illusztratív jelenségek a hangszeres zenében: a programzene a barokkban (pl. Vivaldi program–versenyművei: Négy évszak stb.);
- Domenico Scarlatti szonátái – a „virtuóz” billentyűs zene a barokk korszakban;
- Telemann – „Tafelmusik” – szórakoztató zene a 18. század első évtizedeiben.

Bach és Händel művészete

1. Bach életútja, az életének főbb állomásaihoz kapcsolódó műfajok:

- vokális művek:
- a korál szerepe Bach műveiben;
- hangszeres művek: (prelúdium, toccata, fantázia és fuga, korálelőjáték, passacaglia), zenekari szvittek (táncformák), versenyművek, ciklikus alkotások.

2. Händel művészete, életútja, főbb műfajai:

A korszak általános stílusjegyeinek, főbb tendenciáinak tudatosítása a két nagy mester művészetében.

Követelmény

A barokk korszakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A bécsi klasszika, valamint a korai romantika művészetének megismerése.

Tájékozódás a bécsi klasszikus zene legfontosabb műfajaiban, a kis- és nagyformák világában, valamint a korai romantika főbb stílusjegyei, élményanyaga, mestereinek művészete.

(Elsősorban Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert művei).

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

Átmenet a barokk és klasszika között:

- az „érzelmes” (C.Ph.E.Bach), a „gáláns” (J.Chr.Bach) stílus;
- a mannheimi-iskola (Johann Stamitz) – a zenekari hangzás átalakulása.

A műfajok, a formák és a zenei nyelv átalakulása a barokk és klasszika határán.

A bécsi klasszika főbb stílárís, formai, szerkezeti, hangnemi, harmóniai sajátosságai, a korszak legnagyobb mestereinek művészetét elsősorban reprezentáló műfajok alapján:

- Gluck (a barokk opera műfaji tradícióinak továbbélése és átalakulása a 18. század második felében, a gluck-i „operareform”);
- Haydn (szimfónia, vonósnégyes, oratórium);
- Mozart (szimfónia, zongoraverseny, divertimento, szerenád, opera);
- Beethoven (szimfónia, nyitány, versenymű, vonósnégyes, zongoraszonáta); életmű két korszak határán, a „klasszikus” és a „romantikus” Beethoven.

Formatani összegzés:

- periódus, bővített periódus, kéttagú forma, háromtagú forma, triós forma, rondó, variáció, szonáta, szonátarondó;
- vokális tételtípusok: recitativo (secco, accompagnato), ária, együttesek, kórus stb.

A klasszikus zene stílárís egységén belül az egyes mesterek műveinek stílárís vonásai.

A korai romantika főbb stíluselemei

Schubert művei alapján: dal, dalciklus, szimfónia, zongoraművek, kamarazene.

Követelmény

A bécsi klasszikához, valamint a korai romantikához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A romantika zenéje:

- a klasszicizmus formavilágának továbbélése, átalakulása, felbomlása;
- stílárís és esztétikai változások, új műfajok a 19. század zenéjében;
- a zeneszerzők egyéni hangja, egyes műfajok megkülönböztetett szerepe a különböző mesterek életművében.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

A romantika élményanyaga: új témák (történelem, mítosz, irracionális, népiesség stb.) a 19. században;

- természeti élmények a romantikus zenében;
- az irodalom, a képzőművészet, a filozófia és zene kapcsolódási pontjai a romantika korában (Goethe, Schiller, Heine, E. T. A. Hoffmann, Hugo stb. művei a dal-, az opera- és a hangszeres zenében);

Új műfajok:

A történeti szemlélet kialakulása (Schumann, Mendelssohn, Liszt – a barokk korszak zenéjének újrafelfedezése);

Nemzeti stílusok kialakulása:

A zongorairodalom átalakulásának főbb vonásai:

– rövid lélegzetű karakterdarabok és nagyformák (a „romantikus” szonáta) Schubert, Schumann, Liszt, Chopin és Brahms műveiben;

A klasszikus formavilág fokozatos felbomlása, új formai alapelvek kialakulása, a szonátaforma romantikus felfogása, improvizatív jellegű formálás;

Az egyes formák, műfajok szerepe az egyes mesterek életművében, stílusában.

Zeneszerzői életművek:

Schumann fiataalkori zongoradarab–sorozatok, 1840 után: a dal, szimfonikus művek, és kamarazene;

Weber: a romantikus német opera kezdetei: A bűvös vadász;

Mendelssohn: klasszikus formatisztelek és romantikus zenei nyelv: Hegedűverseny, szimfóniák, mesevilág a zenében: Szentivánéji álom;

Berlioz: programzene megteremtője: Fantasztikus szimfónia;

Chopin: a kisformák mestere (etűdök, nocturne–ök, prelűdök, balladák, polonézok, mazurkák);

Liszt: zongoradarabok, szimfonikus költemények, egyházi művek;

Brahms: dalok, zongoradarabok, szimfóniák;

Csajkovszkij: szimfóniák, színpadi művek;

Dvořák: szláv táncok, szimfóniák;

Grieg: zongoradarabok, zongoraverseny, Peer Gynt–szvit.

Követelmény

A romantika zenéjéhez és zeneszerzői életutakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott zeneművek és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A 19. századi olasz, német, magyar és orosz opera.

Stílusirányzatok és alkotók a századfordulón Európában.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

Operatörténet a 19. században és a 19–20. század fordulóján:

– a 19 századi olasz opera;

– Verdi és Puccini művészete;

– Wagner művészetének jelentősége a 19. század zenéjében;– Muszorgszkij operái: az orosz történelem az operaszínpadon, népzenei hatások és zenedráma;

– a 19. századi magyar opera: Erkel.

Ismerkedés a századforduló és a 20. század első felének főbb zenei stílusirányzataival, jelentősebb mestereivel:

– A különböző stílusirányzatok (impresszionizmus neoklasszicizmus, expresszionizmus, szerializmus) sajátosságai, zenei eszközei, az ezeket képviselő mesterek alkotókorszakai, orientációinak fő vonásai a következő mesterek életművében:

– Debussy, Ravel, Satie,

- Mahler, Schönberg, Webern, Berg,
- Stravinsky, Prokofjev, Sosztakovics,
- Janáček;
- a népzene mint stíluselem a 20. század első felében;
- a jazz mint stíluselem a 20. század első felében (a jazz történelmi és stílári gyökerei);
- a hagyományos tonalitás felbomlása (pentatónia, modális hangsorok, egészhangú skála, modell–skálák, bitonalitás, politonalitás, dodekafónia);
- az egyes zenei stílusirányzatok jellemző sajátosságait komplexen reprezentáló művek részletesebb elemzése, megismerése.

Követelmény

A 19. századi olasz, német, magyar és orosz operához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Bartók és Kodály életművének megismerése.

Kortárs zene főbb irányzatainak megismerése

Zenei ismeretek átadása – tananyag

Bartók és Kodály művészete:

Bartók és Kodály kortársai és az utánuk következő generáció:

- Dohnányi Ernő, Weiner Leó, Lajtha László, Szervánszky Endre, Veress Sándor, Járdányi Pál, Kósa György.

Bevezetés a magyar, az európai és az amerikai kortárs zenébe:

- Kurtág György, Ligeti György, Szőllősy András, Ránki György, Farkas Ferenc, Durkó Zsolt, Balassa Sándor, Bozay Attila;

- a 70–80-as évek magyar avantgarde zeneszerzői: Jeney Zoltán, Sály László, Vidovszky László, Dukay Barnabás;

- John Cage, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Philip Glass;

- a háború utáni zene stílusirányzatainak (szerializmus, elektronikus zene, minimal–zene, posztmodern, computer–zene) szemléltetése a kiválasztott zeneműveken.

Tájékozódás a mai jazz, a rock, a filmzene és az alternatív zenei irányzatok (performance, world music stb.) világában.

Követelmény

Bartók és Kodály művészetéhez és a kortárs zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a zenetörténet stíluskorszakainak kronologikus időrendjében.

Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz,

műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket. Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stílári jelenségeiben.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek

Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD-lejátszó)

A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

ZENEELMÉLET

A szolfézs művészeti alapvizsga letétele után kötelezően választható.

Mivel az alacsony létszám miatt egyetlen zeneismeret csoport van mindenkor a zeneiskolában, a pedagógus feladata, hogy differenciálja a tananyagot.

A zeneelmélet–tanítás akkor töltheti be feladatát, akkor fejlesztheti a tanuló zenei készségét (hallás, formaérzék stb.) ha szemléletében mindig egységet képviselve, egyszerre nevezi meg a harmóniai és formatani ismereteket.

Az analízis célja a műalkotás egységének bemutatása. Rá kell mutatni olyan zenei összefüggésekre – a funkciós zenei renden belül –, melyek egyszerre vonatkoztathatók harmóniai vagy a legkisebb formai egységre, de az egész mű egészére is. Ezeknek az összefüggéseknek meglátása, illetve megérzése szolgálja azt az élményt, melynek birtokában a tanuló – függetlenül tanulása céljától – a zeneművészetet értő, érző és őrző személyiséggé válik.

A tanult – hangnemi, formai, funkciós – ismeretanyag elmélyülésével, a hangzó zenei példák növekvő mennyiségével fejlődik a tanuló zenei készsége, s ez az, ami fejleszti íráskészségét is. A megismerés, elemzés különböző fázisainak megfelelően – a „tudatos utánzásra készítve”, a tanuló érdeklődését szem előtt tartva, személyiségének és zenei készségének fejlődését figyelembe véve – lehet íráskészségét alakítani. Nem cél, hogy a még személyiségében is fejlődés alatt álló tanuló zenei tanulmányainak ezen a fokon (pl. 13–14 évesen) „stílustiszta” kompozíciókat írjon. A cél az, hogy a tanult anyagban – lehetőség szerint – biztos formai és hangnemi (hangrendszerbeli) érzékkel rendelkezzen. Ennek kimunkálása az egyik legfontosabb feladat. A „cezúrák” érzékeltetése, a két „megállás” közti összefüggésekre való rámutatás (pl. félzárlat, egészszárlat) irányítja és vezeti a tanuló formaérzékének fejlődését

A program célja, hogy

- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy műveit, zeneértő emberré válhasson,
- érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet–tanítás szakirányú feladatai:

- fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó–, elvonatkoztató– és rendszerező

képességet,

- a tanuló szerezzon jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót – zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve – az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket – egy–egy tanulmányi időszaknak megfelelően – a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívól produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

A tananyag részletes kidolgozása megtalálható a www.mzmsz.hu weblapon

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfokú és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy – az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával – érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak. Iskolánkban (majdnem) minden hangszer tanításának a célja, hogy a növendék alkalmas legyen a zenekari (vagy kamarazenei) munkára. A zenekari munka a közösségteremtés egyik legfontosabb eszköze.

Ezért célja többek között:

- Együttműködés létrehozása a tanulók tudásának különbözőségéből
- A közösség erejével való útmutatás a toleráns magatartásra.
- A kultúra iránti nyitottság kialakítása
- A művészetek aktív művelése fontosságának hangsúlyozása

A zenekari foglalkozások feladatai

- A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.
- A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.
- A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.
- A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális–horizontális) fejlesztése.
- Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.
- Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.
- A különböző hangszercsoportoknak megfelelő – a zenekari ülésből adódó – helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

A zenekari munkában a fejlesztési cél és feladat az együttes fajtájától, az adott hangszer–összeállításra íródott/átírt repertoártól, valamint az együttesben résztvevők egyéni tudásszintjétől függ.

A játszandó művek kiválasztásánál fokozott figyelmet kíván az egyes részfeladatok (szólamok) megfelelő szintű megvalósítása, gondosan mérlegelve a befektetett időt, energiát, s a munka közben megőrzendő játékkedvet, mert ez alapvető feltétele az egész mű minőségi megszólaltatásának, a magasabb értékű esztétikai szint elérésének

A „klasszikus” összeállítások (vonós–, fúvószenekar) mellett a helyi igényeknek, lehetőségeknek megfelelően számtalan hangszeres összeállítás működhet eredményesen, e miatt éves szintre lebontott egységes fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

A megjelölt fejlesztési követelményeket elsősorban a közös zenekari játék kialakítására és

fejlesztésére jellemző ismeretek és készségek szerint három csoportra bontva (összevont évfolyamok) soroljuk fel.

Kezdő	1–2. évfolyam (–14 éves korig)
Középfaladó	3–4. évfolyam (12–18 éves kor)
Haladó	2–6. évfolyam (16–22 éves kor)

Iskolánkban **fúvószenekar** (vegyes csoport: haladók és kezdők együtt zenélnek: a kezdők külön felzárkóztató foglalkozásokon vesznek részt)

Vonószenekar- kezdő csoport

És a jövőben tervezzük a **gitáregyütteseket** kialakítását

Kezdő csoport

Fejlesztési feladatok

- A helyes zenekari ülés kialakítása.
- Egymásra figyelés, alkalmazkodás.
- Hosszú és rövid hangok.
- A szólamon belüli frazeálás betartása.
- Zenekari hallásfejlesztés, többszólamúság.
- Tempóvétel, tempótartás.
- Dinamikai folyamatok kialakítása.
- A zenekari kommunikáció kialakítása (a karnagy és a zenekar, illetve a zenekari szólamok között).

Követelmény

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő hangszerkezelés egységesítése, a zenekari ülésmódból adódó helyes hangszertechnikai mozgások kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

- Év végi meghallgatás: 10–12 perces nyilvános bemutató.

Középfaladó csoport

Fejlesztési feladatok

- Az eddig tanult ismeretek, készségek fejlesztése, adott esetben önálló használata
- A zenekari hangzás iránti igényesség kialakítása, alkalmazása.
- Dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalása, fejlesztése.
- A tempóvétel és –tartás differenciálódása.
- A zenekari kommunikációs lánc tudatosításának elkezdése.

Követelmény

A közös alkalmazkodás képességének kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

- Év végi meghallgatás: 15–30 perces nyilvános hangverseny.

Haladó csoport

Fejlesztési feladatok

- Az eddig tanult ismeretek, készségek további fejlesztése.
- A zenekari rubato játékmód elsajátítása. – A zenekari kommunikációs lánc tudatos alkalmazása.

Követelmény

Önálló kamarazenekari játék kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

– Év végi meghallgatás: 25–40 perces nyilvános hangverseny

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló ismerje meg

- a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
- az alapvető zenekari játékmódokat,
- az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

Legyen képes

- szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
- a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt-játékra irányítani figyelmét,
- a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.

Tudja alkalmazni

- az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszerteknikai ismereteket,
- a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és –tartás differenciálására,
- a zenekari kommunikációs lánc (karnagy–zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

Továbbá

A tanuló legyen képes

- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenei produkcióban.

Alkalmazza tudatosan

- a zenekari kommunikációs láncot,
- a zenekari rubato játékot.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Az együttes működéséhez szükséges hangszerek

A létszámhoz igazodva kottapultok, karfa nélküli székek.

Felvételek készítéséhez (a produkció értékeléséhez) audio- és videofelvevő és –lejátszó.

KAMARAZENE

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene / társasének-tanítás – különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében – az oktató–nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.

A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.

A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

A kamarazene tanítás célja feladatai

Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére.

Képezzen a közösségi együttműködésre érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikuskokat.

A kamarazenei műveléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség

fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához. Használja ki az együttműködés közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.

Gyakoroltassa rendszeresen a laprólolvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszerösszeállítású együttesekről. Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Fejlesztési feladatok

A kamarazene-oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres / vokális szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától függenek ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei

- Beintés–leintés.
- Közös levegővétel és intés.
- Az „avizó” fogalma, sebességének tempó–meghatározó szerepe.
- Intés felütéssel való kezdésre.
- Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.
- A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
- A kottaállványok megfelelő magassága.

A kottaképre vonatkozó ismeretek

- Tájékozódási pontok: zifferek, ütemszámolás, betűjelzések.
- Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
- Vi–de jel.
- A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
- Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek

- A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva
- A saját hangszer és a kamarapartnernek hangszerének hangolása. (C–hangolású illetve transzponáló jellege.)
- Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
- A saját hangszer és a kamarapartnernek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
- A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás, segéd– illetve tisztítófogások).
- A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása
- A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata
- Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.

– A hangológép jelzései.

Ritmikai tudnivalók

- Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.
- Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek

- A játszott művek formája, harmóniai világa
- A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
- A diszsonancia–konzonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
- Homofon zene.
- Polifon zene.
- Izoritmikus zene.
- Kánon, imitáció, fuga.
- Cantus firmus.
- Consort–muzsika.
- A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus táncművelek, táncpárok (pavane–gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
- Ellenszólam.
- Basso continuo.
- A kamarazene–irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes, stb.
- A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése

- Lapról olvasás.
- A belső hallás fejlesztése.
- intonációs készség.
- Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz–zenében).
- A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
- Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

1. évfolyam

Ajánlott tananyag

Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
- be– és leinteni,
- az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
- homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatárolni.

A tanuló legyen tisztában

- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,

- a diszszonancia–konszszonancia súlyviszonyaival,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Legalább két, rövid, különböző tempójú, karakterű műből (tételből) álló 6–8 percnyi zenei anyag

2. évfolyam

Ajánlott tananyag

Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
- lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
- szükség esetén lebegésmentesen hangot képezni,
- legalább a hosszan álló harmóniakban, záróakkordokban önállóan intonálni a basszushoz vagy a stabil hangolású hangszerhez,
- diszszonanciákat kiemelni a tanár kérésére,
- a tanár jelzése alapján szólamát – szerepének megfelelően – kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- eltolt ritmusokat, hemiolákat stb. helyesen hangsúlyozni.

A tanuló legyen tisztában

- az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),
- a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Koncertszerű, 6–8 perces, különböző tempójú és karakterű művekből (tégelekből) álló műsor.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
- be– és leinteni,
- az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
- lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatérni.

A tanuló legyen tisztában

- saját hangszerének intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kamarazene főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző stílusú és karakterű kamaramű vagy tétel koncertszerű bemutatása; Máriássy–Varasdy–Zilcz: Bevezetés a társas zenélés gyakorlatába I–II. (EMB), W. A. Mozart: Kürtduók (EMB), Kratochvil, J. K. Triók (Supraphon), Máriássy I. R. Reneszánsz művek (EMB 6974) Németalföldi mesterek művei három vagy négy hangszerre (Czidra L.) (EMB 8367 EMB 8368), Táncok és kontratáncok (Bali János szerk.) EMB14160, Kamaraének–mesterei (EMB 14058/A) nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- technikai felkészültség,
- állóképesség,
- hangképzés,
- intonáció,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása
- árnyalt dinamikák alkalmazása,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Ajánlott tananyag

Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
- partitúrából játszani,
- a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
- segéd– illetve tisztítófogásokat önállóan alkalmazni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb.

alkalmazkodni,

– a disszonanciákat önállóan felismerni, kiemelni és feloldani.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Koncertszerű, legalább 8 perces, változatos, lehetőleg ciklikus művet is tartalmazó műsor.

4. évfolyam

Ajánlott tananyag

Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
- folyamatosan, kottahűen lapról olvasni,
- ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag tájékozódni,
- minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben),
- polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatérni,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- saját hangszerén önállóan tisztítófogásokat keresni és alkalmazni,
- önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában

– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor.

5. évfolyam

Ajánlott tananyag

Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket.
- irányítani a kamaracsoport játékát ill. alkalmazkodni az irányításhoz
- önállóan kijavítani ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
- meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat
- a lapról olvasott anyagban is elhelyezni a helyes artikulációt
- az adott zenemű stílusához igazodó artikuláció, hangképzés megvalósítására
- önállóan olvasni a XX.sz.– i kottaképet
- önállóan kialakítani a barokk díszítéseket
- önállóan improvizálni megadott zenei anyagra a társai szólamához alkalmazkodva

A tanuló legyen tisztában

– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor

6. évfolyam

Ajánlott tananyag

Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- teljesen önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.
- az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására, „koncertszerű” lapróljátékra
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból minimum 10 perces műsor.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

- bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
- partitúrából játszani,
- a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Ismerje

- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A tanulandó művek stílusának, műfajának megfelelő, jól hangolt billentyűs hangszer (zongora, csembaló, spinét, esetleg elektromos hangszer).

Kottaállványok.

Hangológép.

Metronóm.

KÓRUS

A kórus tantárgy oktatásának célja, olyan pozitív élménynyújtás, amely a tanulók zenei és közösségi élményhez juttatásával hat az emberi kapcsolatokra és ezen keresztül az egyén személyiségfejlődésére.

A kórusfoglalkozás feladatai

Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.

Fejlessze a tanulók

- hallását,
- ritmusérzékét,
- tempó- és dinamikai érzékenységét,
- hangszínek iránti igényét,
- kottaolvasási készségét,
- zenei memóriáját,
- zenei ízlését,
- stílusérzékét,
- formaérzékét,
- hangképző- és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

Ismertesse meg a kórustagokat

- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
- a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

A zeneiskolai kórus tantervben az egyedi személyi, korosztályi összetétel és a különböző tudásszintek miatt nem lehet egységes, évfolyamokra lebontott követelményeket meghatározni.

A felsorolt feladatok a fejlesztési területeket spirálisan jelölik avval, hogy az eredmények mindig a konkrét művek előadásában teljesülnek.

Fejlesztési feladatok

- az aktív éneklési kedv felkeltése, az éneklési kultúra kialakítása, továbbfejlesztése.
- a együtthangzás megvalósítása, a harmonikus hallás és formaérzék fejlesztése,
- a résztvevők korosztályától, egyéni tudásától függően kánonok, két-, háromszólamú egynemű karok igényesebb három és négyszólamú művek, vegyeskari művek megszólaltatása
- hangképző és intonációs gyakorlatok a kórus tiszta, egységes, szép hangzásának kialakítására
- a szólamok ritmikailag pontos, dallamilag hibátlan megtanulása megfelelő formálással, szövegejtéssel,
- a zene akusztikai összefüggéseinek ismeretében a tiszta intonáció énekkari gyakorlatának megvalósítása.
- kiegyenlítetttség az egyes szólamok és a kórus egésze között:
- hangszín-kultúra fejlesztése, az intonációs különbségek felismerése, javítása
- az egységes, kultúrált énekkari hangzás megteremtése.

Követelmény

A kórus

- tudjon a kórusvezetővel együttműködni
- a dallamot a vezénnyelssel kapott instrukcióknak megfelelően formálni
- tudjon, tisztán, pontos szövegmondással, a mű érzelmi tartalmának megfelelő kifejező előadással énekelni.
- szereplés során az énekkar valamennyi tagja legyen képes képességei legjavát nyújtani

Követelmények a program elvégzése után

A kórus legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.

Tudjon

- fegyelmezetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
- „vezénnyelésre” énekelni.

A tanuló Tudja

- helyes légzéstechnikával,
- tiszta intonációval,
- pontos ritmusban,
- érthető szövegmondással,
- helyes tempó- és dinamikai választással,
- művészileg kidolgozottan – stílushű formálással, szuggesztivitással – elénekelni szólamát.

Rendelkezzék

- jó kottaolvasási készséggel,
- zenei memóriával.

Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő akusztikájú, hangszigetelt, szellőztethető, csoportos oktatásra alkalmas tanterem, jó minőségű, jól hangolt zongorával.

Ötvonalas tábla. Felvételek készítéséhez és lejátszásához használható audióvizuális eszközök.

Metronóm, hangvilla, kottaállvány. Ajánlott a kórus színpadi megjelenését emelő egységes formaruha.

Értékelő lap hangszeres előképző osztályokban

Személyes kompetencia

- **Kitartás:**
  - A feladatot kitartóan gyakorolja, javítja a hibákat
  - A feladatot elunja, a hibákat nem javítja
  - A feladatot unja, nincs pozitív változás az eltelt idő arányában
  - A feladatot unja, hibáit nem javítja, negatív változások tapasztalhatók az eltelt idő arányában
- **Figyelem tartóssága:**
  - Az órán végig figyel, a feladatot érti, és igyekszik megvalósítani
  - Az óra időtartamának feléig képes figyelni, utána elkalandozik, nem figyel a feladatra, és így nem is érti
  - Nagyon nehéz lekötni a figyelmét. Állandóan elkalandozik, nem figyel a feladatra, és így nem is érti

Társas kompetencia

- **Udvariasság, tisztelet**
  - Ismeri az iskola dolgozóit, szívesen köszön
  - Ha ismeri is a dolgozókat, nem köszön
- **Másikra figyelés**
  - Szívesen zenél másokkal együtt (zongorakíséret, másik hangszer), nem zavarja a másik, tempóban együtt van vele, érzi az együtthangzást, az együtt mozgást
  - Nem szeret másik szólammal együtt játszani, mert felületes a tudása, és gyakran javítgatja magát –megakasztva a zene folyamatát
  - Képtelen másik szólammal együtt játszani
  - Zavarja, ha más is van a teremben

Szakmai, kognitív kompetencia

- **Kottaolvasás**
  - A hangok nevét ismeri, az ötvonalas rendszerben biztosan felismeri, hangszerén a fogásokkal beazonosítja. A kottát képes egyenletes tempóban olvasni
  - A hangokat váltakozó sebességgel ismeri fel, a megfelelő fogással nem mindig azonosítja
  - Csak néhány hangot ismer fel pontosan. A fogások beazonosítása még esetleges

- A hangokat legfeljebb képi szinten értelmezi, így a névvel nem azonosítja. A fogások és nevek nem találkoznak benne.
- Kottát nem ismeri fel. Kizárólag hallás után és megmutatott fogások alapján tud játszani.
- **Ritmus**
  - Ritmusokat felismeri, jól alkalmazza, az ütemmutatót jól értelmezi, a mérő lüktetést érzi, használja
  - Az alap ritmusképleteket felismeri, biztonságosan használja. A mérő lüktetést érzi.
  - Az alapritmusokat (tá-titi) használja, de nem érzi a mérőt.
  - Az alapritmusok arányát nem érzi, esetlegesen a pontosságuk. Mérőt nem érzi, zavarja
- **Emlékezet**
  - Könnyen és jól tanulja meg a memorite feladatokat, mások előtt is hiba nélkül játszik
  - Lassan, sokára, de stabilan tanulja meg a memorite feladatokat.
  - Lassan, sokára tanulja meg a memorite feladatokat, éles helyzetben nem tudja hiba nélkül eljátszani
  - Képtelen kotta nélkül bármit megtanulni
- **Új ismeretek és feladatok megértése, megjegyzése**
  - Könnyen, gyorsan felfogja, és megjegyzi, megvalósítja
  - Többszöri magyarázat alapján érti és jegyzi, és valósítja meg,
  - Többszöri magyarázat alapján megérti, de nem jegyzi meg. A megvalósítás esetleges
  - Lassan, nehezen és sokára érti meg, a megvalósítás esetleges
  - Érti, de sokáig nem tudja megvalósítani
- **Dinamika**
  - Kisebb-nagyobb mértékben használja a szélső értékeket(f-p)
  - Időnként használ dinamikát
  - Nem használ dinamikát, játéka egyhangú
- **Hangminőség**
  - Szép, kifejező, megtámasztott hang
  - Levegőtámasz hiánya miatt nem mindig jó a hangminősége
  - Szájtartási problémák miatt nem mindig szól a hangszere
  - Rossz kéztartás (vagy elfáradó kéz) miatt rossz hangminőség
  - Nehezen szólal meg a hangszer

- **Technikai tudás**

- Ügyes, gyors játéka egyenletes, nem akadozó
- Egyenletes, de nem elég gyors a játéka
- A gyorsabb részeknél lelassít, ujjai lassúak
- Legato játéka pontos, jól illeszkedik a zenei folyamatokhoz
- Legato játéka esetleges sem a kottaképnek, sem a zenei folyamatoknak nem felel meg.

A tanuló teljesítményének minősítése az első évfolyam első félévében és év végén:

- **Kiválóan teljesített. –kiválóan megfelelt**
- **Jól teljesített. –jól megfelelt**
- **Megfelelően teljesített. - megfelelt**
- **Felzárkóztatásra szorul. (megfelelt, de .....)**

Felzárkóztatásra szorul:

Szolfézs előképző osztályok szöveges értékelő lapja

Gyermek neve:

Órai tevékenysége:

aktív- csak biztatásra tevékeny -passzív - rendbontó.

A dalokat:

önállóan -szívesen -segítséggel - csak csoportban éneklő - sokszor csoportban sem éneklő.

Intonálása:

önálló énekléssel is tiszta - csak tanári segítséggel tiszta - segítségre szorul - morgós - hamis.

Szolmizációs kézjeleket:

önállóan alkalmazza - felismeri - nem ismeri fel.

Ritmusérzéke:

kezével jól mérőzik - mérőütést (egyenletes lüktetést) érzi - mérőütésnél segítségre szorul - nem érzi az egyenletes lüktetést.

A tanult ritmusértékeket:

jól alkalmazza - felismeri - nem ismeri fel

A tanult dalok dallamát:

fejből szolmizálja - kottából szolmizálja - segítséggel szolmizálja - nem szolmizálja önállóan.

A tanult ABC-s hangokat:

ismeri - hibásan ismeri fel - nem ismeri.

A tanult dalok szövegét:

ismeri - nem ismeri.

Dalos játékokban

szívesen - passzívan - rendbontóan vesz részt.

SZORGALMA

Tanuláshoz való viszonya:

aktív - érdeklődő - kötelességtudó -felületes -érdektelen -hanyag.

A tanulásban:

önálló - kitartó - gyakran szorul segítségre - önállótlan.

Munkája csoportban:

aktív - kezdeményező - irányító - kreatív - együttműködő - segítőkész - passzív -hárító - hátráltató.

Házi feladatát:

elkészíti - alkalmanként elfelejti - gyakran nem készíti el.

Felszerelése:

általában hiánytalan - néha hiányos -gyakran hiányos.

MAGATARTÁSA

Társas kapcsolataiban:

figyelmes - barátságos - együttműködő - türelmes - közömbös - türelmetlen - goromba.

Felnőttekhez való viszonyában:

együttműködő - udvarias - segítőkész - viselkedése néha kifogásolható - viselkedése gyakran kifogásolható.

Tanórán:

aktív - fegyelmezett - együttműködő - passzív - fegyelmezetlen - rendbontó.

Tanórán kívül: együttműködő - fegyelmezett - néha fegyelmezetlen - gyakran fegyelmezetlen - rendbontó.